

- ◆ 500
uredništvo
- ◆ GOSPODARSKA RAST, INFLACIJA
IN »NOVA PARADIGMA«
Velimir Bole
- ◆ IZ USPEŠNEGA 2017
V USPEŠNO 2018?
Velimir Bole, France Križanič, Jože Mencinger, Franjo Štiblar
- ◆ OPORTUNITETNI STROŠKI UKINITVE
TERMOELEKTRARNE ŠOŠTANJ IN
PREMOGOVNIKA VELENJE
France Križanič, Damjan Konovšek
- ◆ STATISTIČNA PRILOGA

EIPF

GOSPODARSKA GIBANJA

500

Ljubljana, december 2017

UREDNIŠKI ODBOR:

Meta Ahtik, Banka Slovenije, Ljubljana;
Wilfried Altzinger, Wirtschaftsuniversität, Wien, Avstria;
Jani Bekő, EPF, Univerza v Mariboru, Maribor;
Velimir Bole, EIPF, Ljubljana;
Enrico Colombatto, Universitá di Torino, Italija;
Alenka Kavkler, EPF, Univerza v Mariboru, Maribor
France Križanič, EIPF, Ljubljana;
Jože Mencinger, UL in EIPF, Ljubljana – urednik;
Žan Oplotnik, EPF, Univerza v Mariboru, Maribor;
Steve Pejovich, University of Texas, ZDA;
Ozren Pilipović, PF, Univerzitet u Zagrebu, Hrvaška
Franjo Štiblar, PF UL in EIPF, Ljubljana;

GOSPODARSKA GIBANJA objavlja rezultate raziskovanj EIPF o tekočih gospodarskih dogajanjih. Prva številka je izšla junija 1971, od novembra istega leta pa izhajajo redno vsak mesec (z eno dvojno številko v letu). Do novembra 1974 so objavljala rezultate raziskovanj EIPF za Jugoslavijo in so bila pisana v srbohrvaščini. Od novembra 1974 do oktobra 1991, ko so prenehala izhajati, so rezultate raziskovanj za Jugoslavijo objavljala PRIVREDNA KRETANJA JUGOSLAVIJE, GOSPODARSKA GIBANJA pa so se omejevala na Slovenijo. Publikacijo sofinancira ARRS.

NAROČNIKI LAHKO CELOTNO PUBLIKACIJO DOBIJO TUDI NA DOMAČI STRANI EIPF

Pogoji naročila: Naročilo začenja z dogovorno določenim mesecem, naslednja leta se samodejno podaljšuje, konča pa z decembrom tistega leta, v katerem je bilo pisno odpovedano.

© 2017 EIPF, Ekonomski institut d.o.o., Ljubljana, p.p.1722, Prešernova 21,
Tel: (01) 2521688, 2518776, 2518704; Fax: (01) 4256870;
Elektronska pošta: INFO@EIPF.SI,

Domača stran: WWW.EIPF.SI

ISSN številka: 0351-0360

Zaščita vključuje vsako reproduciranje, kopiranje, mikrofilmanje, ne glede na tehniko, celote in posameznih delov.

Tiskala tiskarna CICERO v 400 izvodih.
Oblikovanje in priprava za tisk: Rogač RMV, d.o.o.

KAZALO

500
6
GOSPODARSKA RAST, INFLACIJA IN »NOVA PARADIGMA«
9
Veljko Bole
IZ USPEŠNEGA 2017 V USPEŠNO 2018?
18
Velimir Bole, France Križanič, Jože Mencinger, Franjo Štiblar

1. Dinamika pričakovanega trošenja ne popušča	23
2. Pospešitev rasti blagovne menjave in njenega presežka v oktobru 2017	25
3. Konjunktura v svetu in EU ne popušča	26
4. Rast industrijske produkcije se nadaljuje	28
5. Ugodne tendence v neindustrijskih gospodarskih panogah	29
6. Hitra rast števila delovno aktivnih in upad brezposelnosti	30
7. Pričakovanja kažejo, da pri dinamiki cen še ne bo sprememb	31
8. Stroški dela opazno pospešujejo glede na evro območje	33
9. Navkljub nihajem javnofinančni prihodki trendno še naprej opazno rastejo	34
10. Krediti podjetjem še naprej stojijo, prebivalcem pa živahno rastejo	36
11. Rekorden presežek na tekočem računu v oktobru 2017	38

**OPORTUNITETNI STROŠKI UKINITVE TERMOELEKTRARNE
ŠOŠTANJ IN PREMOGOVNIKA VELENJE**
40
France Križanič, Damjan Konovšek (Petrol d.d.)

1. Uvod	42
2. O distorzijah na za Slovenijo relevantnem trgu električne energije	42
3. O Premogovniku Velenje, Skupini Premogovnika Velenje in Termoelektrarni Šoštanj	43
4. Ocena učinkov ukinitve skupine Premogovnika Velenje in Termoelektrarne Šoštanj	47
5. Metodologija	52
6. Sklepi	53
7. Literatura	54

STATISTIČNA PRILOGA
56
5

500

6

Junija 1971 je izšla prva številka mesečnika »Gospodarska Gibanja« (GG), od novembra 1971 pa izhaja redno; zdaj smo pri številki 500. Pri tej številki bi morda kazalo končati. Pomen GG se je spremenjal, preživelha so različna obdobja; dve obdobji gospodarske zgodovine nekdanje Jugoslavije - obdobje »dohodkovnih odnosov« v sedemdesetih letih in tavanja med socializmom in kapitalizmom v osemdesetih. Tem je sledilo pet obdobjij slovenske: tranzicijska depresija do 1993, prevlada gradualizma med 1994 in 2004, hazardiranje med 2005 in 2008, kriza med 2009 in 2013 in okrevanje po 2013. Od začetka izhajanja pa do današnjih dni so GG prinašala misli, ki mnogokrat niso bile »v skladu s sistemskimi opredelitvami« oblasti in/ali z nauki »ekonomske znanosti«, vselej pa so bile podprtne s številkami in navadno zdravo pametjo. Nekdaj so bila GG preveč »kapitalistična«, zdaj naj bi bila preveč »socialistična«.

Počasi se je ustalila zdajšnja sestava posamezne številke GG z uvodnikom, »rednim delom«, v katerem so prikazana in ocenjena tekoča dogajanja, člankom s posameznega področja ter statistično priloga. Pisci velike večine člankov smo zaposleni v EIPF; pišemo tudi »redni del«, nekaj člankov pa so prispevali drugi slovenski ekonomisti. Že nekaj let GG objavlja prevod letnega poročila Evropskega združenja za alternativno ekonomsko politiko. Po slovenski osamosvojitvi se je število naročnikov GG začelo krčiti, največkrat res zato, ker so velika podjetja, ki so bila naročniki, propadla, naklada GG pa se je iz leta v leto zmanjševala. Nekaj let so GG tudi na spletni strani EIPF, zasluga gre podjetju Medis, od katerega smo dobili program in obilo pomoći.

*****

»Zlata doba« GG so bila osemdeseta leta prejšnjega stoletja, ko je naklada skupaj s takrat še v srbsko-hrvaškem jeziku pisanem dvojčku »Privredna kretanja Jugoslavije« (PKJ) presegala 1000 izvodov. PKJ so bila tudi zmeraj bolj upoštevana v nekdanji širši domovini kot GG v ožji. Jugoslovanske zvezne oblasti jih v razdobju tavanja med dogovorno ekonomijo, plansko-tržnim državnim socializmom in tržnim sistemom niso ignorirale kot GG ignorirajo zdajšnje slovenske oblasti, čeprav mnenj, izraženih v PKJ, niso sprejemale z navdušenjem. V lucidnih člankih o gospodarskem sistemu in politiki se je profesor Aleksander Bajt prepiral o takratnih resnicah in »resnicah«; v PKJ in GG pa se je nasprost uveljavljalo razmišljanje, da so dejanska ravnanja gospodarskih subjektov in gospodarski rezultati predvsem posledica gospodarskega sistema in ekonomske politike.

Šlo je za zanimive čase; velike spremembe so »visele v zraku«, kaj se bo zgodilo, pa se ni vedelo; kriza se je nadaljevala in poglabljala. Število komisij, razprav, resolucij in besed posvečenih najprej »odprtim vprašanjem in resnim težavam«, nato »gospodarski krizi« in nazadnje »vsesplošni gospodarski, politični in moralni krizi« je rastlo s hitrostjo padanja vrednosti dinarja. Konec osemdesetih so branilci prejšnjega začeli »uveljavljati« ekonomske zakonitosti in postajali arhitekti novega. Z »idejnopolitičnimi utemeljitvami« niso imeli problemov. Če je bilo prej treba spet prebrati Marxa in iz obširne zakladnice citatov poiskati prave, to takrat ni bilo več potrebno. Predlagane spremembe niso bile več le preureditve brez sprememb, ampak spremembe, ki so rušile temelje gospodarskega in političnega sistema. Šlo je za sprejem spoznanja, da so lastninski odnosi temeljno vprašanje gospodarskega sistema in da opustitev nelastniškega koncepta družbene lastnine implicira njeno »degeneracijo« v kolektivno lastnino. Podobni so bili problemi s trgom; čeprav smo na praktični ravni že imeli sestavine trgov dela in kapitala, ju na ideološki in teoretski ravni ni bilo. Trg dela s samoupravljanjem deluje nesimetrično; deluje le, ko je treba zaposlenost povečati, ne pa, ko jo je treba zmanjšati; rezultat je velika prikrita brezposelnost. Trga kapitala ne more biti brez lastnikov kapitala, ki so njegovi kupci ali prodajalci; družbena lastnina pa takšnega lastnika nima.

Takratno slovensko oblast so sicer zaskrbeli »nekateri idejni tokovi pri javnem pisanju o uresničevanju politike ekonomske stabilizacije« v GG in »teze, ki niso bile strokovno utemeljene glede na ustavne opredelitve«. Dosti dlje od grožnje, da GG ne bo več sofinancirala, pa takratna oblast ni šla; to je napravila šele nova slovenska oblast.

*****

Po osamosvojitvi so trg delovne sile, tehnološki viški, delniška družba, delojemalci in delodajalci, davkoplačevalci, podjetniški inkubatorji, korporativno upravljanje, ISO standardi in podobni pojmi nadomestili dohodkovne odnose, združevanje dela in sredstev, TOZD-e, OZD-e in SOZD-e ter svobodno menjavo dela. Kapitalizem, kakršnega smo dobili, je bil dolgo približno takšen, kakršnega je Evropa imela v šestdesetih in sedemdesetih letih prejšnjega stoletja, kar je povzročalo drsenja po raznovrstnih lestvicah konkurenčnosti, ki naj bi jo zmanjševali previšoki stroški dela, prevelika javna poraba, pomanjkanje tujih investicij in socialni transferi. GG so se manj kot nekdaj ukvarjala s problemi gospodarskega sistema, več pa z ukrepi ekonomske politike. Vendar so GG neposredno ali vsaj posredno vplivala na oblikovanja slovenskega gospodarskega sistema, ki je nastajal v letu pred osamosvojitvijo, ter na njegove spremembe in gospodarsko politiko do leta 2004.

GG se nikoli niso slepila z vero, da lahko trg in privatna lastnina rešita vse probleme slovenskega gospodarstva, zato so nasprotovala neoliberalnim naukom in reformam med 2005 in 2008. Največja slabost teh reform so bile utvare, da je z njimi in ponudbeno ekonomiko mogoče zagotoviti visoko in trajno gospodarsko rast, polno zaposlenost in splošno blaginjo. Kaj drugega kot »zagotovil« reformatorjev, da bo tako, tudi ni bilo.

Sodobna kapitalistična družba je družba omejitev na strani povpraševanja; za to, da avto prodajo, porabijo več denarja kot za to, da ga naredijo. Idejo o nujnosti zniževanja stroškov dela podpirajo predvsem samozvani »delodajalci«: menedžerji, ki trdijo, da bi dobičke, ki bi jih ustvarili z znižanjem plač uporabili za investicije in izdatke za tehnološki razvoj; dejansko velik del povečevanje dobičkov na račun zniževanja stroškov dela konča v labirintih finančnih storitev.

Po vstopu Slovenije v EU in v evro območje so se GG v analizah tekočih gospodarskih gibanj vse bolj ukvarjala s primerjavo dogajanj v Sloveniji z dogajanji v EU in evro območju, v kritičnih člankih pa s problemi, ki jih je prinašalo članstvo in še posebej nekritično prenašanje vsakokratnih napotkov Evropske komisije v slovensko gospodarsko politiko. V tem času je Slovenija skrenila s poti dotedanjega »fiziokratskega« razvoja s štiriodstotno gospodarsko rastjo, počasnim zmanjševanjem brezposelnosti in inflacije ter notranjim in zunanjim ravnotežjem, ki so temeljili na avtohtonem gospodarskem sistemu in slovenskemu gospodarstvu prilagojeni gospodarski politiki. »Zastarelo« razmišljjanje, da je bogastvo mogoče ustvarjati le počasi in z delom, je zamenjalo »moderno«, po katerem je s »finančnim poglabljanjem«, iskanjem »priložnosti« in nakupi »visoko donosnih« vrednostnih papirjev v različnih skladih doma in po svetu to mogoče narediti hitro. Mladoekonomisti so začeli napadati GG in bratovščino »zelenega zvežčica«, takratna vlada je prenehala sofinancirati GG; v to obdobje sodi tudi začetek vse bolj popolnega ignoriranja GG s strani osrednjih slovenskih medijev.

Krizi se Slovenija ni mogla izogniti, saj je povsem odvisna od gospodarske aktivnosti v EU. Res pa jo je pričakala z neravnotežji, ki so močno zmanjšala ali pa celo izničila možnosti, da bi s preostanki gospodarske politike ublažili njene socialne učinke. Poleg tega je vdano sledila »srednjeveški« metodi zdravljenja gospodarstva, v katero očitno verjamejo evropske oblasti, to je, da se vse bolezni zdravijo s puščanjem krvi. V času krize GG niso podlegla pesimizmu in trditvam, da gre Sloveniji mnogo slabše kot drugim v EU. Prav nasprotno, s številkami in napovedmi so poskušala razbiti takratne »samoumevnosti«.

Vsem, ki ste prebrali do tu, in tudi tistim, ki niso, vse dobro v 2018.

uredništvo

GOSPODARSKA RAST, INFLACIJA IN »NOVA PARADIGMA«

Veljko Bole

Hitra rast gospodarstva in počasna cen. Gospodarstvo že od srede 2013 solidno raste, letos pa je rast še dodatno pospešila, tako da se je približala dinamiki (okoli 5%), ki je odlikovala že pregreto gospodarstvo v razdobju po letu 2005. V korak s hitro rastjo gospodarstva gre tudi krepka rast enotnih stroškov dela. Tako v gospodarstvu kot v javnofinančnem sektorju stroški dela namreč od konca 2015 pospešujejo in rastejo hitreje kot v evro območju. Še zlasti velika razlika v rasti je pri javnem sektorju, saj so v Sloveniji enotni stroški dela v obdobju po 2015/I/III porasli za preko 9% (1% na četrstletje), v evro območju pa samo za 2.5% (0.35% na četrstletje). Kot kaže Slika 1 bodo enotni stroški tudi v javnofinančnem sektorju v kratkem popolnoma zaprli zaostanek, ki so ga imeli glede na stroške dela v evro območju po začetku 2008, ko je doseglo gospodarstvo najvišji pred-krizni obseg. V gospodarstvu pa dinamika enotnih stroškov dela v krizi tako ali tako ni nikoli opazno zaostajala za evro območjem, relativno glede na pred-krizno obdobje.

Slika 1
Enotni stroški dela

Vir: Eurostat; lastni izračuni

Opomba: Enotni stroški dela; gospodarstvo; javnofinančni sektor; desezonirano; normirano na 2008/I=1

Krepko rast gospodarstva potruje tudi zelo hitro, daleč hitrejše kot v evro območju, naraščanje povpraševanja po delavcih (ponudba prostih delovnih mest), še zlasti v gradbeništvu. Tako so sredi 2017 prosta delovna mesta v industriji naraščala po 2.2% letno (v evro območju po okoli 1.2%), v gradbeništvu pa kar po 7% letno (v evro območju 2.5%). Celo v storitvenih sektorjih, kjer se povpraševanje po produktih in zato gospodarska rast po začetku krize še nista normalizirala, prosta delovna mesta naraščajo hitreje kot v evro območju (2.7% oziroma 2.2%).

Slika 2
Prosta delovna mesta

Vir: Eurostat; lastni izračuni

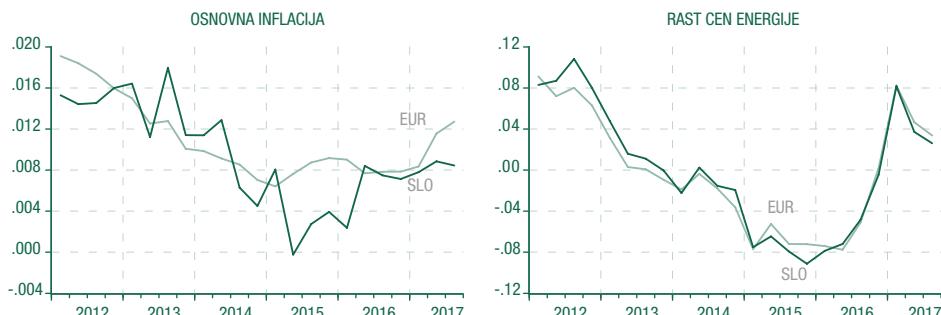
Opomba: Prosta delovna mesta; odstotki zasedenih; industrija; gradbeništvo; storitve; desezonirano

Pri takšnem poletu gospodarstva bi pričakovali, da bodo tudi cene začele naraščati vsaj malo hitreje. Dejansko pa rastejo opazno pod 2%, torej pod ciljem centralne banke ECB. Še več, osnovna inflacija, ki je očiščena vpliva rasti cen emergentov in cen zelene tržnice celo stagnira že več kot leto dni pod ravnijo povprečja evro območja (na 0.9%), medtem ko cene emergentov celo padajo. Res je, da cene emergentov opazno prispevajo k zelo umirjeni rasti skupnih cen (tako v evro območju kot Sloveniji), vendar slika kaže, da tudi osnovna (torej od eksternih faktorjev neodvisna) rast cen stagnira!

Takšno dogajanje v gospodarstvu na prvi pogled preseneča. Še zlasti, ker to ni le slovenska posebnost. Živahna rast gospodarske aktivnosti (enaka tisti v času visoke konjunkture v letih 2007-2008), stroškov dela in prostih delovnih mest in istočasno počasno naraščanje cen odlikujejo namreč tudi evro območje¹.

¹ Novemborski indeks PMI naraščanja zaposlitev in pričakovanih naročil v predelovalni dejavnosti je v evro območju presegel najvišje vrednosti v zadnjih 17 letih. Glej Financial Times, 2017, »Eurozone economy powers ahead despite currency strength», November.

Slika 3
Rast cen

Vir: Eurostat, lastni izračuni

Opomba: Osnovna inflacija – rast cen brez cen zelene tržnice in energentov; rast cen energije: medletne stopnje rasti

Pri hitri rasti gospodarstva in stroškov dela, ko istočasno pospešeno narašča povpraševanje po delavcih, bi bilo pričakovati vsaj »normalno« hitro rast cen (okoli 2%, kolikor cilja ECB). A kot rečeno, se medtem osnovna inflacija ne le ne povečuje, ampak že šest mesecev stagnira na zelo nizki ravni. Postavlja se vprašanje, ali je takšno dogajanje normalno glede na rast gospodarstva in stroškov dela, oziroma, kaj se dogaja ter kdaj lahko pričakujemo pospešitev inflacije. Vprašanje pa ni le akademsko, odgovor je zelo pomemben tudi za vlado, saj se je konec 2017 začel opazno povečevati pritisk na rast plač, oglasilo se je namreč več sindikatov z zahtevami za znatno povečanje plač.

»Nova paradigma« ali neustrezno merjenje. Vprašanje se zdi toliko bolj smiselno, ker se z njim ukvarjajo tudi v evro območju. ECB je namreč zaradi heterogenih signalov očitno zbegana in ne ve, kdaj naj spremeni usmeritev svoje politike, oziroma kdaj naj preneha z denarnim sproščanjem in začne dvigovati obrestno mero. Zdi se, da tudi ekonomisti v FED-u ne vedo, kaj se pravzaprav dogaja. Tako je odhajajoča guvernerka Yellen septembra lani izjavila, da je zaostajanje inflacije za ciljano (2%) zanjo »misterij« in da v FED-u nimajo razlage za tako nizko inflacijo².

2 Financial Times, 2017, "Yellen describes low US inflation in 2017 as a 'mystery'", November.

Z različnimi mnenji se oglašajo tudi drugi ekonomisti. Nekateri dokazujejo, da gre za »novo paradigmo«, da je gospodarstvo zaradi interneta, globalizacije, novih načinov trgovanja, demografskih sprememb, ipd. začelo delovati drugače in da sedanje stanje nizke inflacije ni neka aberacija, temveč da bo to postal nova zakonitost in da Philipsova krivulja ni več uporabna. Drugi pravijo, da gre predvsem za učinek enkratnih motenj³.

Slika 4
Začasno zaposleni in zaposleni z delnim delovnim časom

IMF je v svojem poročilu za leto 2017⁴ ponudil enostavno pojasnilo »nove paradigm« glede inflacije. Navkljub hitri rasti gospodarstva se namreč, tako IMF, raven zaposlenih, ki so »prisilno« slabše zaposleni, kot bi želeli (so zaposleni za nepolni delovni čas ali za skrajšani delovni čas), po začetku krize ni več vrnila na pred-krizno raven. Indeks nezaposlenosti po definiciji ILO pa takšne razlike v strukturi zaposlenih ne upošteva, tako začasno zaposleni kot zaposleni s skrajšanim delovnim časom so namreč po definiciji ILO zaposleni, če so teden pred anketo za plačilo delali (na kakršenkoli način). Zato so v 2017 že dosežene nizke ravni indeksa nezaposlenih, kot jih kaže ILO anketni indeks nezaposlenosti, neprimerljive z ustreznimi vrednostmi indeksa pred krizo, oziroma bi jih bilo potrebno korigirati (povečati) za spremenjene (višje) vrednosti začasno zaposlenih in zaposlenih s skrajšanim delovnim časom. Tako popravljene primerljive vrednosti ILO indeksa nezaposlenosti bi bile seveda precej višje, torej v območju, kjer je pritisk nizke nezaposlenosti na stroške dela (in inflacijo),

3 Da je prišlo do dolgoročnega znižanja inflacije zaradi globalizacije, interneta, koncentracije industrije, drugačnih prodajnih poti, ipd., trdi, na primer, glavni ekonomist BIS-a Borio. Da Philipsova krivulja – odvisnost med nezaposlenostjo in inflacijo (z drugimi dodatnimi členi, predvsem pričakovano inflacijo, uvoznimi cenami) ne drži več, trdi, na primer, Summers, bivši glavni ekonomist Svetovne banke in finančni minister za časa predsednika Clinton-a. Medtem ko naj bi, na primer, guvernerka FED-a Yellen-ova in guverner ECB-ja Draghi, kot pristaša nove kenezijanske šole ocenjevala, da gre le za kratkoročno aberacijo in da povezava med inflacijo in nezaposlenostjo v osnovi še vedno drži. Glej Financial Times, 2017, »Opinion: The (non) disappearing Phillips Curve: why it matters», October.

4 Glej IMF, 2017, »World Economic Outlook.«

glede na vrednosti pred krizo, še bistveno manjši. Zato navkljub hitri rasti gospodarstva ni opaziti opaznega povečanja stroškov dela in inflacije.

Slika 5
Korekcija ILO indeksa nezaposlenosti

13

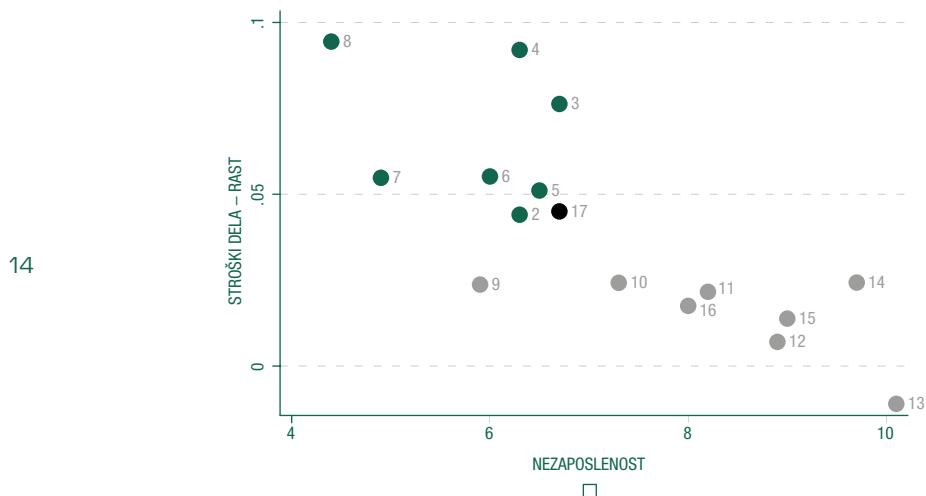
Vir: Eurostat; lastni izračuni

Opomba: Razmerje med popravljeno nezaposlenostjo in izmerjeno nezaposlenostjo; ILO indeks nezaposlenosti; popravljen ILO indeks nezaposlenosti – ILO indeks nezaposlenosti popravljen za spremenjeno strukturo zaposlenih po 2009

Koliko je takšno pojasnilo nizke inflacije smiselno tudi za Slovenijo in evro območje, je ilustrirano na sliki 4. Dokumentirana je raven začasno zaposlenih in raven zaposlenih s skrajšanim delovnim časom za Slovenijo in evro območje. Kot kaže slika, je pri Sloveniji in evro območju dosežena raven začasno zaposlenih v sredini 2017 enaka ali malenkost nižja, kot je bila pred krizo, raven zaposlenih s skrajšanim delovnim časom pa bistveno večja, v Sloveniji je zaposlenih s skrajšanim delovnim časom v 2017 kar dobra četrtina več kot pred krizo! Če dejanske vrednosti indeksa nezaposlenosti prilagodimo za spremembo strukture začasno zaposlenih in zaposlenih s skrajšanim delovnim časom dobimo strukturno popravljen ILO indeks nezaposlenih.

Odstopanje strukturno popravljenega indeksa od dejansko izmerjenega ILO indeksa nezaposlenih je prikazano na sliki 5. Na dlani je, da so strukturno popravljene vrednosti ILO indeksa nezaposlenih za Slovenijo po 2013 višje v povprečju za približno 10%, za evro območje pa celo sistematično za preko 20% od dejansko izmerjenih indeksov. Za toliko je potemtakem potrebno premakniti v levo tudi Philipsovo krivuljo, torej znižati vrednosti za rast inflacije (stroškov dela), ki ustrezajo dejansko izmerjenim stopnjam nezaposlenosti po začetku krize.

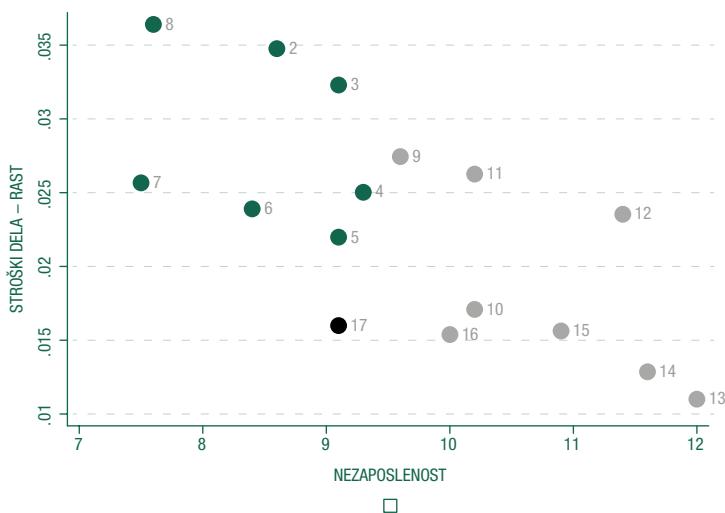
Slika 6.
Rast stroškov dela in nezaposlenost – Slovenija

Vir: Eurostat; lastni izračuni

Opomba: Rast enotnih stroškov dela in nezaposlenost; zeleno - leta pred 2009; sivo - leta po 2009; leta označena

Slika 7.
Rast stroškov dela in nezaposlenost – evro območje

Vir: Eurostat; lastni izračuni

Opomba: Rast enotnih stroškov dela in nezaposlenost; zeleno - leta pred 2009; sivo - leta po 2009; leta označena

Nezaposlenost in stroški dela. Empirična odvisnost nezaposlenosti in inflacije je seveda posledica odvisnosti nezaposlenosti in stroškov dela ter stroškov dela in produktivnosti. V kolikor bi torej odvisnost nezaposlenosti in inflacije nehala veljati, bi moralo priti do sprememb pri odvisnosti nezaposlenosti in stroškov dela in/ali stroškov dela in produktivnosti. Oglejmo si, kaj se je po začetku krize dogajalo pri eni in drugi.

Na slikah 6 in 7 je ilustrirana odvisnost rasti stroškov dela in nezaposlenosti za Slovenijo in za evro območje. Prikazane so dejanske vrednosti letnih povprečij. Pri tem so vrednosti pred krizo označene zeleno, vrednosti po začetku krize pa sivo (ocena za leto 2017 je odebujena). Pri vsakem opazovanju je označeno tudi leto opazovanja.

15

Tako pri evro območju kot Sloveniji je vidno povečevanje rasti stroškov dela z zmanjševanjem nezaposlenosti tudi v po-kriznem obdobju. Razen tega sliki nazorno kažeta (še posebno za evro območje), da je rast stroškov dela v fazi zmanjševanja konjunkture (povečevanja nezaposlenosti) višja kot v fazi naraščanja konjunkture (zniževanja nezaposlenosti). Ključno vprašanje je, seveda, v kateri fazì pospeševanja gospodarske aktivnosti (zmanjševanja nezaposlenosti) pride do hitrega povečanja rasti stroškov dela. Prav ta fleksijska točka je bistvena za ekonomsko politiko, saj mora zavreti rast, preden se gospodarstvo zagreje do te točke. V pregravanju gospodarstva pred krizo je to očitno bilo leto 2007, saj je rast stroškov dela v 2008 izredno močno pospešila, tako v Sloveniji kot v evro območju.

Tako v evro območju kot v Sloveniji je nezaposlenost v 2017 dosegla mejo območja, ko je že možno opaznejše pospeševanje stroškov dela, če stilizirana odvisnost med nezaposlenostjo in stroški dela seveda še velja. Za Slovenijo je očitno rast stroškov dela ob zatečeni ravni nezaposlenosti približno tam, kot je bila leta 2005 in bi bilo pričakovati vsaj še kakšno leto in pol bolj ali manj enako dinamiko stroškov dela. Evro območje še zaostaja. Vendar velja opozoriti na dodatno razliko med Slovenijo in evro območjem. V Sloveniji namreč opazovane vrednosti rasti stroškov dela oziroma nezaposlenosti, hevristično rečeno, precej manj odstopajo, od tiste pred krizo, medtem ko je v evro območju v po-kriznem obdobju (tudi v 2017) naraščanje stroškov dela opazno prenizko za zatečene vrednosti nezaposlenosti. V Sloveniji torej dejanske vrednosti precej bolj kot v evro območju ustrezajo stilizirani odvisnosti, ki jo kažejo opazovanja iz predhodnih let.

Popravljena nezaposlenost, zaradi spremembe strukture zaposlenosti, ki je ocenjena v predhodni točki, bi to odstopanje (Slovenije od evro območja) od stiliziranih vrednosti zelo zmanjšala, saj bi ustrezno popravljena opazovanja precej bolj ustrezala opazovanim vrednostim iz predhodnih razdobij. Ker popravljene vrednosti nezaposlenosti v evro območju precej bolj odstopajo od dejanskih kot v Sloveniji, bi bila pri evro območju tudi korekcija opazovanja za 2017 bistveno večja, saj bi bila v takšnem primeru v 2017 popravljena nezaposlenost okoli 10.8, kar bi neprimerno bolj ustrezalo stilizirani odvisnosti med rastjo stroškov dela in nezaposlenostjo, kot jo kažejo opazovanja iz predhodnih obdobij! Pojasnila, ki jih prinaša nova paradigmata, bi tako bila vsaj do leta 2017 odveč, tako v Sloveniji kot v evro območju.

Stroški dela in produktivnost. Seveda pa popravljena odvisnost rasti stroškov dela in nezaposlenosti še ne omogoča pojasniti nizke inflacije ob siceršnji visoki konjunkturi. Saj je pri vplivanju stroškov dela na rast cen pomembna tudi dinamika produktivnosti. Če se ta povečuje dovolj hitro, je namreč pritisk stroškov na cene ustrezno manjši, pri enako hitri rasti stroškov dela. Glede na to, da je v Sloveniji zniževanje nezaposlenosti že povečalo rast stroškov dela v bližino fleksijske točke, je seveda pomembno vprašanje, kaj se dogaja s produktivnostjo dela. Če se ta še vedno dovolj hitro povečuje (namreč, hitreje od rasti stroškov dela), potem bo do pospešitve inflacije prišlo še kasneje.

Slika 8.
Pritisk stroškov dela

16

Vir: Eurostat; lastni izračuni

Opomba: Pritisk stroškov dela; stroški dela - stroški dela na uro; produktivnost – BDP na zaposlenega; pritisk stroškov dela – rast stroškov dela zmanjšana za rast produktivnosti dela

Na sliki 8 je ilustrirana trajektorija pritiska stroškov dela (razlika med rastjo stroškov dela in rastjo produktivnosti dela) za Slovenijo in evro območje. Na dlani je, da se po začetku pospeševanja gospodarske aktivnosti v 2013, pritisk stroškov dela še ni opazno povečal, saj je bila do srede 2017 rast produktivnosti praviloma višja ali vsaj enaka rasti stroškov dela, še zlasti v Sloveniji.

Sklep. Opazna rast gospodarske aktivnosti v zadnjih štirih letih doslej ni imela opaznega učinka na rast cen. To ne preseneča, saj je zniževanje nezaposlenosti v Sloveniji šele v letošnjem letu doseglo območje vrednosti, ko je pričakovati krepitev rasti stroškov dela, še zlasti če se upošteva spremenjeno strukturo zaposlenosti. Slovenija je temu območju bliže kot evro območje. V Sloveniji je šele pri popravljeni nezaposlenosti pod 5 pričakovati večjo pospešitev stroškov dela. Koliko bi takšna dinamika stroškov dela vplivala na inflacijo, pa bi bilo odvisno še od rasti produktivnosti. Ta je bila zadnja štiri leta praviloma hitrejša od

rasti stroškov dela. Do pospešitve inflacije zaradi hitrejše rasti gospodarstva je torej še (leto in pol, morda 2 leti?) nekaj časa, vendar ekonomska politika ne sme biti več pasivna, sploh pa se ne sme zanašati na »novo paradigmo«! Začeti mora precej bolj skrbno spremljati dogajanje pri stroških dela, saj je gospodarstvo že opazno blizu točke, ko bi lahko prišlo do njihove opazne pospešitve. Še zlasti, ker je evro območje še precej dalj od ustreznih točk, kot tudi od rasti cen okoli 2%, ki jo cilja ECB. Torej ni pričakovati, da bi ECB opazneje stopil na zavoro, preden bi lahko prišlo do pospešitve stroškov dela v Sloveniji.

IZ USPEŠNEGA 2017 V USPEŠNO 2018?

Velimir Bole, France Križanič, Jože Mencinger, Franjo Štiblar

18

Stampo izvoznega trošenja se nadaljuje; izvoz izven EU se krepi še močneje kot skupni in daleč bolj kot v EU; medletna dinamika izvoza izven EU je za skoraj polovico višja od dinamike izvoza EU. V obdobju vzpona gospodarske aktivnosti se komponente trošenja, ki poganjajo rast, izmenjujejo, a izvoz ostaja v vodstvu celotno razdobje in prehiteva gospodarsko aktivnost v povprečju za prek 4 odstotne točke medletne rasti, v zadnjih dveh četrtletjih celo za okoli 6 odstotnih točk. Pričakovana dinamika povpraševanja se še naprej krepi.

Oktobrski presežek v rastovi blagovni menjavi je bil zelo velik, trendna dinamika izvoza je presegla trendno dinamiko uvoza. Cenovni pogoji menjave so se v zadnjem letu neznatno poslabšali. Ekonomski odnosi s tujino tako ostajajo glavno gibalo ugodne gospodarske aktivnosti.

V tretjem četrtletju 2017 je bila svetovna trgovina že dobrih pet odstotkov nad primerljivo prejšnjega leta. Kljub krepitvi evra sta se izvoz in uvoz blaga in storitev držav evro skupine povečevala približno enako hitro; tako kot Slovenija ima tudi evro skupina velik presežek na računu blaga in storitev. Razmere na glavnih slovenskih izvoznih trgih se še naprej izboljšujejo, v EU rast industrijske produkcije spremlja rast trgovine na drobno in gradbeništva ter upadanje brezposelnosti. Novembrske ankete o povpraševanju in pričakovanjih kažejo na nadaljevanje izboljševanja naročil in pričakovanj; v Sloveniji so ocene in pričakovanja še precej boljše kot v evro skupini ali v EU ter celo ugodnejše kot pred krizo pred desetletjem.

Hitra rast industrijske produkcije se je oktobra nadaljevala. Med januarjem in oktobrom 2017 se je glede na enako obdobje 2016 proizvodnja v predelovalnih dejavnostih realno povečala za dobrih osem odstotkov, največ v avtomobilski, strojni, usnjarski in elektroindustriji. Proizvodnja v predelovalnih dejavnosti je bila že nad primerljivo v letu 2008, najbolj v računalniški industriji in elektroindustriji, avtomobilski ter kovinski industriji; globoko pod primerljivo ravnjo 2008 pa so ostale tekstilna in lesna industrija, industrija nekovin, industrija pijač in kemijska industrija.

Tudi v neindustrijskih gospodarskih panogah so gibanja konec 2017 ugodna. Vrednost gradbenih del se hitro povečuje, a za zdaj ostaja daleč pod ravnjo dosežemo pred pokom

nepremičninskega balona v 2008. Prihodki večine storitvenih sektorjev so letno porasli za več kot deset odstotkov. Prenočitev turistov je bilo oktobra več kot leto prej, tokrat bolj po zaslugu domačih kot tujih gostov. Slednji so z izjemno rastjo zaznamovali leto, njihovo število je močno prehitelo tudi število pred krizo. Prometu gre dobro; kar za četrtnino se je povečalo število potnikov v mestnem prometu, za petino na letališčih, za tretjino več je bilo prvič registriranih avtomobilov. Količina blaga, pretovorjenega v Kopru. močno niha, v oktobru je bilo nižja kot leto prej.

Število delovno aktivnih hitro raste; ostaja sicer manjše kot pred finančno krizo v letu 2008, a je že večje kot pred začetkom pregrevanja v 2005. Rast aktivnosti in zaposlenosti hitro zmanjšuje število iskalcev dela, ki jih je bilo novembra za petnajst odstotkov manj kot leto prej. Anketna stopnja brezposelnosti po metodologiji Mednarodne organizacije dela za tretje četrletje 2017 je bila 6.3 odstotna in je med nižjimi v EU.

19

Decembra so ostale cene nespremenjene, medletno pa so porasle; najbolj cene stanovanjske in gospodinjske opreme, zmanjšale so se cene oblačil in obutve. Harmoniziran indeks cen se je decembra in medletno povečal. Cene nepremičnin še pospešujejo rast. Cene industrijskih proizvajalcev so novembra porasle tudi medletno; najbolj cene surovin, medtem ko so se cene energentov znižale. Cenovna pričakovanja ne kažejo večjega spremenjanja strukture in intenzivnosti dinamike cen. Cene surovin se tekoče še naprej zmanjšujejo.

Povprečne plače so se oktobra povečale, najbolj v kmetijstvu, predelovalni dejavnosti, oskrbi z vodo, gradbeništvu, prometu in finančnih dejavnostih. V širši državi so se precej okrepile plače v zdravstvu, padle pa so v izobraževanju in administraciji. Bolj dolgoročno so se najhitreje povečevale plače v predelovani dejavnosti, gradbeništvu ter strokovnih in tehničnih dejavnostih. V širši državi so v letu dni močno porasle plače v zdravstvu ter v administraciji, precej manj pa v izobraževanju.

Pospeševanje povprečnih plač se kaže tudi v rasti enotnih stroškov dela. Le v petih državah EU in v dveh državah evro območja je njihova dinamika v zadnjem letu večja ali podobna kot v Sloveniji. Tudi v širši državi se enotni stroški dela povečujejo precej bolj kot v evro območju, vendar je razlika precej manjša kot v gospodarskih sektorjih; v enajstih državah EU in treh državah evro območja rastejo v zadnjem letu enotni stroški dela države hitreje kot v Sloveniji.

Navkljub nihajem javnofinančni prihodki trendno še naprej rastejo. Novembrsko zmanjšanje tako neposrednih kot posrednih davkov je bilo predvsem sezonsko. Bolj dolgoročno se donos od davkov na dohodke in premoženje povečuje enako hitro kot v evro območju, le da je njihova raven precej nižja. Davki na proizvodnjo in produkte so po korekciji davčne stopnje ujeli in rastejo praktično enako hitro in na enaki ravni kot ustrezni davki v evro območju.

Krediti podjetjem tako kot v evro območju še naprej stagnirajo, le da na mnogo nižji ravni,

krediti gospodinjstvom pa rastejo hitreje kot v evro območju. Bolj dolgoročna dinamika ostaja nespremenjena. Zaradi obrata v rasti kreditov in zastoja v tekoči rasti so medletne stopnje rasti kreditov podjetjem še naprej stabilne, medtem ko se pri prebivalstvu počasi povečujejo. Skupni depoziti gospodinjstev in podjetij še naprej naraščajo. Stagnacija oziroma padanje kreditov podjetjem ter istočasno naraščanje depozitov so povzročili drastično zmanjšanje razmerja kreditov in depozitov. Razmerje se zmanjšuje tudi v evro območju, vendar neprimerno počasneje. Obrestne mere ECB ostajajo nespremenjene, tudi medbančne obrestne mere se zelo malo spreminjajo, posojilne in depozitne obrestne mere prav tako stojijo.

20

Oktobra je bil dosežen rekorden presežek na tekočem računu plačilne bilance; tako kot dotlej sta ga ustvarjala presežka na računih menjave blaga in storitev (predvsem transport in turizem), zmanjševala pa primanjkljaja na računih primarnih dohodkov (kapital) in sekundarnih dohodkov (predvsem državna plačila v bruseljsko blagajno). Bruto in neto zunanji dolg se še zmanjšujeta, cene slovenskih državnih obveznic tudi.

***

FROM SUCCESSFUL 2017 TO SUCCESSFUL 2018?

Velimir Bole, France Križanič, Jože Mencinger, Franjo Štiblar

The speed of exports continues; exports outside the EU strengthened even more than total exports and far more than the EU's exports; year-on-year dynamics of exports outside the EU is by almost half higher than the EU's export dynamics. In the period of the rise in economic activity, the expenditure components that drive the growth are exchanging, but exports remained crucial for the whole period and overtook economic activity by an average of more than 4 percentage points of year-on-year growth, and in the last two quarters, even by about 6 percentage points. The expected demand dynamics continues to intensify.

The October surplus in the growing trade in goods was very high, and the trend of export dynamics exceeded the trend of import dynamics. Terms of trade over the last year have

deteriorated slightly. Economic relations with the rest are thus the main driver of favorable economic activity.

In the third quarter of 2017, the world trade was already well over five percent above the comparable last year level. Despite the strengthening of the euro, exports and imports of goods and services from the euro-zone countries increased roughly as fast. Like Slovenia, the euro group also has a large surplus on the account of goods and services. The situation on the main Slovenian export markets continues to improve; in the EU, industrial production growth is accompanied by the growth of retail trade and construction, and the decline in unemployment. November surveys on demand and expectations point to continuing improvements of orders and expectations; in Slovenia, estimates and expectations are much better than in the euro group or in the EU, and even more favorable than before the crisis a decade ago.

Rapid growth of industrial production continued in October. Between January and October 2017 compared to the same period in 2016, production in manufacturing increased by more than eight percent in real terms, mostly in the automotive, mechanical, leather and electrical industries. Production in manufacturing was also above the comparable level in 2008, mostly in the computer industry and the electrical industry, the automotive and metal industries, while the textiles and wood industry, the non-metals industry, the beverage industry and the chemical industry remained under the comparable level of 2008.

Movements at the end of 2017 are favorable in non-industrial sectors, as well. The value of construction works is rising rapidly, but for the time being, it remains far below the level reached at the burst of the real estate bubble in 2008. Revenues of most service sectors are rising by more than ten percent annually. Overnight stays of tourists in October were larger than a year earlier, this time more due to domestic than foreign guests. The latter marked a year of high growth, and their number was also significantly larger than before the crisis. The transportation is in good shape with increased number of passengers in urban transport, at the airports, and the number of registered cars for the first time being one third higher than a year ago. The quantity of goods transshipped in Koper fluctuated significantly, in October it was lower than a year before.

The number of active population is growing rapidly; though it remains smaller than before the financial crisis in 2008, but it is already greater than before the start of overheating in 2005. Growth of employment has rapidly reduced the number of job-seekers, which was 15 percent lower than in the previous year. The unemployment rate according to the International Labor Organization's methodology for the third quarter of 2017 was 6.3 percent and is among the lowest in the EU.

In December, prices remained unaltered, while they increased year-on-year; the prices of housing and household equipment increased while the prices of clothing and footwear

decreased. The harmonized price index rose in December and also year on year. The real estate prices are still accelerating. The prices of industrial producers also rose in November year-on-year; the raw material prices increased the most, while the prices of energy decreased. Price expectations do not indicate any major changes in the structure or the intensity of the price dynamics. The prices of raw materials continue to decrease.

22

Average wages increased in October, mostly in agriculture, manufacturing, water supply, construction, transport and financial activities. In the public sector, wages in health care have grown, they have fallen in education and administration. In the longer term, wages in the manufacturing, construction, and professional and technical activities were the fastest growing. In the public sector, wages in the health care and in the administration increased considerably and much less in education.

The promotion of average wages is also reflected in the growth of unit labor costs. In only five EU countries and in two countries in the euro area, the dynamics of unit labor costs in the last year was greater or similar than in Slovenia. Even in the public sector, unit labor costs are increasing considerably more than in the euro area, but the difference is much lower than in the private sectors; in eleven EU countries and three countries in the euro area the unit labor costs in the public sector are growing faster than in Slovenia.

In spite of fluctuations, general government revenues continue to grow. The reduction in both direct and indirect taxes in November was primarily seasonal. In the longer term, the revenues of taxes on income and wealth increased as quickly as in the euro area, but their level is much lower. Taxes on production have been (after tax rates corrections) rising practically equally fast and at the same level as the corresponding taxes in the euro area.

Loans continue to stagnate in the same manner as in the euro area, but at a much lower level, while loans to households are growing faster. A longer-term dynamic remains unaltered, year-on-year growth rates of loans to companies remain stable, while they are slowly increasing in the general population. The deposits of households and enterprises continue to increase. The stagnation of loans to companies and the simultaneous increase in deposits led to a drastic reduction in the ratio of loans and deposits. The ratio is also declining in the euro area, but slower. ECB interest rates remain unchanged, interbank interest rates are changing very little, and lending and deposit rates also stand.

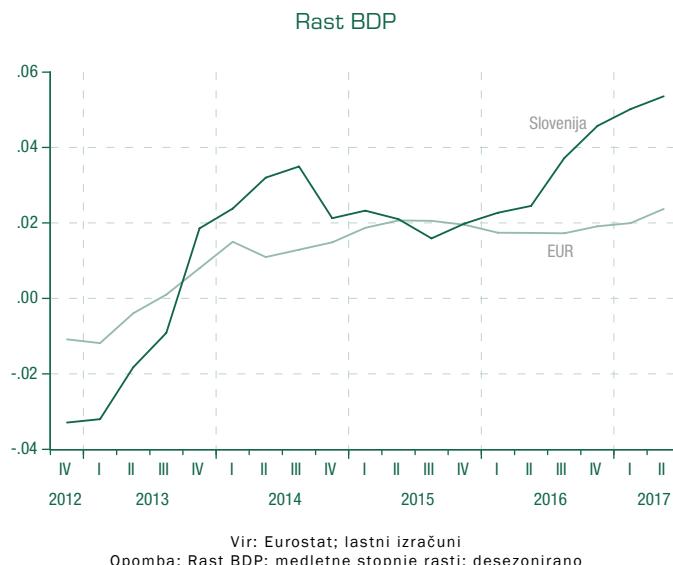
In October, a record surplus in the current account of the balance of payments was achieved. It was as previously generated by the surpluses in the goods and services accounts (mainly transport and tourism), and reduced by the deficits on the primary income account (from capital) and on the secondary income account (mainly state payments to the Brussels treasury). The gross and net external debt is decreasing, as well as the yields on Slovenian government bonds.

AGREGATNO POVPRAŠEVANJE IN PRIČAKOVANJA

1. Dinamika pričakovanega trošenja ne popušča

Skupno domače trošenje je septembra precej (za 3.9%) poraslo, vendar je bilo precej povečanja sezonske narave. Zato se je bolj dolgoročna dinamika celo malo zmanjšala (s preko 8% na 3.4% letno). Zmanjšala se je tudi medletna rast (na 4.6%). Poraslo je trošenje prebivalstva in investicije, medtem ko se je trošenje države za blago in storitve močno zmanjšalo. Bolj dolgoročna dinamika je padla pri vseh komponentah končnega trošenja, vendar je pri trošenju prebivalstva in investicijah ostala pri okoli 4% letno, medtem ko je pri trošenju države postala negativna.

23

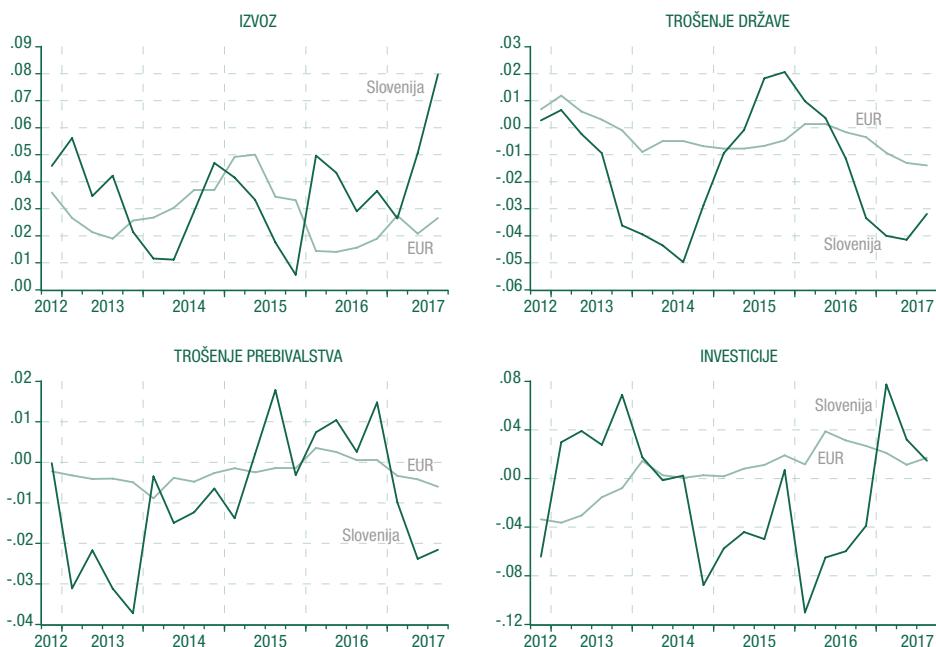
Stampedo izvoznega trošenja se nadaljuje. Oktobra je izvoz spet porasel, povečala se je tudi bolj dolgoročna dinamika, na prek 9% letno, medletna stopnja rasti celo na 21%! K tako velikemu povečanju medletne stopnje je sicer nekaj prispevala tudi nizka osnova, saj je oktobra 2016 izvoz precej zanihal navzdol. Izvoz Slovenije izven EU se krepi še močneje kot skupni in daleč bolj kot v EU; samo v septembru se je tekoče povečal kar za 27%, medletna stopnja pa na 14%! Medletna dinamika izvoza izven EU je za skoraj polovico višja od dinamike izvoza EU.

Relativna dinamika BDP (glede na evro območje) je v 2017 dosegla že drugi vrh po 2013. Pri tem je že štiri leta sistematično višja od rasti BDP v evro območju.

V štiriletnem obdobju vzpona gospodarske aktivnosti se komponente trošenja, ki poganjajo rast, sicer izmenjujejo med seboj, vendar izvoz ostaja celotno razdobje sistematično v vodstvu. Še zlasti močno in sistematično močneje kot v evro območju pa izvoz poganja BDP v zadnjih dveh letih, saj prehiteva gospodarsko aktivnost v povprečju za prek 4 odstotne točke medletne rasti, v zadnjih dveh četrletjih celo za okoli 6 odstotnih točk. V prvem polletju 2017 in leta 2013 so aktivnost dodatno precej vlekle tudi investicije. Trošenje prebivalstva in države je v celotnem štiriletnem razdobju večji del časa zaviralo rast gospodarstva, izjema je bilo le razdobje 2015/II-2016/III pri trošenju prebivalstva in 2015/III-2016/II pri trošenju države.

24

Kaj poganja gospodarsko aktivnost

Vir: Eurostat; lastni izračuni

Opomba: Relativna rast komponent končnega trošenja; rast komponente manj rast BDP; desezonirane vrednosti; medletne stopnje rasti

Pričakovana dinamika povpraševanja se še naprej krepi, stagnira le pri gradbeništvu, vendar na zelo visoki ravni. Z izjemo storitvenih podjetij povsod presežek podjetij, ki pričakujejo rast povpraševanja nad podjetij, ki pričakujejo padec ali stagnacijo, za preko 20% (vseh podjetij) presega dolgoletno povprečje. Le v storitvenih sektorjih je ta presežek samo okoli 10%!

2. Pospešitev rasti blagovne menjave in njenega presežka v oktobru 2017

Oktobra je bil presežek v sicer rastoči blagovni menjavi zelo velik, tudi trendne vrednosti rasti izvoza presegajo trendne vrednosti rasti uvoza. Cenovni pogoji menjave so se v zadnjem letu neznatno poslabšali. Ekonomski odnosi s tujino ostajajo glavno gibalo ugodne gospodarske aktivnosti.

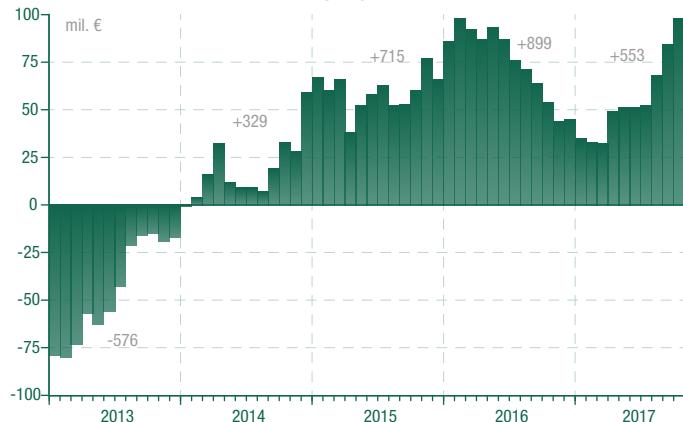
Oktobra 2017 je bil skupni izvoz 2606 milijonov € (20.6% več kot oktobra 2016), skupni uvoz 2445 milijonov € (17.3% več kot leto prej), kar pomeni presežek 161 milijonov € oziroma 106.6% pokritje uvoza z izvozom. Pri tem je bila odprema blaga v članice EU 1992 milijonov € (22.5% več kot pred letom), prejem blaga iz članic EU 1967 milijonov € (14.7% več), kar da presežek 25 milijonov € in 102.3% pokritje uvoza z izvozom. Izvoz v nečlanice je bil 614 milijonov € (14.8% več kot oktobra 2016), uvoz 478 milijonov € (29.7% več kot pred letom), kar da saldo 136 milijonov € in 128.5% pokritje uvoza z izvozom.

25

Trgovinska menjava

SALDO

Vir: SURS, lastni izračuni

V desetih mesecih 2017 skupaj je izvoz Slovenije znašal 23482 milijonov € (13.2% več kot v enakem obdobju 2016), skupni uvoz 22693 milijonov € (14.3% več), kar pomeni presežek 789 milijonov €, oziroma 103.5% pokritje uvoza z izvozom. V menjavi s članicami EU je bil v tem obdobju izvoz 18050 milijonov € (13.2% več kot pred letom), uvoz 18185 milijonov € (12.9% več kot lani), kar da primanjkljaj -135 milijonov €, ali 99.3% pokritje uvoza z izvozom. Izvoz v nečlanice EU je znašal 5432 milijonov € (13.3% več kot v enakem razdobju 2016), uvoz iz nečlanic EU 4508 milijonov € (20.4% več), kar pomeni presežek 924 milijonov € oziroma 120.5% pokritje uvoza z izvozom.

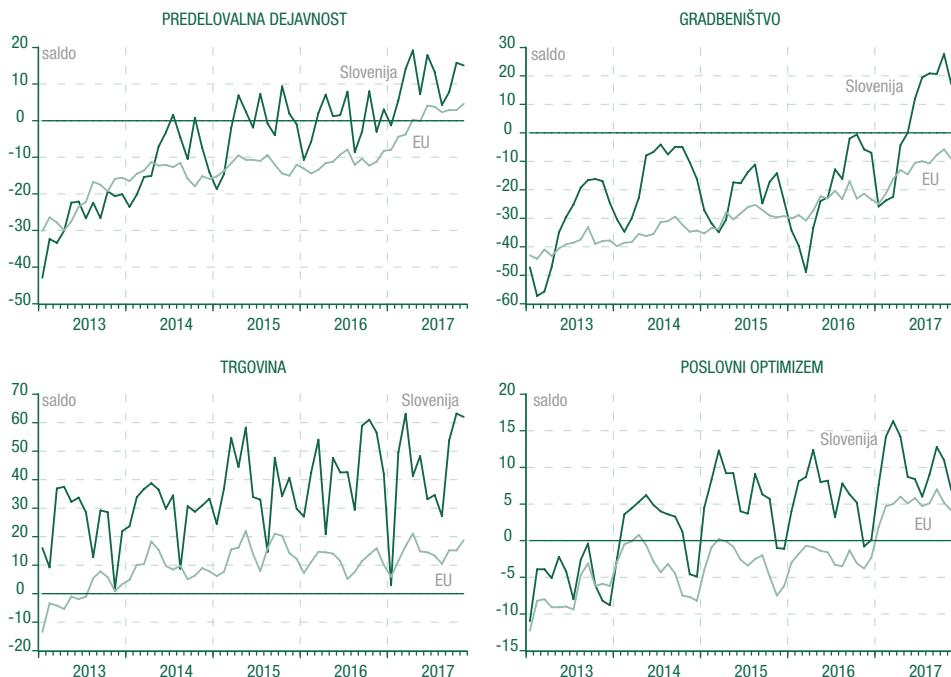
26

V oktobru je bila mesečna trendna stopnja rasti izvoza 0.76% uvoza pa samo 0.16%, kar izkazuje dvoje: rast tako blagovne menjave kot njenega presežka. Izvozne cene Slovenije izkazujejo medletno rast 3.31%, uvozne 4.17%, kar pomeni rahlo poslabšanje cenovnih pogojev menjave za 0.86 odstotne točke.

3. Konjunktura v svetu in EU ne popušča

V tretjem četrletju 2017 je bil obseg svetovne trgovine že dobre 5% nad primerljivo ravnjo prejšnjega leta. Kljub temu, da se je od tretjega četrletja 2016 do 2017 tečaj evra proti dolarju okreplil za dobre 5%, se izvoz in uvoz blaga ter storitev držav evro skupine povečujeta približno enako hitro in sta bila v tretjem četrletju 2017 za preko 4% obsežnejša kot pred letom. Podobno kot Slovenija ima tudi evro skupina na tekočem računu plačilne bilance precejšen presežek (3,3% BDP v 2016). V tretjem četrletju 2017 je bil BDP evro skupine realno 2,5% večji od primerljivega v 2016 in očitno si lahko podobno hitro rast obetamo tudi v prihodnje. Skupaj z gospodarsko rastjo upada brezposelnost (njena stopnja se je v evro skupini znižala iz 10,9% v 2016 na 8,8% oktobra 2017) in raste povpraševanja (prodaja v trgovini na drobno je bila septembra 2017 v evro skupini skoraj 4% obsežnejša kot pred letom), medtem ko inflacija ostaja pod 2% letno (novembra je bil harmoniziran indeks cen življenjskih potrebščin v evro skupini 1,5% višji kot v enakem mesecu 2016).

Ocena stanja in pričakovanja

Vir: Eurostat, lastni izračunu

Da se razmere na glavnih slovenskih izvoznih trgih še naprej izboljšujejo, s tem pa tudi pogoji za nadaljevanje naše hitre gospodarske rasti, kažejo tudi podatki o gospodarski dejavnosti in brezposelnosti v EU. V tretjem četrletju 2017 sta bila industrijska produkcija in prodaja v trgovini na drobno po okoli 4%, gradbena dejavnost pa 3% višja kot pred letom. Pri tem je stopnja brezposelnosti v EU od tretjega četrletja 2016 do 2017 upadla za 0,8 odstotne točke. V tretjem četrletju 2017 je bila 7,4%.

Tudi novembrske ankete o povpraševanju in pričakovanjih med direktorji v različnih gospodarskih sektorjih po EU kažejo nadaljnje izboljšanje. Poslovna klima se je v enem letu izboljšala za dobro odstotno točko, poslovni optimizem za 8 odstotnih točk, naročila v predelovanih dejavnostih za skoraj 16 odstotnih točk, naročila v gradbeništvu za 12 odstotnih točk in pričakovanja v trgovini na drobno za okoli 3 odstotne točke.

V Sloveniji je bil novembra po anketaх o poslovni klimi kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnosti 8 odstotnih točk višji kot v enakem mesecu 2016 in 3 odstotne točke nad primerljivo ravnjo med veliko svetovno konjunkturo v 2007. Ocene o stanju izvoznih naročil so bile v predelovalnih dejavnostih novembra 2017 za 16 odstotnih točk, ocene o

stanju skupnih naročil pa kar za 18 odstotnih točk boljše kot novembra 2016. Ocene o stanju naročil v gradbeništvu so se od novembra 2016 do enakega meseca 2017 izboljšale za 23 odstotnih točk, pričakovanja v trgovini na drobno pa za dobrih 5 odstotnih točk. Po ocenah anket se je v storitvenih dejavnostih zadnje leto poslovni položaj izboljšal za 6 odstotnih točk, povpraševanje za 7 odstotnih točk, pričakovano povpraševanje pa za 9 odstotnih točk. Anketne ocene so tudi v tem sektorju ugodnejše kot pred desetimi leti (2007).

GOSPODARSKA AKTIVNOST IN ZAPOSLENOST

28

4. Rast industrijske produkcije se nadaljuje

Podatke o industrijski produkciji imamo do oktobra, ko je hitro (po 12% letno) naraščala in bila, tudi zaradi enega delovnega dne več kot oktobra 2016, skoraj 14% večja kot pred letom. V prvih desetih mesecih 2017 skupaj je bila 8% nad primerljivo ravnjo 2016. Za 2017 je značilno, da narašča proizvodnja v predelovalnih dejavnostih, v rudarstvu ter v oskrbi z električno energijo, plinom in paro. Dejavnost rudarstva sicer iz meseca v mesec močno (tudi sezonsko) niha, medtem ko se je dejavnost oskrbe z električno energijo, plinom in paro od 2014 do oktobra 2016 zmanjševala in se začela trendno povečevati šele novembra 2016. V oktobru 2017 je bila 14%, prvih deset mesecev tega leta skupaj pa slabe 3% obsežnejša kot v primerljivem obdobju 2016. Dejavnost rudarstva je bila med januarjem in oktobrom 2017 za 6% večja kot v enakem obdobju 2016. Od januarja do oktobra 2017 sta bila tako dejavnost rudarstva kot oskrbe z električno energijo, plinom in paro realno približno na enaki ravni kot med konjunkturo v prvih desetih mesecih 2008.

Med januarjem in oktobrom 2017 se je glede na enako obdobje 2016 proizvodnja v predelovalnih dejavnostih realno povečala za dobrih 8%, pri tem pa se je najbolj povečala produkcija v avtomobilski industriji (22%), strojni industriji (15%), usnjarski industriji (blizu 12%), v elektroindustriji in proizvodnji drugih vozil ter plovil (za okoli 11%), v gumarski industriji s proizvodnjo plastičnih mas ter v kemijski industriji (po 10%). Proizvodnja v predelovalnih dejavnosti skupaj je bila že 6,5% nad primerljivo v 2008. Merjeno na 2008 se je v prvih desetih mesecih 2017 najbolj povečala proizvodnja v računalniški industriji in elektroindustriji, avtomobilski ter kovinski industriji, nekoliko manj pa tudi produkcija izdelkov iz gume in plastičnih mas, dejavnost industrije živil ter storitve grafične industrije. V prvih desetih mesecih 2017 je še vedno globoko pod primerljivo ravnjo 2008 produkcija v tekstilni in lesni industriji (tudi v pohištveni industriji), pri industrij nekovin, industriji pijač in kemijski industriji.

Če primerjamo povečanje proizvodnje v predelovalnih dejavnostih s povečanjem zalog dokončanih izdelkov (neprodanega blaga) v tem sektorju, vidimo, da so zaloge na enoto produkcije od novembra 2016 do enakega meseca 2017 upadle za skoraj 8%. Sektor se očitno srečuje s pravim razmahom povpraševanja po svojih izdelkih. Med posameznimi

panogami predelovalnih dejavnosti so se v zadnjem letu (oktober/oktober) zaloge na enoto produkcije vendarle in v nasprotju s splošnim položajem na trgu povečale v usnjarski industriji (za skoraj 20%), v sektorju »druge raznovrstne predelovalne dejavnosti« (za 11%), v tekstilni in pohištveni industriji (po 4%) ter v lesni industriji (za 3%).

5. Ugodne tendence v neindustrijskih gospodarskih panogah

Vrednost gradbenih del, kot pokazatelj dejavnosti gradbeništva, se hitro povečuje. Indeks realnih vrednosti gradbenih del je oktobra 2017 v Sloveniji kazal rast po 26% letno in bil skoraj 30% višji kot oktobra 2016. V prvih desetih mesecih 2017 je vrednost gradbenih del realno za 16% presegala primerljivo raven v 2016. Pri tem se je vrednost zgrajenih stavb realno povečala za 28%, vrednost gradbenih inženirskih objektov (nizke gradnje) pa za 12%. V prvih desetih mesecih 2017 je bila vrednost gradbenih del sicer manjša od primerljive v 2014 (za 15%) in 2015 (za 7%) ter vendarle nekoliko višja od primerljive v 2013 (ta 7%). Gradnja stavb se je od 2013 dalje povečevala, pač pa je, ob prehodu iz ene evropske finančne perspektive v drugo, navzdol zanihala gradnja inženirskih objektov. Med januarjem in oktobrom 2017 je bila vrednost gradbenih del realno skoraj 61% manjša od primerljive v 2008. Da se krepi povpraševanje po storitvah gradbeništva, nakazuje rast cen stanovanjskih nepremičnin (v drugem četrletju 2017 je bila njihova raven dobre 8% višja kot v enakem obdobju 2016) ter precej večji obseg gradbenih dovoljenj kot pred nekaj leti. Podatke o izdanih gradbenih dovoljenjih imamo do novembra 2017. V prvih enajstih mesecih tega leta so bila izdana za približno enako stanovanjsko površino (0,4% manjšo) kot med januarjem in novembrom 2016, kar pa je bilo vendarle 60% nad primerljivo ravnjo v 2014.

Podatke o prihodku (nominalnem – inflacija ni izločena) različnih sektorjev storitvenih dejavnosti imamo do septembra 2017. V tem mesecu je bil 7%, od januarja do septembra skupaj pa 8% večji kot pred letom. V prvih treh četrletjih 2017 je bil glede na enako obdobje 2016 prihodek sektorja »druge raznovrstne poslovne dejavnosti« (posredovanje pri zaposlovanju, potovalne agencije, varovanje, čiščenje, pisarniške storitvene dejavnosti) večji za skoraj 13%, prihodek prometa s skladiščenjem za 11%, prihodek gostinstva za 10%, prihodek sektorja »informacijske in komunikacijske dejavnosti« za 5% ter prihodek sektorja »strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti« za samo 1%. Ta rezultat je zlasti posledica skoraj 6% upada prihodka pri arhitektturnem in tehničnem projektiranju, tehničnem preizkušanju in analiziranju (v samem septembru 2017 kar 22% pod svojo ravnjo v povprečju 2010).

Oktobra 2017 je v Sloveniji prenočevalo 8% več turističnih gostov kot pred letom. Število prenočitev domačih gostov se je tokrat povečalo bolj kot tujih, za skoraj 16%, število prenočitev tujih gostov pa za 4%. V prvih desetih mesecih skupaj se je glede na primerljivo raven v 2016 število turističnih prenočitev povečalo za 11,5%, tujih gostov

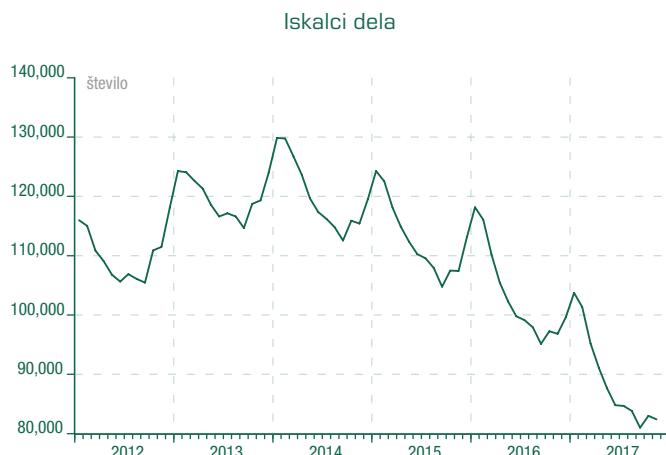
za 15% in domačih gostov za slabe 5%. Med tujimi gosti se je najbolj povečalo število prenočitev turistov iz azijskih držav (28%) in Nemčije (26%). V prvih desetih mesecih 2017 se je glede na primerljivo raven v 2016 najbolj povečalo število turističnih prenočitev v gorskih občinah (17%) in v Ljubljani (skoraj 14%), glede na vrste nastanitvenih objektov pa v zasebnih sobah in kampih (po skoraj 22%). Kaže, da rast turističnih storitev dosega raven v bližini nastanitvenih zmogljivosti. Med januarjem in oktobrom 2017 je bilo število turističnih prenočitev 30% večje kot v obdobju konjunkture prvih deset mesecev 2008. Število prenočitev domačih gostov je bilo med januarjem in oktobrom 2017 enako kot v ustremnem obdobju 2008, medtem ko je bilo število prenočitev tujih gostov večje kar za 52%.

30

Med januarjem in oktobrom 2017 je bilo glede na enako obdobje 2016 za 23% več potnikov v mestnem potniškem prometu, za 30% več prvič registriranih cestnih motornih vozil in za 20% več potnikov na letališčih. Količina blaga pretovorjenega v pristanišču se je povečala za 4% (iz meseca v mesec sicer močno niha in se je v samem oktobru spustil 20% pod svojo oktobrsko raven v 2016). Po podatkih za drugo četrletje 2017 (novejših še ni) je bil prevoz blaga po cestah (tonski kilometri) od primerljivega v 2016 večji za 9,5%, prevoz blaga po železnici (tudi tonski kilometri) pa za dobre 28%.

6. Hitra rast števila delovno aktivnih in upad brezposelnosti

Oktobra 2017 je bilo v Sloveniji registrirano 858.393 delovno aktivnih ali 29.091 (3,5%) več kot oktobra 2016 ter 60.429 (7,6%) več kot v enakem mesecu 2013, to je v letu, v katerem se je začela sedanja rast zaposlenosti. Oktobra 2017 je bilo število delovno aktivnih sicer 30 tisoč (3,3%) manjše kot v pred finančno krizo (oktobra 2008), a precej večje kot pred začetkom pregrevanja slovenskega gospodarstva v 2006 do 2008. V primerjavi s oktobrom 2005 je bilo v Sloveniji na enak mesec 2017 za 41 tisoč (5%) več delovno aktivnih.

Vir: ZRSZ

V novembru 2017 je bilo na Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje registrirano 82.415 iskalcev zaposlitve. To je 14.428 (15%) manj kot novembra 2016. Do januarja 2018 lahko sicer pričakujemo sezonsko povečevanje števila nezaposlenih ali pa to, kljub gospodarski rasti, ne bo znatneje upadlo. Novembra je bila stopnja t.i. »registrirane« brezposelnosti okoli 8,8% (ocenjeno po številu delovno aktivnih v oktobru). Vrh je dosegla januarja 2014 s 14,2% (129.843 iskalcev zaposlitve). Od tedaj število registriranih iskalcev zaposlitve trendno upada. Kljub izboljšanju v zadnjih letih je bilo število brezposelnih novembra 2017 vendarle še za 19.052 (30%) večje kot v istem mesecu 2008.

Anketa izvedena po metodologiji Mednarodne organizacije dela za tretje četrletje 2017 kaže, da imamo v Sloveniji, če upoštevamo tudi neformalne oblike gospodarske dejavnosti, 974 tisoč delovno aktivnih oseb in 66 tisoč ljudi brez dela. Število delovno aktivnih se je po tej oceni v zadnjem letu povečalo za 51 tisoč ali 5,5%, število iskalcev zaposlitve pa znižalo za 7 tisoč ali 15%. V tretjem četrletju 2017 je bila mednarodno primerljiva stopnja brezposelnosti v Sloveniji 6,3 %. V zadnjem letu se je ta stopnja znižala za eno odstotno točko, od svojega vrha (primerljiv podatek je za tretje četrletje 2013) pa za 3,1 odstotne točke. Pred zadnjo finančno krizo, v tretjem četrletju 2008, je bila 4,1%. Število z anketo ocenjenih brezposelnih se je od primerljive ravni na dnu krize (2013) zmanjšalo za 30 tisoč (31%), a je bilo v tretjem četrletju 2017 vendarle še 22 tisoč (50%) večje od primerljivega v 2008.

31

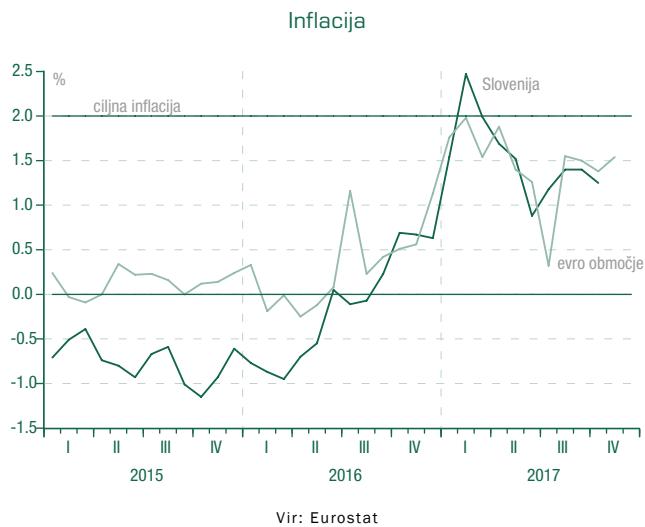
CENE, PLAČE, STROŠKI DELA

7. Pričakovanja kažejo, da pri dinamiki cen še ne bo sprememb

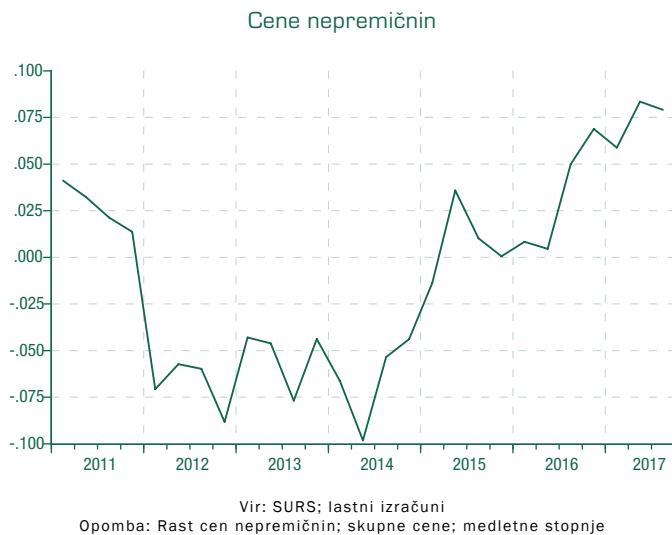
Decembra so ostale cene nespremenjene, medtem ko so medletno porasle za 1.7%. Cene blaga so se zmanjšale, storitev pa povečale. Najbolj so se povečale cene stanovanjske in gospodinjske opreme, zmanjšale pa cene skupine oblačil in obutve. Znižanja cen obleke in obutve so predvsem posledica decembrskih popustov. K tekoči rasti skupnega indeksa so nekaj več prispevale cene mesa in pogonskih goriv. Medtem ko so skupni indeks cen najbolj znižale cene razprodaj pri oblekah in obutvi; znižale so ga za 0.2 odstotne točke, 0.1 pa so prispevala še cenejša prevozna sredstva.

Harmoniziran indeks, ki je primerljiv med državami EU, se je decembra povečal za 0.1 medletno pa kar za 0.5 odstotne točke, na 1.9%. Podatek za evro območje do konca decembra še ni objavljen.

32

Cene nepremičnin še naprej pospešujejo rast. Tako kot v drugem in prvem, so se tudi v tretjem četrletju medletno povečale za okoli 8%. Cene novih nepremičnin rastejo hitreje kot starih. V zadnjih dveh četrletjih so nove rasle medletno povprečno po 10.5%, stare pa po 7.6% letno.

Cene industrijskih proizvajalcev so novembra porasle za 0.2%, medletno pa za 2.5%. Najbolj so se povečale cene surovin (za 0.5%), medtem ko so se cene emergentov celo

zmanjšale (za 0.1%). Podobno je bilo tudi pri medletni dinamiki, saj so surovine bile kar za 4.3% dražje kot pred enim letom, energenti pa za 2.8% cenejši. Bolj dolgoročno se najhitreje povečujejo cene industrijskih proizvajalcev, ki prodajajo izven evrskega področja (za 4.2%), najmanj pa proizvajalcev za domači trg, za 2.1%.

Cenovna pričakovanja ne kažejo večjega spreminjaanja strukture niti intenzivnosti dinamike cen. Cene industrijskih proizvajalcev bodo tako še naprej rasle precej bolj kot cene živiljenjskih potrebščin. Tako je proizvajalcev, ki pričakujejo povečanje cen, kar za 15% več od tistih, ki pričakujejo znižanje cen. Medtem ko se pričakovane cene na drobno blaga ne spreminjajo, pa se pri storitvah pričakuje komaj opazen porast cen. Nekaj več naj bi se povečale cene gradbenih del.

33

Cene surovin se tekoče še naprej zmanjšujejo. V zadnjem mesecu (do srede decembra 2017) so v evrih padle za 1.8%, medletno pa za 10 %. Tekoče se najhitreje zmanjšujejo cene surovin hrane (v evrih po 2.9% mesečno), najmočnejšo dinamiko pa imajo cene nekmetijskih surovin (v evrih tekoče rastejo po 2.3% mesečno). Tudi medletno se najhitreje zmanjšujejo cene prehranskih surovin (v evrih po 17.4%), medtem ko imajo najkrepkejšo dinamiko cene kovin, saj medletno rastejo (v evrih po 5.1%).

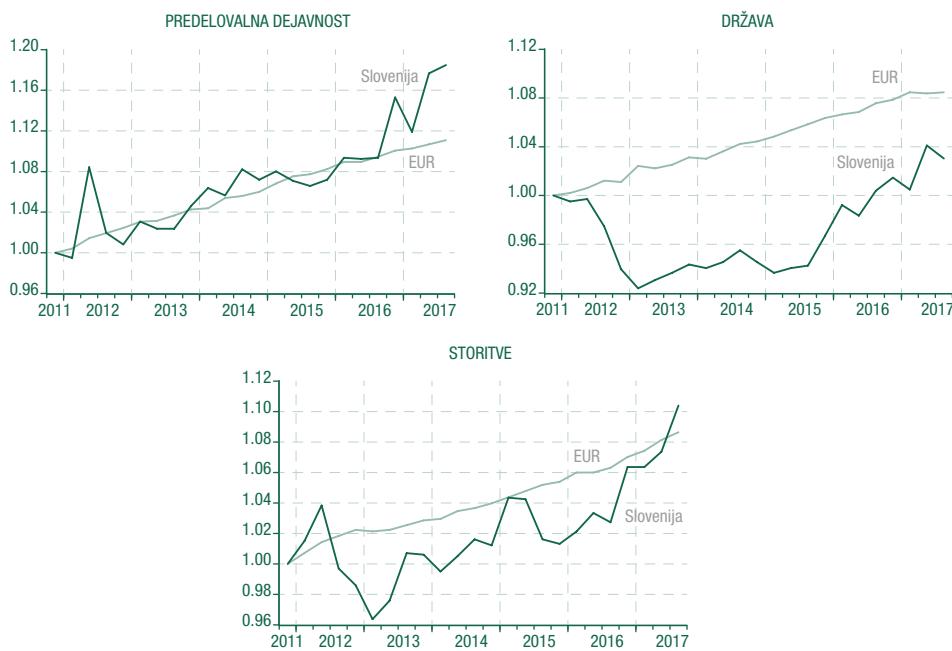
8. Stroški dela opazno pospešujejo glede na evro območje

Povprečne plače so se oktobra tekoče povečale za 1.1%, medletno pa za 3.4%. Tekoče so najhitreje naraščale v kmetijstvu, predelovalni dejavnosti, oskrbi z vodo, gradbeništvu, prometu in v finančnih dejavnostih (po preko 2.5% mesečno). Medtem so se opazno zmanjševale predvsem v informacijski dejavnosti ter rudarstvu, po okoli 2% mesečno. V širši državi so se precej okrepile plače v zdravstvu (za 2.8%), medtem ko so v izobraževanju in administraciji padle za več kot 2.2%.

Bolj dolgoročno so se plače najhitreje povečevale v predelovani dejavnosti (po prek 5% letno), gradbeništvu ter strokovnih in tehničnih dejavnostih (po prek 4%) letno, medtem ko so padale le v rudarstvu (v letu dni za 2.3%). V širši državi so v letu dni močno porasle plače v zdravstvu (za 6%) ter administraciji (za skoraj 4%), precej manj pa v izobraževanju, le za 1.1%.

Pospeševanje povprečnih plač je vidno tudi v rasti enotnih stroškov dela. V tretjem četrtletju 2017 so enotni stroški dela v industriji (ki obsega predelovalno dejavnost, proizvodnjo električne energije in oskrbo z vodo) in storitvenih sektorjih ponovno porasli več kot v evro območju. Samo v zadnjih štirih četrtletjih (od tretjega četrtletja 2016) so v industriji porasli celo za 8 odstotnih točk več kot v evro območju, v storitvenih sektorjih pa za 3 odstotne točke več. Le v petih državah EU in v dveh državah evro območja je dinamika enotnih stroškov dela v zadnjem letu večja ali podobna kot v Sloveniji.

Enotni stroški dela

Vir: Eurostat; lastni izračuni

Opomba: Enotni stroški dela ; industrija (predelovalna dejavnost, proizvodnja električne energije, oskrba z vodo); storitveni sektorji; širša država; normirano na 2011/IV=1

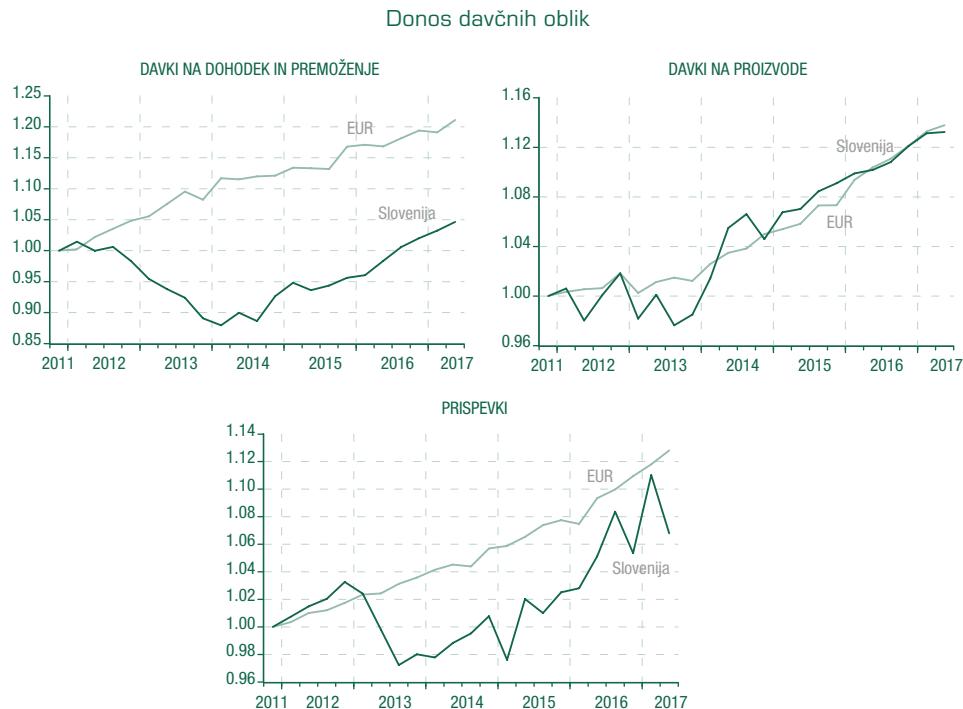
Tudi v širši državi se enotni stroški dela povečujejo od 2016/III precej bolj intenzivno kot v evro območju, vendar je razlika precej manjša kot v gospodarskih sektorjih (v zadnjem letu so v Sloveniji prehiteli za približno 1.6 odstotne točke). V enajstih državah EU in treh državah evro območja rastejo v zadnjem letu enotni stroški dela države hitreje kot v Sloveniji.

FINANČNA GIBANJA

9. Navkljub nihajem javnofinančni prihodki trendno še naprej opazno rastejo

Skupni javnofinančni prihodki so se novembra zmanjšali za 2.5%. Zmanjšanje je bilo predvsem sezonske narave. Bolj dolgoročna dinamika se je namreč povečala, rast impulznega trenda se je povečala (z negativnih vrednosti) kar na okoli 5% letno. Medletna stopnja se je res zmanjšala z okoli 12% v oktobru na 7.6% v novembру, vendar je to bila posledica velike spremembe osnove, namreč velikega padca prihodkov v 2016 zaradi premika timinga vplačil.

Neposredni davki in ostali prihodki države so se novembra zmanjšali za 2.3%. Zmanjšala se je tudi njihova trenda dinamika (impulzni trend je v tekočem mesecu padel za okoli 0.3 odstotne točke). Od pomembnejših davčnih oblik so se novembra zmanjšali le prihodki od davka na dohodek pravnih oseb (za 4 milijone €, 7.5%), najbolj izdaten padec pa so imeli prihodki upravnih organov (za 17 milijonov €, 34%).

35

Vir: Eurostat; lastni izračuni

Opomba: Donos davčnih oblik; davki na dohodek in premoženje; davki na proizvodnjo in produkte; prispevki; desezonirano; normirano na 2011/IV=1

Posredni davki so se novembra tekoče zmanjšali za 2.6%, vendar je bil padec le sezonski, trendna rast se je namreč opazno povečala, medtem ko je bilo (sicer majhno) zmanjšanje medletne stopnje posledica le, že omenjene, zelo nizke osnove v 2016 (enkratnega padca zaradi premika v timingu vplačil). Od pomembnejših posrednih davčnih oblik se je novembra zmanjšal donos od davka na dodano vrednost (za 18 milijonov €, 4.7%), medtem ko so se prihodki od trošarin povečali (za 4.5 milijona €, 3.3%).

Bolj dolgoročno se donos od davkov na dohodke in premoženje povečuje enako hitro kot v evro območju, le da je raven teh davčnih prihodkov (glede na razdobje pred 2012) precej (za okoli 20%) nižja. ZUJF je namreč nominalni donos teh davčnih oblik potisnil močno

navzdol, v prvem letu (do srede 2013) kar za 16% navzdol. Ta razlika se je do srede 2017 le malenkost zmanjšala.

ZUJF je krepko stisnil tudi prispevke; zmanjšali so se za 7% glede na evro območje, vendar po prvem četrletju 2015, predvsem zaradi hitrejše rasti plač, prispevki v Sloveniji dohitevajo evro območje, še zlasti opazno po 2016/I. Do 2017/II se je razlika v ravni (glede na razdobje pred ZUJF-om) zmanjšala na dobra 2%.

36

Davki na proizvodnjo in produkte so po korekciji davčne stopnje davka na dodano vrednost po dinamiki in ravni ujeli donos ustreznih davkov v evro območju in od začetka 2015 rastejo praktično enako hitro in na enaki ravni kot ustrezni davki v evro območju.

10. Krediti podjetjem še naprej stojijo, prebivalcem pa živahno rastejo

Krediti podjetjem in gospodinjstvom so oktobra, tako kot tudi predhodna dva meseca, porasli za dobrih 0.3%. Bolj dolgoročna (medletna) dinamika ostaja, tako kot zadnje štiri mesece, malo nad 5%. Pri tem tekoče vrednosti kreditov podjetjem od junija dalje praktično stagnirajo, medtem ko se krediti prebivalstvu zadnje tri mesece tekoče povečujejo po okoli 0.6% na mesec, tako je bilo tudi oktobra. Zaradi obrata v rasti kreditov in zastoja v tekoči rasti, so medletne stopnje rasti kreditov podjetjem še naprej stabilne, okoli 4.5%, medtem ko se pri prebivalstvu medletne stopnje rasti počasi povečujejo, oktobra so krediti gospodinjstvom medletno rasli po 6.9%.

Krediti privatnim osebam

Vir: ECB; lastni izračuni

Opomba: Krediti gospodinjstvom in podjetjem; normirano na 2014/12=1

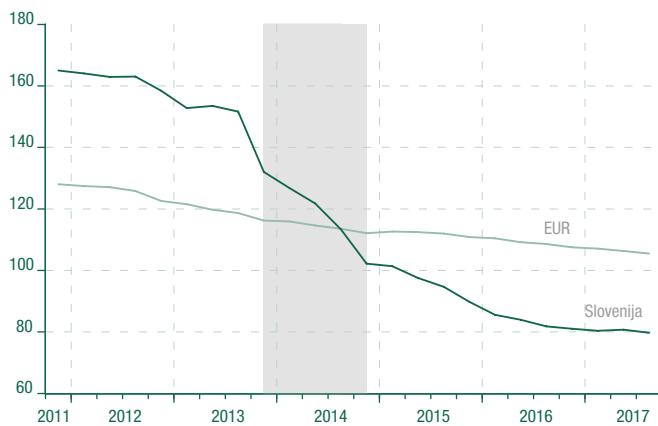
Krediti podjetjem še naprej stagnirajo tako kot v evro območju, le da na ravni, ki je za približno 15% nižja, glede na raven konec 2014, ko je bil zadnji prenos kreditov na DUTB.

Krediti gospodinjstvom rastejo opazno hitreje kot v evro območju že od 2016/II dalje, tako da so (glede na konec 2014) porasli že za 5% več kot v evro območju.

Skupni depoziti gospodinjstev in podjetij še naprej vztrajno naraščajo. Oktobra so se povečali za 0.6%, in so bili za 6.8% višji kot pred letom dni. Rastejo tako depoziti podjetij kot gospodinjstev, vendar prvi še naprej opazno hitreje; oktobra so se tekoče povečali za 3.2% in bili za 9.8% višji kot pred letom dni. Rast depozitov gospodinjstev je skoraj pol manjša, oktobra je bila celo negativna (-0.3%), medtem ko je bolj dolgoročna (medletna) rast padla na 5.9%.

Razmerje kreditov in depozitov

37

Vir: ECB; lastni izračuni

Opomba: Krediti na enoto depozit (*»credit to deposit ratio«*); obdobje prenosa kreditov na DUTB je posebej označeno

Stagnacija oziroma padanje kreditov podjetjem do konca 2016, prenos kreditov na DUTB ter počasna rast kreditov gospodinjstvom do srede 2017, na en strani, ter istočasno hitro naraščanje depozitov, še posebno podjetij, na drugi, so povzročili drastično zmanjšanje razmerja kreditov in depozitov. Od preko 1.6 konec 2011, na 0.79 v 2017/III. Od približno 0.85 točk, kolikor je bilo celotno zmanjšanje v obdobju po 2011/4, je 0.32 točke prispeval prenos na DUTB. Razmerje kreditov na enoto depozitov se zmanjšuje tudi v evro območju, vendar neprimerno počasneje, v tretjem četrletju 2017 je bilo v evro območju vseh kreditov še vedno več kot vseh depozitov. Slovenija ima v 2017/III četrto (za Malto, Belgijo in Latvijo) najmanjše razmerje kreditov na depozite v evro območju.

Obrestne mere ECB ostajajo nespremenjene (MRO je še vedno 0). Tudi medbančne obrestne mere se zelo malo spreminja (enoletni euribor je še naprej negativen, novembra je bil -0.2). Detajlistične obrestne mere prav tako skoraj stojijo. Variabilne obrestne mere

so bile oktobra enake kot septembra, tako pri depozitih kot pri kreditih, medtem ko so se pri fiksnih obrestnih merah posojila podjetjem preko milijona podražila (z 1,3 na 2,6), so se potrošniški krediti malenkost pocenili (obrestne mere so se zmanjšale v povprečju z 6 na 5,9).

11. Rekorden presežek na tekočem računu v oktobru 2017

Oktobra je bil dosežen rekorden presežek na tekočem računu plačilne bilance, bruto in neto zunanji dolg se še zmanjšujeta, cene slovenskih državnih obveznic tudi.

38

V oktobru je bil presežen saldo na tekočem delu plačilne bilance kar 400,1 milijonov evrov, oktobra 2016 pa je znašal 252,3 milijone €. Pri tem je znašal presežek v blagovni bilanci 249,8 milijonov € (oktobra 2016 je bil 134,2), presežek v bilanci storitev 269,3 milijone € (lani 226,9 milijonov €), primanjkljaj v primarnih dohodkih -110,4 milijonov € (leto prej -94,4 milijonov €) in primanjkljaj v bilanci sekundarnih dohodkov -8,6 milijonov € (oktobra 2016 je bil -14,4 milijonov €).

V desetih mesecih 2017 skupaj je znašal presežek tekoče plačilne bilance 2666,2 milijonov € (v enakem obdobju 2016 je bil 2016,8 milijonov €), kar je rezultat presežka v tekoči bilanci blagovne menjave 1541,9 milijonov € (v 2016 je bil 1444,1 milijonov €), presežka v storitveni menjavi 2250,9 milijonov € (1875,4 milijonov €), primanjkljaja v bilanci primarnih dohodkov 891,4 milijonov € (1030,0 milijonov €) in primanjkljaja v bilanci sekundarnih dohodkov 235,2 milijonov € (272,7 milijonov €).

Plaćilna bilanca
(milijoni evrov)

Postavke	januar- oktober		oktober	
	2016	2017	2016	2017
I. Tekoči račun	2.016,8	2.666,2	252,3	400,1
1. Blago	1.444,1	1.541,9	134,2	249,8
2. Storitve	1.875,4	2.250,9	226,9	269,3
Transport	783,6	892,3	80,0	104,8
- turizem	1.145,8	1.303,9	130,8	136,5
3. Primarni dohodki	-1.030,0	-891,4	-94,4	-110,4
3.1. Prejemki	1.210,6	1.233,5	94,0	100,0
Delo	125,4	131,1	12,0	12,9
- kapital	-1.220,2	-1.095,7	-103,7	-114,6
4. Sekundarni dohodki	-272,7	-235,2	-14,4	-8,6
- država	-266,0	-240,6	-20,7	-10,9
II. Kapitalski račun	-188,2	-167,8	7,8	3,2
III. Finančni račun	-314,9	1.926,6	-1.288,2	253,3
1. Neposredne naložbe	-924,9	-302,8	55,8	14,3
2. Naložbe v vrednostne papirje	2.959,0	2.033,4	573,6	1.067,1
3. Finančni derivativi	-193,8	-183,7	-23,3	6,1
4. Ostale naložbe	-2.074,9	265,3	-1.893,9	-847,9
5. Rezervna imetja	-80,3	114,4	-0,4	13,7
IV. Neto napake in izpustitve	-2.143,4	-571,9	-1.548,4	-150,0

Vir: Banka Slovenije

Kapitalski račun v desetih mesecih 2017 izkazuje primanjkljaj 167,8 milijonov € (v enakem obdobju v 2016 je bil -188,2 milijonov €). Saldo na finančnem računu znaša 1926,6 milijonov € (povečanje zadolžitve), v desetih mesecih 2016 je bil -314,9 milijonov €. Neposredne naložbe izkazujejo saldo -302,8 milijonov € (enako obdobje leto prej -924,9 milijonov €), naložbe v vrednostne papirje imajo saldo 2033,4 milijone € (2959,0 milijonov €), pri finančnih derivativih je saldo -183,7 milijonov € (-193,8 milijonov €), v ostalih naložbah pa pozitivni saldo 265,3 milijonov €, v desetih mesecih 2016 je bil -2074,9 milijonov €. Rezervna imetja so se v desetih mesecih 2017 povečala za 114,4 milijonov €, v enakem obdobju 2016 pa so se zmanjšala za -80,3 milijonov €. Neto napake in izpustitve so v tem času 2017 znašale -571,9 milijonov €, v enakem obdobju 2016 pa -2143,4 milijonov €.

Po podatkih iz Biltena BS november 2017 je bruto zunanji dolg konec septembra 2017 znašal 43240 milijonov €, neto zunanji dolg pa 9629 milijonov €. V bruto dolgu ostaja le še 32,9% privatnega negarantiranega dolga. Skupne mednarodne rezerve so v oktobra 2017 porasle za 20 milijonov € na 786 milijonov €, predvsem zaradi dviga deviznih rezerv za 17 milijonov €. Donos na slovenske desetletne obveznice je 23. decembra 2017 znašal le 0.838%, kar je manj kot v predhodnih nekaj mesecih.

OPORTUNITETNI STROŠKI UKINITVE TERMOELEKTRARNE ŠOŠTANJ IN PREMOGOVNIKA VELENJE

France Križanič, Damjan Konovšek (Petrol d.d.)

40

Povzetek

Subvencioniranje proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov je dobilo v Nemčiji tolikšen obseg, da je začelo opazno vplivati na gospodarjenje z električno energijo tudi v Sloveniji. V 2015 je nemški neto izvoz električne energije predstavljal že 9% njene končne porabe. Cena te dobrine je na evropski energetski borzi od 2011 do 2016 upadla za 43%. V tem procesu je Slovenija postala velik neto uvoznik električne energije (če ne upoštevamo avtomatične dobave Hrvaški polovice električne energije proizvedene v Nuklearni elektrarni Krško).

Zaradi motenj na za Slovenijo relevantnem trgu električne energije se je od 2012 do 2014 prodaja premoga iz Premogovnika Velenje ter prodaja električne energije iz Termoelektrarne Šoštanj zniževala, nato pa sta se podjetji prilagodili, tako da je začela količina prodanega premoga ter električne energije naraščati. Kljub temu je bil v 2016 prihodek Premogovnika Velenje 11%, Termoelektrarne Šoštanj pa 24% nižji kot v 2012.

Zaprtje Termoelektrarne Šoštanj ter Premogovnika Velenje bo preko upada povpraševanja po produksijski verigi, znižanja osebne, investicijske in javne porabe vplivalo na zmanjšanje dodane vrednosti slovenskega gospodarstva za 1,1 milijarde evrov, izgubljenih bo 29 tisoč delovnih mest in neizkoriščena bodo ostala sredstva v višini 6 milijard evrov. Javnofinančni prihodki bodo upadli za dobre 400 milijonov evrov, investicije za raziskave in razvoj pa za 19 milijonov evrov. Na letni ravni bo prvotni negativni učinek zaprtja Skupine Premogovnika Velenje in Termoelektrarne Šoštanj presegal 3% BDP in zaposlenosti.

Potencialna izguba slovenskega gospodarstva zaradi prenehanja delovanja Skupine Premogovnika Velenje in Termoelektrarne Šoštanj v celotnem pričakovanem obdobju njunega obstoja, do leta 2055, znaša 7,7 milijarde evrov bruto dodane vrednosti (cene 2016).

Ključne besede: struktura trga in oblikovanje cen, strategija in uspešnost podjetja, proizvodnja električne energije, energetika in makroekonomija

JEL: D40, L10, L94, Q43

Abstract

Subsidizing the production of electricity from renewable sources in Germany has been so extensive as to have notably influenced the electricity supply and demand in Slovenia. Germany is now becoming a great net exporter of electric power. In 2015, net electricity exports accounted for 9% of its final electricity consumption. From 2011 to 2016 the price of electricity on the European energy exchange fell by 43%. Out of this process Slovenia has become a major net importer of electric power (excluding the automatic delivery of the Croatian half of the electricity produced from Nuclear Power Plant Krško).

Due to the disruptions on the Slovenian-relevant electricity market, from 2012 to 2014 the sales of electric power from Thermal Power Plant Šoštanj and consequently also the sales of coal from the Velenje Coal Mine decreased. After that those two enterprises adjusted to the new circumstances and start to produce more. Nevertheless in 2016 the income of the Velenje Coal Mine was 11% and the income of Thermal Power Plant Šoštanj was 24% lower than in 2012.

The possible closure of the Velenje Coal Mine and Šoštanj Thermal Power Plant would lead to a decline of demand on the production chain of these two enterprises as well as to reductions in personal, investment and public spending that would together make up a loss of approximately 1,1 billion euros in Slovenian value added and 29 thousand jobs. Further consequences would be 6 billion euros of unused fixed assets, a drop in research and development investment of 19 million euros and a reduction in general government revenues of more than 400 million euros. At the annual level, the initial negative impact of the closure of the Velenje Coal Mine and Šoštanj Thermal Power Plant would exceed 3% of Slovenia's GDP and employment.

The Slovenian economy's potential loss due to the termination of operations in the Velenje Coal Mine and Šoštanj Thermal Power Plant over the entire projected period of their existence (until the year 2055) would amount to 7,7 billion euros of gross value added (in 2016 prices).

Keywords: the market structure pricing, firm strategy and market performance, production of electricity, energy and the economy

JEL: D40, L10, L94, Q43

1. Uvod

Pogodba o delovanju Evropske unije v svojem 194. členu določa, da energetska politika stremi k spodbujanju razvoja novih in obnovljivih virov energije. Na osnovi teh določil je v 1997 nastala Bela knjiga o obnovljivih virih energije, v 2001 je bila sprejeta Direktiva o spodbujanju proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov, ki je bila 2009 nadomeščena z Direktivo o energiji iz obnovljivih virov (Kerebel, Stoering, 2016). Z njo je bil postavljen cilj, da je treba do leta 2020 v Evropski uniji 20% porabljene energije pokriti z obnovljivimi viri energije. Direktiva je določila različne mehanizme, vključno s programi podpore, ki so na tem področju omogočili obsežno državno pomoč (Evropski parlament in Svet, 2009). V nekaj letih po tej spremembi regulacije je Nemčija, kot najmočnejše evropsko gospodarstvo, postala velik neto izvoznik električne energije in začela opazno vplivati na gospodarjenje s to dobrino tudi v ostalih članicah EU (Sattich, 2016; Križanič in Oplotnik, 2016).

42

V tem članku so analizirane posledice morebitne prilagoditve slovenske proizvodnje električne energije navidezno nizki ceni te dobrine iz uvoza. Izkrivljeni tržni signali kažejo, da se velik del slovenske produkcije električne energije ne izplača oziroma, da proizvajalci pri danih cenah ne morejo pokriti stroškov. Rezultati naše analize kažejo, kaj se bo zgodilo, če bosta v teh razmerah ukinjena Skupina Premogovnika Velenje (SPV) in Termoelektrarna Šoštanj (TEŠ).

V članku so najprej opisana izhodišča oziroma vzroki nastalega problema, sledijo rezultati analize posledic zaprtja SPV in TEŠ na narodnogospodarski ravni, na koncu pa so: prikaz uporabljenih metodologij, sklepi, literatura, viri podatkov ter navedba programske opreme.

2. O distorzijah na za Slovenijo relevantnem trgu električne energije

Na trg električne energije v Sloveniji in sosednjih državah močno vplivajo velike subvencije proizvajalcem električne energije iz obnovljivih virov v Nemčiji (Križanič, Oplotnik, 2016). Podatki v Tabeli 1 kažejo, da je ta država od 2010 dalje letno namenila subvencioniranju proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov od 12 do 25 milijard evrov. Očitno gre za precejšen napor, saj se povečuje tudi delež teh spodbud v nemškem BDP. Na koncu obdobja (2016) že presega 0.8% BDP (toliko kot nemški bruto prispevek v proračun EU). Subvencije vplivajo na povečanje ponudbe električne energije in prekinjajo informacijo o dejanskih stroških proizvodnje te dobrine. Gre za tipično tržno motnjo - distorzijo trga (Bhagwati, 1971; Srinivasan, 1994).

Tabela 1: Nemške subvencije obnovljivim virom proizvodnje električne energije, borzna cena električne energije in slovenska cena te dobrine v prodaji na debelo

	Milijoni evrov	% BDP	PHELIX €/MWh	Cene energije električne v Sloveniji ¹	
				Industrija €/MWh	Gospodinjstva €/MWh
2010	12.324	0,48	44,49	69,1	54,2
2011	16.053	0,59	51,12	67,3	57,5
2012	20.066	0,73	43,23	64,4	62,3
2013	19.378	0,69	37,90	60,8	61,5
2014	21.513	0,74	32,76	52,8	58,8
2015	24.113	0,80	31,72	50,0	57,3
2016	25.355	0,81	29,38	45,6	55,9

1) Upoštevan je samo del cene namenjen za plačilo električne energije (brez stroškov omrežja in davščin): Industrija: IC – letni odjem 500 MWh do manj kot 2000 MWh,

Gospodinjstvo: DC – letni odjem 2500 kWh do manj kot 5000 kWh.

Vir: Netztransparenz.de (2010 do 2017), Borzen (2016 in 2017), Statistični urad Republike Slovenije,c

Nemčija je imela 2011 približno izravnani izvoz z uvozom električne energije (Eurostat, 2017). Bila je sicer neto izvoznik a le za slabe 4 TWh, kar je predstavljalo manj kot odtotek njene končne porabe. Do 2015 se je, ob opisanih subvencijah stroškovno neučinkovitim producentom električne energije, nemški izvoz te dobrine povečal za 56%, uvoz pa znižal za 27%, tako da je Nemčija postala velika neto izvoznica električne energije. V 2015 je 48 TWh nemškega neto izvoza električne energije predstavljalo že 9% nemške končne porabe te dobrine, 38% končne porabe električne energije na Poljskem, 47% na Nizozemskem, 80% v Avstriji, 87% na Češkem, 133% te porabe na Madžarskem, 155% na Danskem in 375% končne porabe električne energije v Sloveniji. Obsežen nemški neto izvoz visoko subvencionirane energije je vplival na zniževanje njene cene na Evropski energetski borzi (borzni indeks PHELIX). Od 2011 do 2016 je upadla za 43 % (četrti stolpec Tabele 1).

V zadnjih dveh stolpcih Tabele 1 vidimo, da je zniževanje cen električne energije na širšem trgu te dobrine očitno močno vplivalo tudi na zmanjševanje njenih cen (upoštevana je zgolj cena energije brez ostalih stroškov) za industrijske proizvajalce v Sloveniji. Leta 2016 so bile že na 34 % nižji ravni kot 2010. Pri cenah električne energije za gospodinjstva je ta vpliv sicer opaziti, a je manjši (od 2012 do 2016 so upadle za 10%).

3. O Premogovniku Velenje, Skupini Premogovnika Velenje in Termoelektrarni Šoštanj

Termoelektrarna Šoštanj je z lignitom iz Premogovnika Velenje v 2016 proizvedla električno energijo v višini 31% njene slovenske končne porabe (zadnja vrstica Tabele 2). Pri tem je TEŠ imela 202 milijonov evrov, Skupina Premogovnika Velenje (SPV) pa 140 milijonov

evrov prihodka. Prihodek SPV in TEŠ je skupaj ustvarilo 2.510 zaposlenih na sredstvih v vrednosti 1,2 milijardi evrov.

Tabela 2: Podatki o delovanju Premogovnika Velenje (PV), Skupine premogovnika Velenje (SPV) in Termoelektrarne Šoštanj (TEŠ) od 2012 do 2016

V sto tisoč evrov		2012	2013	2014	2015	2016
Prihodek	SPV	195.691	186.409	153.843	134.330	140.129
	PV	131.721	117.045	102.202	104.996	117.523
	TEŠ	264.107	248.043	191.065	161.995	201.661
Stroški blaga, materijala in storitev	PV	52.451	49.110	46.041	44.228	46.850
	TEŠ	163.911	150.579	137.614	102.466	127.842
Dodana vrednost ¹	SPV	114.590	99.616	85.385	91.345	100.414
	PV	76.069	64.496	51.041	57.268	65.712
	TEŠ	85.159	49.156	23.098	26.966	37.409
Stroški dela	SPV	88.586	86.049	88.630	81.992	79.242
	PV	57.470	54.207	56.664	53.248	50.542
	TEŠ	19.757	19.013	18.103	17.470	15.965
Odpisi Vrednosti ²	SPV	24.818	38.367	30.833	83.181	17.298
	PV	17.438	22.613	20.622	70.5042	12.332
	TEŠ	31.599	27.655	92.607	450.2963	36.097
Zaposleni (število)	SPV	2.582	2.581	2.465	2.357	2.187
	PV	1.333	1.333	1.321	1.254	1.231
	TEŠ	464	450	439	385	323
Sredstva	SPV	275.474	247.062	211.722	153.578	141.179
	PV	219.463	184.875	160.111	123.624	124.373
	TEŠ	1.192.103	1.408.862	1.498.885	1.119.824	1.089.708
Dolg do bank	SPV	78.904	61.629	48.860	37.167	21.870
	PV	50.275	36.974	28.532	21.375	15.502
	TEŠ	217.518	754.861	758.332	750.357	595.420
Delež električne iz v slovenski porabi	prodaje TEŠ končni	30%	29%	23%	28%	31%

1) Dodano vrednost izračunamo tako, da od prihodkov odštejemo stroške blaga, materiala in storitev ter druge poslovne odhodke (oblikovane rezervacije, dajatve za varstvo okolja, donacije, ipd.).

2) Amortizacija je v PV 2014 znašala 17,1 milijona evrov v 2015 pa 14,11 milijona evrov, amortizacija v TEŠ pa je 2014 znašala 28,925 milijona evrov, 2015 pa 35,5 milijona evrov.

3) Ocena.

Vir: Letna poročila: Termoelektrarna Šoštanj, Premogovnik Velenje, Skupina Premogovnika Velenje.

V 2015 so bili za ta dva gospodarska subjekta značilni veliki odpisi vrednosti sredstev in temu primerno nizka dodana vrednost, se je pa začel povečevati obseg prodaje električne energije (in premoga). Rast se je nadaljevala tudi v 2016. Dolg do bank je 2016 v SPV in TEŠ skupaj znašal skoraj 617 milijonov evrov. Od svoje najvišje ravni, 2013, se je znižal za 199 milijonov evrov ali 24%. V letu 2016 je predstavljal 50% vrednosti sredstev.

Ob opisanih tržnih motnjah (velikih subvencijah proizvajalcem električne energije, ki na trgu znižujejo cene) je prihodek PV upadel na najnižjo raven v 2014, prihodek TEŠ pa v 2015. Leta 2016 je bil v PV za 11%, v TEŠ pa za 24% nižji kot 2012. V hčerinskih družbah PV je od 2012 do 2016 upadel kar za 65%.

Podatki v Tabeli 2 tudi kažejo, da se je med 2012 in 2016 število zaposlenih v SPV in TEŠ skupaj zmanjšalo za 536 oziroma 18%. V TEŠ je upadlo za 30%, v hčerinskih družbah PV za 23% in v PV za 8%. Zmanjšali so se tudi stroški dela (prejemki zaposlenih iz različnih naslovov). V SPV in TEŠ skupaj so upadli za 12% (za 13 milijonov evrov), sicer pa v TEŠ za 19%, v hčerinskih družbah PV za 8% in v PV za 12%.

45

Stroški blaga materiala in storitev so se, kot vidimo v Tabeli 2, med 2012 in 2016 pri TEŠ znižali za 22%, pri PV pa za 11%. Upad teh stroškov je bil pri TEŠ in PV približno enak kot upad prihodka. Konkurenčnost se na tem področju (zaradi krčenja prodaje) ni izboljšala.

V 2015 je bilo v SPV in TEŠ skupaj odpisano kar 533 milijonov evrov sredstev (v 2014 je vrednost odpisov sredstev znašala 123 milijonov evrov). Ob investiciji v TEŠ 6 so se sredstva SPV in TEŠ skupaj v letu 2014 dvignila na dobre 1,7 milijarde evrov in se z odpisi vrednosti v 2016 znižala na 1,2 milijardi evrov. Investicija v šesti blok je povečala izpostavljenost TEŠ do bank. Od 2012 do 2016 je SPV dolg do bank zmanjšala za 57 milijonov evrov (72%), medtem ko ga je TEŠ povečala za 378 milijona evrov ali 174%. Od svoje največje izpostavljenosti, 2014, je bil dolg TEŠ do bank 2016 manjši za 163 milijonov evrov ali 21%.

Tabela 3 prikazuje nekoliko dolgoročnejšo sliko spremenjanja položaja Premogovnika Velenje (brez hčerinskih družb) in Termoelektrarne Šoštanj od obdobja svetovne konjunkture in pregrevanja gospodarstva v Sloveniji (2007), preko let finančne krize do gospodarskega okrevanja po tej krizi in začetka velikih motenj (državnih subvencij neučinkovitim producentom) na evropskem trgu električne energije.

V zadnjih treh stolpcih Tabele 3 vidimo, da se je slovenska končna poraba električne energije v obdobju finančne krize in recesije zmanjšala za 15% ter se s svoje najnižje ravni v 2009 do 2015 povečala za slabih 13%. Upad porabe v 2009 do 2015 torej še ni bil v celoti nadomeščen. Slovenija je bila 2007 v takšni konjunkturi, da je postajala oskrba z električno energijo potencialno »ozko grlo« nadaljnje gospodarske rasti. V tem letu je bila uvozna odvisnost Slovenije pri porabi te dobrine že 22%. Potem se je neto uvoz električne drastično znižal in v 2009 je bila Slovenija celo njen neto izvoznik. Z gospodarskim okrevanjem je sledilo postopno povečevanje neto uvoza (negativnega neto izvoza) električne energije iz Slovenije.

Prodaja električne energije iz TEŠ je v obdobju pred sedanjimi motnjami na trgu električne energije dosegla najvišjo raven v 2010 (prva dva stolpca Tabele 3). V tem letu je bila 14% obsežnejša kot 2007. Sledil je 28% upad do 2014, nato pa, z vključevanjem šestega bloka,

vendarle začetek rasti. V 2016 je bila 45% večja kot 2014 ter 4% nad svojo ravnjo v 2010. Prodaja premoga iz PV je z nihanjem upadala od 2007 do 2014 (zmanjšanje za 27%), nato pa je začela naraščati. V 2016 je bila 14% nižja kot 2007. Zmanjšanje obsega prodaje premoga ob rasti prodaje električne energije je posledica kombinacije proizvodnje električne energije z uporabo premoga in zemeljskega plina, zlasti pa posledica večjega izkoristka premoga v TEŠ 6.

Tabela 3: Spreminjanje položaja PV in TEŠ od 2007 do 2016^{1,2}

	Prodaja premoga	Prodaja električne energije	Prihodek PV	Zaposleni PV	Prihodek TEŠ	Zaposleni TEŠ	Končna poraba električne energije v Sloveniji	Slovenski izvoz neto električne energije ³	
	TJ	GWh	mio €	število	mio €	število	GWh	GWh	% v končni porabi
2007	45.855	3.756	120	1574	215	508	13.405	-2.943	-22
2008	44.355	3.850	132	1428	257	490	12.945	-1.387	-11
2009	42.178	3.753	132	1425	237	498	11.422	329	1
2010	43.847	3.946	128	1298	247	488	12.063	-571	-5
2011	43.983	3.779	124	1231	244	477	12.612	-1.579	-13
2012	42.289	3.743	132	1333	264	464	12.540	-1.583	-13
2013	43.460	3.607	117	1333	248	450	12.587	-1.228	-10
2014	33.352	2.835	102	1321	191	439	12.559	-288	-2
2015	36.334	3.557	105	1254	162	385	12.895	-2.638	-20
2016	39.485	4.121	118	1231	202	323	13.2664	-	-

1) Z mastnim tiskom je označen največji obseg, vrednost ali najvišje število.

2) Podčrtani ter v pošetnem tisku napisani so najnižji obseg, vrednost ali število.

3) Prikazan je slovenski neto izvoz električne energije brez ½ električne energije proizvedene v NEK.

4) Ocena.

Vir: Letna poročila Termoelektrarne Šoštanj in Premogovnika Velenje; Statistični urad Republike Slovenije, c.

Rezultati prikazani v srednjem delu Tabele 3 kažejo, da sta PV in TEŠ doseгла najvišjo raven prihodka v 2012. Od tedaj dalje je, kot že omenjeno, prihodek pri PV upadal do 2014, v TEŠ pa do 2015. Končno podatki v Tabeli 3 tudi kažejo, da se je število zaposlenih v PV in TEŠ od 2007 dalje zmanjševalo. V 2016 je bilo za 528 ali 25% nižje kot 2007. V PV je upadel za 22%, v TEŠ pa za 36%.

Podatki prikazani v Tabelah 2 in 3 potrjujejo, da je osnovni problem delovanja TEŠ in PV v razmerah na trgu električne energije (velikih subvencijah), zaradi katerih rasti obsega prodaje električne energije ne sledi ustrezna rast prihodka. Pri tem obe podjetji krčita tako kapital (odpisi) kot število zaposlenih. V kolikor Slovenija ne bo, podobno kot večina drugih držav, vzpostavila mehanizmov za financiranje gospodarskih subjektov, ki so sposobni zagotoviti stabilno oskrbo trga z električno energijo (CRM mehanizem v eni od možnih oblik), bo kljub precejšnjim naporom obeh podjetij v zadnjih dveh letih, brez dvoma sledilo zaprtje TEŠ in PV z velikimi posledicami za delovanje slovenskega gospodarstva.

4. Ocena učinkov ukinitve skupine Premogovnika Velenje in Termoelektrarne Šoštanj

4.1. Izhodišča

V primeru, da bi ob tržnih motnjah ter neaktivnosti slovenske energetske politike sledila stečaj in zaprtje TEŠ ter SPV, bo Slovenija poleg povečane nestabilnosti v oskrbi z električno energijo (Erdoglu, 2011; Pompei, 2013) izgubila tudi precej delovnih mest in dodane vrednosti. Prenesla se bo tja, kjer bodo nekaj časa z visokimi subvencijami, nato pa s dražjo električno energijo, po novem oskrbovali tudi večji del našega trga (Hamhaber, 2015; Kraft in Kraft, 1978; Apergis in Paine, 2009).

47

Učinek zaprtja TEŠ in skupine PV bomo analizirali glede na izgubo prihodka, dodane vrednosti, delovnih mest, osnovnih sredstev, investicij v raziskave in razvoj (R&D) ter javnofinančnih prihodkov v Sloveniji. V analizi poleg direktnega učinka upoštevamo še multiplikativni vpliv preko prekinjenega toka reproduksijskega povpraševanja (Križanič, Oplotnik, 2017), temu pa dodamo tudi multiplikativni vpliv znižanja osebne porabe zaradi upada dohodkov zaposlenih, multiplikativni vpliv znižanja investicijske porabe zaradi neplačevanja dolgov in poslabšanja položaja upnikov ter multiplikativni vpliv znižanja državne porabe (porabe javnega sektorja – t.i. »širše države«) zaradi zmanjšanja javnofinančnih prihodkov ter preusmeritve dela javnih sredstev v pomoč brezposelnim (ublažitev upada dohodkov zaradi izgube zaposlitve). Tako ocenjen multiplikativni vpliv znatno presega zgolj učinek prekinitve reproduksijskih tokov, ki ga običajno upoštevamo pri ocenjevanju makroekonomskega pomena danega podjetja ali dane strukture porabe.

Kakšni bodo neposredni in posredni učinki po produksijski verigi (dobava polizdelkov in ustreznih storitev končnemu producentu neke dobrine, nato dobava polizdelkov in ustreznih storitev potrebnih za proizvodnjo teh polizdelkov oziroma nudenje ustreznih storitev, in tako naprej) povezani s prenehanjem velikega dela slovenske produkcije električne energije, skupaj z učinkom povečanega uvoza, ocenjujemo glede na razmere v 2016, ko je že skrčen prihodek PV znašal 118 milijonov evrov, prihodek TEŠ pa 202 milijona evrov. Pri tem predpostavljamo, da PV vpliva na povpraševanje kot gospodarski subjekt iz panoge rudarstva (polno ime: »Premog in lignit, surova nafta, zemeljski plin, rude, rudnine in kamnine«), TEŠ pa iz panoge: »Oskrba z električno energijo, plinom in paro«. Pri vplivu na reproduksijsko povpraševanje TEŠ upoštevamo le del prihodka, ki presega prihodek PV (torej 84 milijonov evrov), saj je vpliv reproduksijskega povpraševanja glede pridobivanja premoga že ocenjen preko učinka delovanja PV. Hčerinske družbe PV upoštevamo tako, da vključimo le direktno zmanjšanje števila zaposlenih za 956 ter znižanje dodane vrednosti za 35 milijonov evrov.

Znižanje plač bo vplivalo na upad osebne porabe. Učinek bo ublažila država; najprej s plačilom zavarovalnine za primer brezposelnosti, nato pa s plačilom denarne socialne

pomoči¹. Pri oceni neposrednega in posrednega učinka znižanja osebne porabe na slovensko gospodarstvo upoštevamo prenehanje delovanja SPV in TEŠ. V 2016 je vsota t.i. »stroškov dela« oziroma prejemkov zaposlenih v SPV in TEŠ znašala 95,2 milijona evrov. Gre za bruto prejemke zaposlenih. Te razdelimo na javnofinančne prihodke v višini 38,6% bruto prejemkov (Statistični urad Republike Slovenije, d) ter neto prejemke zaposlenih v višini preostalih 61,4% njihovih bruto prejemkov. Izgubljene neto prejemke upoštevamo pri vplivu na zmanjšanje osebne porabe, izgubljen javnofinančni prihodek iz bruto prejemkov zaposlenih pa pri zmanjšanju javne porabe. Pri oceni vpliva znižane osebne porabe upoštevamo mesece brezposelnosti po različnih starostnih skupinah (od enega do treh let) in odštejemo državno kompenzacijo iskalcem nove zaposlitve, odštejemo pričakovan umik zaposlenih v PV, starejših od 51 let, v pokoj², ter dobimo skupno neto izgubo prejemkov zaposlenih (plače in ostali dohodki) v višini 128 milijonov evrov³. Del bruto prejemkov zaposlenih, ki odpade na javnofinančne prihodke, znaša 81 milijonov evrov. Pri oceni upada osebne porabe na slovensko gospodarstvo nadalje upoštevamo 4,6% nagnjenost našega prebivalstva prihrankom (Statistični urad Republike Slovenije, a). Toliko dohodka prebivalstvo v povprečju ne porabi pač pa varčuje. Predpostavljam, da se ta sredstva (6 milijonov evrov) vložijo v banke in plasirajo za kreditiranje investicij. Kot izgubljen dohodek, ki vpliva na znižanje osebne porabe torej upoštevamo 122 milijonov evrov. Vpliv je razpotegnjen od enega do skoraj treh let. V naši oceni ga upoštevamo, kot bi bil v celoti strnjen v enem letu. Ocena je izvedena tako, da predpostavljam enako strukturo porabe ljudi, ki bodo izgubili delo, kot je povprečna slovenska osebna poraba. Podatke prilagodimo na 2010, tako da jih deflacioniramo in na koncu rezultate zopet povečamo za inflacijo 2010 do 2016 → 5,9% (Statistični urad Republike Slovenije, a).

SPV in TEŠ imata skupaj 967 milijonov evrov kratkoročnih in dolgoročnih obveznosti (rezervacij ne upoštevamo⁴), tako da bo njuno zaprtje oziroma prenehanje njunega delovanja vplivalo tudi na izgubo dohodka kreditodajalcev (bank, poslovnih partnerjev, morebitnih

1 Pri izračunu za prvi devet mesecev brezposelnosti predpostavljam povprečno plačo v Republiki Sloveniji in zavarovalnino v skupni višini 9.234,97 evra na osebo. Za nadaljnje obdobje nezaposlenosti predpostavljam, da bo država iskalcem zaposlite pomagala z denarno socialno pomočjo, ki za samsko odraslo osebo znaša 292,56 evra mesečno (Republika Slovenija, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2017).

2 Predpostavljam, da so zaposleni na delovnih mestih z zavarovalno dobo s povečanjem (beneficirana pokojninska doba).

3 Skupen obseg državne pomoči nezaposlenim, s katero se nekoliko zniža upad njihovih prejemkov in s tem osebne porabe, smo ocenili na osnovi števila izgubljenih delovnih mest, podatka SPV in TEŠ o starostni strukturi zaposlenih, podatka Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti Republike Slovenije o povprečni dobi brezposelnosti glede na starost iskalca zaposlitve ter podatkov tega ministrstva o zavarovalnini nezaposlene osebe v devetih mesecih, za katere je opravičena na osnovi vplačil iz povprečne plače ter o povprečni mesečni socialni pomoči za kasnejše mesece.

4 Na osnovi podatkov iz bilance stanja v letnih poročilih SPV in TEŠ za 2016 seštejemo postavke: »Druge dolgoročne obveznosti«, »Dolgoročne finančne obveznosti«, »Kratkoročne finančne obveznosti«, »Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev«, »Druge kratkoročne obveznosti«.

5 V obdobju preden so velike subvencije proizvajalcem električne energije iz obnovljivih virov povzročile znatnejše motnje na evropskem trgu te dobrine, sta imela TEŠ in SPV pozitiven denarni tok. Podatki letnih poročil kažejo, da so odpisi vrednosti v 2012 pri obeh skupaj znašali 56,4 milijona evrov, SPV je imela dober milijon evrov izgube (negativen čisti poslovni izid poslovnega leta), TEŠ pa dobir 32,5 milijonov evrov čistega dobička. Skupaj so torej viri, ki bi potencialno služili financiranju investicij TEŠ in SPV, znašali 88,9 milijona evrov letno. Ob upoštevanju inflacije 2012 do 2016 (faktor je 1,0139) dobimo znesek 90,1 milijona evrov izgubljenega investicijskega potenciala na letni ravni. Vendar tega do poplačila dolgov povezanih z gradnjo šestega bloka TEŠ v analizi ne upoštevamo.

drugih upnikov) za katere predpostavljamo, da so pretežno gospodarski subjekti, in bodo ob izgubi dohodka primorani znižati investicije oziroma bodo ustrezeno manj investirali (kreditirali manjši obseg investicij), kot v primeru, da ne bi izgubili sredstev posojenih SPV in TEŠ. Temu učinku moramo prišteti še 6 milijonov evrov izgubljenega investicijskega potenciala zaradi zmanjšanja dohodkov in prihrankov ljudi, ki bodo ob zaprtju SPV in TEŠ izgubili delo. Ocena vpliva prenehanja delovanja SPV in TEŠ na slovensko gospodarstvo je tudi v primeru znižanja investicijskega povpraševanja sicer prikazana na letni ravni, a se bo učinek, podobno kot pri vplivu upada osebne porabe, razširil na več let.

Prenehanje delovanja Skupine PV in TEŠ bo vplivalo tudi na upad javnofinančnih prihodkov in na povečanje javnofinančnih izdatkov. Za zagotavljanje minimalne socialne varnosti ljudi, ki bodo izgubili delo, bo predvidoma namenjeno 35 milijonov evrov^{1,2,3}. Zaradi zmanjšanja bruto prejemkov zaposlenih bo, kot omenjeno, slovenska širša država izgubila 81 milijonov evrov javnofinančnih prihodkov. Upoštevamo še, da bodo zaradi izgubljenih ostalih komponent dodane vrednosti (poleg prejemkov zaposlenih) na letni ravni javnofinančni prihodki manjši še za 14 milijonov evrov.⁶ Obenem pa bodo slovenske javne finance ob znižanju dodane vrednosti, povezane s prenehanjem delovanja PV in TEŠ, letno izgubile 67 milijonov evrov zaradi direktnega in posrednega vpliva izgubljene dodane vrednosti preko upada reprodukcijskega povpraševanja, 29 milijonov evrov zaradi multiplikativnega učinka upada osebne porabe ter 189 milijonov evrov zaradi multiplikativnega učinka znižanja investicijske porabe⁷. Ob predpostavki, da bi država prihodke, ki bi jih imela ob nemotenem delovanju SPV in TEŠ tudi porabila, lahko sklepamo, da se bo zaradi ukinitve Skupine PV in TEŠ javna poraba zmanjšala za 415 milijonov evrov ($35+81+14+67+29+189=415$).

Pri oceni pričakovanega povečanja uvoza električne energije zaradi prenehanja delovanja SPV in TEŠ upoštevamo ceno elektrike v višini 50,54 €/MWh⁸ ter količino 4,1 TWh izgubljene slovenske proizvodnje te dobrine (Tabela 3). Tako dobimo povečanje uvoza za 207 milijonov evrov letno (0,8% slovenskega uvoza blaga in storitev). Upoštevati moramo, da se bo obdobje nizkih subvencioniranih cen električne energije končalo in da po stabilizaciji razmer na energetskem trgu uvozne cene električne energije ne bodo več tako nizke kot v obdobju 2011 do 2016. Cena uvoza električne energije se bo povečala na raven pokrivanja stroškov mejnega producenta v državah iz katerih bo Slovenija električno energijo uvažala. Vpliv zaprtja skupine PV in TEŠ na uvoz bo dvojen. Po eni strani se bo, kot ocenjeno, povečal uvoz električne energije, nasprotno pa se bo zaradi upada porabe in gospodarske dejavnosti uvoz najrazličnejših dobrin (odvisno od strukture reprodukcijske, osebne, investicijske in državne porabe) zmanjšal. V rezultatih prikazujemo neto učinek.

⁶ V Sloveniji je dodana vrednost vzeto v celoti obdavčena 33,7 odstotno (Statistični urad Republike Slovenije, a)

⁷ Multiplikativni učinek opisanega upada porabe po produksijski verigi, zmanjšanja osebne ter investicijske porabe je ocenjen z input-output analizo.

⁸ Gre za povprečno ceno električne energije namenjene odjemu 1.000 do 5.000 kWh v gospodinjstvih (skupini porabnikov DB in DC) ter 500 do 20.000 MWh v industriji (skupini porabnikov IC in ID); podatki so za 2016 (Statistični urad Republike Slovenije, c)

4.2. Skupni neposredni in posredni vpliv zaprtja skupine Premogovnika Velenje in Termoelektrarne Šoštanj na slovensko gospodarstvo

Skupen učinek zaprtja SPV in TEŠ zaradi vpliva upada povpraševanja po proizvodnjski verigi, znižanja osebne, investicijske in javne porabe ter ob direktnem učinku znižanja dodane vrednosti in zaposlenosti v hčerinskih družbah PV prikazujemo v Tabeli 4. Tu vidimo, da se bo zaradi zaprtja SPV in TEŠ v Sloveniji dodana vrednost znižala za preko 1,1 milijarde evrov, izgubljenih bo 29 tisoč delovnih mest in neizkorisčena bodo ostala osnovna sredstva v višini 6 milijard evrov. Javnofinančni prihodki bodo upadli za 418 milijonov evrov, investicije za raziskave in razvoj pa za 19 milijonov evrov. Kljub povečanemu uvozu za nakup manjajoče električne energije, se bo skupaj slovenski uvoz blaga in storitev zmanjšal za dobre 400 milijonov evrov (učinek manjšega povpraševanja po uvozu zaradi nižjega dohodka in gospodarske aktivnosti). Na letni ravni bo prvotni negativni učinek zaprtja SPV in TEŠ presegal 3% BDP in zaposlenosti (nekateri učinki, kot je posledica upada osebne ter investicijske porabe, so sicer prikazani združeno v enem letu, čeprav se bodo raztegnili na tri leta).

50

Seštevek skupnega učinka zaprtja SPV in TEŠ po slovenskih gospodarskih panogah kaže:

- da se bo najbolj znižala dodana vrednost v gradbeništvu (233 milijonov evrov), javni upravi z obrambo (106 milijonov evrov), rudarstvu (92 milijonov evrov), izobraževanju (83 milijonov evrov), trgovini na debelo in drobno (75 milijonov evrov), zdravstvu (62 milijonov evrov), poslovanju z nepremičninami (46 milijonov evrov), v oskrbi z elektriko, plinom in paro (43 milijonov evrov), v informatiki (36 milijonov evrov), v bančništvu (24 milijonov evrov) ter v poslovнем svetovanju (25 milijonov evrov).
- da se bo število delovno aktivnih najbolj zmanjšalo v gradbeništvu (7.947), izobraževanju (2.939), javni upravi z obrambo (2.617), rudarstvu (2.148), trgovini na debelo in drobno (1.848), zdravstvu (1.634), projektiraju z arhitekturnimi in tehničnimi storitvami (846), v kovinski industriji (731), pri informatiki (701) ter v poslovнем svetovanju (644).
- da se bo izkoriščenost osnovnih sredstev najbolj znižala pri oskrbi z elektriko, plinom in paro (skoraj 1,2 milijardi evrov), v poslovanju z nepremičninami (preko 1,1 milijarde evrov), v javni upravi z obrambo (blizu 0,9 milijarde evrov), v gradbeništvu (0,5 milijarde evrov) ter v rudarstvu (0,3 milijarde evrov).
- da se bodo investicije za raziskave in razvoj najbolj zmanjšale v izobraževanju (6,8 milijona evrov), rudarstvu (2,2 milijona evrov), pri znanstvenih in razvojnih storitvah (1,9 milijona evrov), v informatiki (1,3 milijona evrov) ter v proizvodnji računalnikov, elektronskih in optičnih izdelkov (1 milijon evrov).

Tabela 4: Neposredni in posredni vpliv zaprtja SPV in TEŠ na slovensko gospodarstvo

	V milijonih evrov	Delež na makroekonomski ravni (%)
Producija	-2.501	-3,3
Dodana vrednost	-1.126	-3,3
Delovno aktivni [število]	-28.998	-3,5
Osnovna sredstva	-6.0251	-2,81
Sredstva za R&D	-19	-2,7
Uvoz blaga in storitev	-4012	-1,72
Javnofinančni prihodki	-418	-2,7

51

- 1) Upoštevamo sredstva TEŠ v višini 1.090 milijonov evrov. Iz input-output analize ocenjen podatek 579 milijonov evrov v panogi Oskrba z električno energijo, plinom in paro razširimo za 610 milijonov evrov (pri vplivu po produksijski verigi upoštevamo razliko med z input-output analizo ocenjenim učinkom 480 milijonov evrov »nasedlih« osnovnih sredstev in omenjeno vrednostjo osnovnih sredstev v TEŠ).
- 2) Upoštevamo povečanje uvoza za 207 milijonov evrov, potrebnih za nakup v Sloveniji manjkajoče električne energije na letni ravni.

Do sedaj smo ocenjevali učinek, ki ga bo imelo zaprtje Skupine PV in TEŠ na slovensko gospodarstvo v enem letu, pri osebni porabi v enem do treh let in pri investicijski porabi predpostavljen celoten učinek skoncentriran na eno leto; pri javni porabi smo izpeljali izhodišče za simulacijo na osnovi ocene direktnega in posrednega učinka preko reproduktijskega, osebnega in investicijskega povpraševanja. Posvetimo se še shematski sliki (gre za strukturo gospodarstva iz 2010 razpotegnjeno do 2055) potencialne izgube slovenskega gospodarstva zaradi prenehanja delovanja Skupine PV in TEŠ v celotnem pričakovanem obdobju obstoja tega slovenskega ponudnika električne energije – torej do leta 2055. Od 2018 do 2055 je 37 let in v tem obdobju bo slovensko gospodarstvo brez Skupine PV in TEŠ⁹ izgubilo 7,7 milijarde evrov bruto dodane vrednosti (cene 2016), od tega pa 3,8 milijarde evrov izgubljenih bruto dohodkov zaposlenih (del gre naprej za javnofinančne prihodke), 2,8 milijarde evrov izgubljenih javnofinančnih prihodkov (vključuje del bruto prejemkov zaposlenih in del bruto poslovnega presežka) ter 2,1 milijarde evrov izgubljenega bruto poslovnega presežka (amortizacija in bruto dobiček).

⁹ Upoštevamo letno znižanje prihodka, posreden učinek preko upada povpraševanja po reproverigi, preko upada povrne (povezano z zmanjšanjem t.i. »sredstev za zaposlene«) ter investicijske porabe (povezano z nesposobnostjo poravnave finančnih obveznosti Skupine PV in TEŠ).

Letno znižanje dodane vrednosti za 182 milijonov evrov (direktni in posredni učinek preko reproduktijskega povpraševanja) pomnožimo s številom izgubljenih let delovanja (37) Skupine PV in TEŠ ter dodamo 77 milijonov evrov izgubljene dodane vrednosti zaradi znižanja osebne porabe in 508 milijonov evrov nižje dodane vrednosti zaradi upada investicijske porabe ter 359 milijonov evrov izgubljene dodane vrednosti zaradi upada porabe javnega sektorja. Glede na strukturo slovenske dodane vrednosti v 2016 upoštevamo 50% delež »sredstev za zaposlene«, 27% delež bruto poslovnega presežka (amortizacija in bruto dobiček) ter 37% delež javnofinančnih prihodkov. Prava deleža v dodani vrednosti sta »sredstva za zaposlene« in »bruto poslovni presežek«, javnofinančni prihodki so izvedeni in se deloma prikrivajo s »sredstvi za zaposlene« ter »bruto poslovnim presežkom«.

5. Metodologija

V analizi učinkov prenehanja delovanja SPV in TEŠ smo ocenili direkten in posreden (preko dobaviteljev reprodukcijskega materiala in ustreznih storitev ter preko nadaljnjega reprodukcijskega povpraševanja teh dobaviteljev) vpliv zmanjšane dejavnosti gospodarskih panog »Premog in lignit, surova nafta, zemeljski plin, rude, rudnine in kamnine« ter »Oskrba z električno energijo, plinom in paro«, znižanja osebne porabe, investicijske porabe ter porabe širše države (javnega sektorja). Rezultati kažejo učinek tega upada na slovensko produkcijo, dodano vrednost, zaposlenost dela, angažma osnovnih sredstev, investicije za raziskave in razvoj (R&D) ter uvoz blaga in storitev. Analizo smo izvedli na podatkih 63 sektorske input-output matrike slovenskega gospodarstva v letu 2010 (Statistični urad Republike Slovenije, a in b). Direkten in posreden vpliv danega obsega in strukture porabe na omenjene ekonomske spremenljivke smo ocenili z:

$$\mathbf{M} = (\mathbf{I}-\mathbf{Ad})^{-1} * \mathbf{Y}$$

$$\mathbf{H} = (\text{diag } \mathbf{BDP}/\mathbf{X}) * (\mathbf{I}-\mathbf{Ad})^{-1} * \mathbf{Y}$$

$$\mathbf{G} = \mathbf{Au} * (\mathbf{I}-\mathbf{Ad})^{-1} * \mathbf{Y}$$

$$\mathbf{Z} = (\text{diag } \mathbf{F}/\mathbf{X}) * (\mathbf{I}-\mathbf{Ad})^{-1} * \mathbf{Y}$$

M je globalen vpliv možnega upada povpraševanja (**Y**) na produkcijo po panogah, vsota pa kaže vpliv na celotno gospodarstvo; **Ad** je matrika tehničnih količnikov - stolpec domačega inputa v dan sektor deljen z njegovo produkcijo; **I** je enotna matrika, **(I-Ad)⁻¹** pa je matrični množilnik.

H je globalen vpliv možnega upada povpraševanja (**Y**) na dodano vrednost kjer je **diag BDP/X** diagonalizirana matrika direktnih količnikov dodane vrednosti (**BDP**). **X** je produkcija panoge.

G je globalen vpliv možnega upada povpraševanja (**Y**) na uvoz. **Au** je uvozna komponenta tehnološke matrike, pridobljena z deljenjem uvoza v panoge z njihovo produkcijo.

Z je globalen vpliv možnega upada povpraševanja (**Y**) na angažma produkcijskih faktorjev.

F (število zaposlenih, vrednost osnovnih sredstev ali pa investicije v R&D), **diag F/X** je diagonalizirana matrika direktnih količnikov produkcijskega faktorja **F** v panožni produkciji (**X**).

Naša ocena neposrednega in posrednega vpliva možnega upada povpraševanja na proizvodnjo, dodano vrednost, zaposlenost dela in kapitala, razvojno dejavnost ter na uvoz

v slovenskem gospodarstvu temelji na Leontjevi proizvodni funkciji (Leontief, 1942, 1954) in predpostavlja konstantne donose produkcijskih faktorjev, elastičnost substitucije enako 0 in homogenost produkcije znotraj sektorjev. Rezultate input-output analize lahko pojmujemmo kot začetne tendence z nakazano smerjo.

Javnofinančni učinki so izračunani iz ocenjenega vpliva na BDP ter 37.1% povprečnega deleža javnofinančnih prihodkov (davkov in prispevkov) v slovenskem BDP leta 2016 (Statistični urad Republike Slovenije, a).

Rezultati naše analize so v cenah 2016. V input-output analizi so deflacionirani na cene iz 2010 in nato inflacionirani na cene iz 2016.

53

6. Sklepi

V obdobju po 2009 so subvencije proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov v Nemčiji doble tolikšen obseg, da so začele opazno vplivati na gospodarjenje z električno energijo tudi v Sloveniji. Nemčija je imela 2011 približno izravnani izvoz z uvozom električne energije, v 2015 pa je neto izvoz električne energije predstavljal že 9% njene končne porabe v tej državi. Obenem se je cena elektrike na evropski energetski borzi (indeks PHELIX) od 2011 do 2016 znižala za 43%.

Rastoče motnje na trgu električne energije vplivajo na Premogovnik Velenje in Termoelektrarno Šoštanj od 2012 dalje. Do 2014 sta se prodaja premoga iz Premogovnika Velenje ter prodaja električne energije iz Termoelektrarne Šoštanj zmanjševali. V 2015 in 2016 sta se vendarle povečali, vendar ob majhni rasti prihodka. Premogovnik Velenje in Termoelektrarna Šoštanj skušata očitno zadržati tržni delež z zniževanjem cen, kar ob sedanjih tržnih motnjah obeta abruptni oziroma katastrofični konec teh dveh podjetij.

Morebitno zaprtje Termoelektrarne Šoštanj ter Premogovnika Velenje bo preko upada povpraševanja po produkcijski verigi, znižanja osebne, investicijske in javne porabe vplivalo na znižanje dodane vrednosti slovenskega gospodarstva za 1,1 milijarde evrov, izgubljenih bo 29 tisoč delovnih mest in neizkorisčena bodo ostala osnovna sredstva v višini 6 milijard evrov. Javnofinančni prihodki bodo upadli za dobre 400 milijonov evrov, investicije za raziskave in razvoj pa za 19 milijonov evrov. Na letni ravni bo prvotni negativni učinek zaprtja Skupine Premogovnika Velenje in Termoelektrarne Šoštanj presegal 3% slovenskega BDP in zaposlenosti.

Zaradi neposrednega in posrednega učinka zaprtja Skupine Premogovnika Velenje in Termoelektrarne Šoštanj bodo med slovenskimi gospodarskimi panogami najbolj prizadete gradbeništvo, javna uprava z obrambo, rudarstvo, izobraževanje, trgovina na debelo in drobno, zdravstvo, poslovanje z nepremičninami, oskrba z elektriko, plinom in paro, informatika, bančništvo ter poslovno svetovanje.

Potencialna izguba slovenskega gospodarstva zaradi prenehanja delovanja Skupine Premogovnika Velenje in Termoelektrarne Šoštanj v celotnem pričakovanem obdobju njunega obstoja, do leta 2055, znaša 7,7 milijarde evrov bruto dodane vrednosti (cene 2016).

7. Literatura

Apergis, N., Payne, J.E., 2009, *Energy Consumption and Economic Growth: Evidence From the Commonwealth of Independent States*, *Energy Economics*, 31, 641-647,

54 Bagwati, J., 1971, *The Generalized Theory of Distortions and welfare, Chapter 12 in Trade, balance of payments and Growth: Papers in International Economics in Honor of Charles P, Kindleberger, Ed, J.N, Bagwati, R, W, Jones, R, Mundell and J, Vanek, Amsterdam: North-Holland,*

Erdoglu,, E, 2011, *What Happened to Efficiency in Electricity Industries After Reforms? Energy Policy*, 39, 6551-6560,

Hamhaber, J., 2015, *Energy, geography, International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences* 2,ed, Vol. 7, New York: Elsevier, 633-640,

Kerebel C., Stoerring D, 2016, *Evropski parlament, Kratki vodnik po Evropski uniji, Energija iz obnovljivih virov*, 12/2016

Kraft, J., Kraft, A., 1978, *On the relationship Between Energy and GNP, Journal of Energy Development*, 3, 401-403,

Križanič, F, Oplotnik, Ž, 2016, *Trg električne energije po 2009 v petih sosednjih državah EU, Gospodarska gibanja*, 492, 39-49,

Križanič, F, Oplotnik, Ž, 2017, *Tržne distorzije in makroekonomski učinki nadomeščanja slovenske proizvodnje električne energije z uvozom, Gospodarska gibanja*, 493, 32-43,

Leontief, W., W, 1942, *The Structure of American Economy, 1919 – 1929: An Empirical Application of Equilibrium Analysis by Wassily W, Leontief, The Canadian Journal of Economics and Political Science*, 8, 124-126,

Leontief, W., W, 1954, *Domestic Production and Foreign Trade: the American Capital Position RE-examined, Economica Internazionale*, 7,

Pompei, F, 2013, *Heterogeneous Effects of Regulation on the Efficiency of the Electricity Industry Across European Union Countries, Energy Economics*, 40, 569-585,

Sattich, T., 2016, *Energy Imports, Geo-economics, and Regional Coordination: The Case of Germany and Poland in the Baltic Energy System – Close Neighbors, Close(r) Cooperation?, International Journal of Energy Economics and Policy*, 6 (4), 789-800,

Srinivasan, T.N., 1994, *Distortions, The New Palgrave A Dictionary of Economics*, Ed, By J, Eatwell, M., Milgate, P, Newman, P, *The Macmillan Press Limited, London*, 865 – 867.

8. Viri podatkov in programska oprema

Borzen, interni podatki (informacija 2016 in 2017)

Eurostat, 2017, Data/Database, Environment and Energy, Energy

Evropski parlament in Svet, 2009, Direktiva 2009/28/ES z dne 23. aprila 2009 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov, sprememb in poznejši razveljavitvi direktiv 2001/77/ES in 2003/30/ES

Netztransparenz.de, 2010 - 2017, Informationsplatform der deutschen Übertragungsnetzbetreiber

Premogovnik Velenje, Letno poročilo 2012, 2013, 2014, 2015

55

Republika Slovenija, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2017:

- Informacija o povprečnih stroških države za financiranje brezposelne osebe z 20 let delovne dobe ob povprečni plači,
- Informacija o povprečnem trajanju brezposelnosti po starostnih skupinah, Slovenija 2012 – 2017 (stanje konec leta),
- Denarna socialna pomoč.

TEŠ, Termoelektrarna Šoštanj, Letno poročilo za leto 2012, 2013, 2014, 2015

Skupina PV – Premogovnik Velenje, Letno poročilo 2013, 2014, 2015

Statistični urad Republike Slovenije (a), Podatkovni portal SI-STAT/ Ekonomsko področje:

- nacionalni računi/Input-output tabele, tabele ponudbe in porabe (ESR 2010);
- Osnovna sredstva 2010;
- Notranji izdatki za RRD v poslovnem sektorju po SKD dejavnosti, 2010;
- Bruto domači izdatki za RRD dejavnost, leto 2010;
- Cene
- Računi države/Obremenitve z davki in prispevki po vrsti dajatve, % BDP

Statistični urad Republike Slovenije (b), Podatkovni portal SI-STAT/Demografsko in socialno področje/ Delovno aktivni 31, XII, 2010,

Statistični urad Republike Slovenije (c), Podatkovni portal SI-STAT/Okolje in naravni viri/Energetika/ Električna energija

Statistični urad Republike Slovenije (d), Praznik dela, O delavcih, delu in delodajalcih, Informacija 26. IV. 2017.

Programska oprema: EViews 9.5

		Prebivalstvo				Investicije v osnovna sredstva				Širša država				Skupno	
		letni porast	mesečna rast	letni porast	mio. €	mesečna rast	letni porast	mio. €	letni porast	mesečna rast	letni porast	mio. €	letni porast	mesečna rast	
Leto	mio. €														
2012	20452	-1,08	-0,43	6157	-8,03	-6,99	2363	-3,27	-4,63	28972	-2,82	-2,26			
2013	19524	-1,76	2,62	6304	0,47	-0,76	2237	-5,32	-6,49	28066	-1,56	-2,54			
2014	19417	0,61	1,07	7503	5,28	6,37	2230	-0,41	-1,21	29150	1,69	2,21			
2015	19667	0,58	0,08	7469	1,98	0,87	2305	3,37	1,09	29441	1,15	0,35			
2016	20225	2,29	1,88	7322	-2,70	-2,94	2375	2,76	4,98	29921	1,06	0,93			
2016/1	4510	0,57		1677	-6,93		535	6,55		6722	-0,98				
4	1646	-0,26	-0,17	608	-2,99	-0,80	168	-6,74	-3,32	2422	-1,43	-0,58			
5	1696	2,36	0,72	625	-1,90	0,45	198	19,45	1,13	2519	2,41	0,66			
6	1788	2,35	0,83	628	-4,99	0,26	187	-12,37	-1,25	2602	-0,70	0,52			
II	5130	1,50		1861	-3,31		553	-1,13		7543	0,08				
7	1717	-0,07	-0,06	619	-5,64	-0,32	183	-8,35	-2,90	2520	-2,13	-0,36			
8	1692	5,42	0,61	579	-5,00	0,30	205	18,91	3,65	2476	3,74	0,75			
9	1756	1,93	0,22	667	4,29	1,80	181	4,23	1,16	2604	2,69	0,66			
III	5065	2,36		1865	-2,10		569	4,26		7599	1,37				
10	1797	2,19	-0,45	625	-1,54	0,51	180	-1,07	-0,35	2603	1,04	-0,21			
11	1733	5,65	0,72	662	-0,68	2,73	210	10,54	2,12	2606	4,33	1,32			
12	1890	5,60	1,07	631	6,76	2,39	324	-2,38	4,82	2845	4,87	1,79			
IV	5421	4,46		1919	1,35		714	1,45		8053	3,43				
2017/1	1614	8,21	0,31	484	0,48	-0,09	176	11,88	0,39	2274	6,73	0,25			
2	1531	2,12	0,24	620	12,92	2,18	171	-3,93	-0,33	2322	4,30	0,64			
3	1832	8,38	0,58	770	28,49	2,84	210	5,41	0,21	2812	12,98	1,08			
I	4976	6,32		1874	14,96		558	4,21		7408	8,21				
4	1750	2,25	-1,08	665	12,61	1,23	169	0,78	-3,29	2583	4,63	-0,70			
5	1883	6,55	0,45	640	5,26	0,04	195	-1,20	0,57	2718	5,65	0,33			
6	1997	6,87	0,73	707	15,57	1,22	228	21,77	0,80	2932	9,91	0,83			
II	5629	5,29		2012	11,14		592	7,18		8233	6,80				
7	1897	5,12	-0,17	659	9,19	-0,69	201	9,95	-1,49	2757	6,41	-0,42			
8	1907	6,57	1,25	602	6,91	-1,16	205	-0,20	1,98	2714	6,10	0,70			
9	1948	4,08	0,32	695	8,16	0,30	175	-3,17	-0,77	2819	4,57	0,25			
III	5752	5,24		1957	8,11		581	2,12		8290	5,68				

	Izvoz Slovenije*			Izvoz Slovenije izven EU28**			Izvoz EU28**			Izvozne cene Slovenija**			Izvozne cene EU28**	
	Leto	mil. €	mesečna rast	mil. €	medletna stopnja	mil. €	medletna stopnja	mil. €	medletna stopnja	indeks	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja
2014	23054	6,63	6,44	6704	3,99	1705004	-1,62	107,4	0,22	108,4	-0,24			
2015	23868	4,06	5,04	6931	3,39	1789151	4,94	107,8	0,34	112,4	3,64			
2016/1	24941	4,18	3,75	7348	6,02	1745453	-2,44	105,9	-1,66	111,3	-0,94			
4	2094	6,80	0,02	589	2,24	409477	-4,13	104,1	-4,20	109,9	-1,20			
5	2098	6,83	1,02	586	3,77	146965	-5,47	106,5	-0,56	110,1	-3,84			
6	2213	2,82	1,17	646	3,67	152062	-4,87	106,2	-5,01	111,4	-2,28			
II	6405	5,40		1822	3,24	441755	-4,24	107,1	-1,89	110,5	-3,35			
7	2067	-3,18	-0,87	635	-2,37	142262	-12,23	107,0	-1,11	111,3	-1,50			
8	1730	10,03	0,85	538	15,54	136669	3,68	105,1	-4,02	111,9	-0,71			
9	2294	5,48	0,64	674	14,27	147388	-0,95	105,6	-0,28	111,3	-0,18			
III	6091	3,55		1847	8,27	426259	-3,70	105,9	-1,82	111,5	-0,80			
10	2161	-0,29	-0,98	651	8,13	146745	-4,70	105,1	-0,66	111,8	0,63			
11	2213	5,53	0,72	668	13,06	156798	5,88	107,5	1,80	113,5	1,89			
12	2009	8,42	1,42	693	6,04	164420	5,39	107,1	2,98	114,9	2,86			
IV	6383	4,34		2011	8,97	467963	2,16	106,6	1,36	113,4	1,80			
2017/1	2105	14,34	1,75	584	2126	140780	15,93	110,3	4,55	116,2	5,54			
2	2124	4,61	1,27	583	4,07	146066	6,56	110,6	6,86	116,0	5,74			
3	2600	18,18	2,63	782	24,72	175647	16,35	110,1	6,48	116,7	6,09			
I	6829	12,48		1949	16,79	462492	12,95	110,3	5,95	116,3	5,79			
4	2180	4,00	0,17	630	6,89	144646	-1,58	109,1	2,44	116,2	5,54			
5	2411	14,78	2,49	693	18,21	165367	15,86	110,4	1,75	116,4	5,72			
6	2499	12,69	1,51	734	13,61	158004	3,91	108,1	1,79	114,2	2,51			
II	7090	10,54		2057	12,92	468017	5,95	109,2	1,99	115,6	4,58			
7	2324	12,42	-0,34	681	7,17	155896	9,58	108,7	1,59	114,5	2,88			
8	2042	17,97	2,51	602	11,85	145464	6,48	110,8	5,42	113,4	1,34			
9	2590	12,94	0,68	768	14,04	156783	6,37	108,7	2,94	113,4	1,89			
III	6957	14,19		2051	11,04	458143	7,48	109,4	3,31	113,8	2,03			
10	2606	20,62	0,76											

* podatki SURS, ** podatki Eurostat

	Uvoz Slovenije*			Uvoz Slovenije izven EU28 **			Uvoz EU28 * *			Uvoz Slovenija * *			Uvozne cene Slovenija * *			Uvozne cene EU28 **		
	Leto	mil. €	letni porast	mesečna rast	mil. €	meditearna stopnja	mil. €	meditearna stopnja	mil. €	meditearna stopnja	indeks	meditearna stopnja	indeks	meditearna stopnja	indeks	meditearna stopnja	indeks	
2014	22566	1,74	2,30	7896	4,92	1679925	-0,20	105,5	-2,63	111,4							-2,61	
2015	23113	2,36	2,42	8075	2,27	1717093	2,21	105,0	-0,45	109,6							-1,65	
2016	24108	3,44	3,26	8029	-0,57	1701377	-0,92	101,1	-3,77	104,1							-5,01	
2016/1	5762	0,81		2019	0,38	411154	-3,06	99,4	-5,87	101,8							-6,75	
4	2010	0,12	0,31	633	-6,70	141618	-3,41	97,6	-10,05	102,1							-10,12	
5	2048	8,20	0,54	621	-5,02	136802	-2,20	100,6	-7,28	101,8							-11,09	
6	2074	4,19	1,56	671	-3,72	144205	-3,59	100,7	-5,98	103,4							-8,41	
II	6131	4,09		1924	-5,13	4222625	-3,08	99,6	-7,78	102,4							-9,88	
7	1988	-1,38	-0,29	695	7,69	1388602	-7,43	101,9	-4,05	103,0							-6,79	
8	1774	7,82	0,96	652	7,75	144315	7,85	102,0	-0,58	104,4							-4,31	
9	2136	5,32	0,80	636	-9,92	147072	1,36	100,8	-2,98	104,6							-2,79	
III	5898	3,67		1983	1,35	4299889	0,32	101,6	-2,56	104,0							-4,65	
10	2082	0,77	-0,69	654	-10,15	143390	-4,42	102,8	2,39	105,6							-1,03	
11	2238	11,37	1,17	775	11,68	150085	5,64	103,4	0,68	107,1							0,37	
12	1997	3,21	1,24	674	2,62	143534	5,91	104,6	1,16	111,4							5,49	
IV	6317	5,10		2103	1,17	437609	2,19	103,6	1,40	108,0							1,60	
2017/1	2093	21,38	2,26	757	27,51	158013	18,65	107,0	6,79	114,6							11,91	
2	2117	9,32	1,36	703	2,00	145004	8,21	105,6	5,39	114,3							12,39	
3	2492	19,33	2,75	826	12,27	165141	14,70	105,9	8,17	113,6							12,25	
I	6703	16,57		2286	13,24	468158	13,86	106,2	6,77	114,2							12,18	
4	2096	4,40	-0,59	727	14,90	145030	2,41	105,7	8,30	113,3							10,97	
5	2406	17,52	2,48	932	50,06	161766	18,25	105,6	4,97	111,1							9,14	
6	2362	13,94	1,54	810	20,77	150872	4,62	104,7	3,97	108,3							4,74	
II	6864	12,01		2469	28,29	457667	8,29	105,3	5,72	110,9							8,27	
7	2228	12,19	-0,40	846	21,81	147225	6,22	106,4	4,42	108,8							5,63	
8	2091	17,88	1,87	815	24,98	151120	4,72	105,9	3,82	107,0							2,49	
9	2362	10,84	0,01	770	21,06	153699	4,51	105,1	4,27	108,4							3,63	
III	6681	13,41		2431	22,61	452043	5,13	105,8	4,17	108,1							3,91	
10	2445	17,34	0,16															

Leto	Industrijska producija EU27	Gospodarska aktivnost in brezposelnost v EU				Trgovina na drobno EU27	Anketna stopnja brezposelnosti
		Predelovalna dejavnost EU27	Gradbeni aktivnosti EU27	mediterna stopnja indeks	mediterna stopnja indeks		
2013	100,32	3,6	101,69	1,1	91,28	-1,92	102,89
2014	101,43	1,06	103,77	2,05	94,17	3,41	104,76
2015	103,15	1,62	105,64	1,69	94,93	0,78	106,97
2016	105,51	1,6	108,23	1,8	96,47	1,72	109,45
2017/1	105,5	1,7	106,7	2,3	88,2	2,9	100,4
4	105,2	2,5	108,3	2,6	95,1	-0,3	106,5
5	104,5	0,8	108,4	0,9	97,0	0,5	108,6
6	107,6	0,6	112,7	0,8	101,6	0,9	108,3
II	105,8	1,3	109,8	1,4	97,9	0,4	107,8
7	104,8	0,1	108,6	0,3	98,3	2,4	109,4
8	92,1	2,3	94,2	2,6	85,7	2,3	109,6
9	109,3	1,3	114,2	1,3	102,7	1,9	106,9
III	102,1	1,2	105,7	1,3	95,6	2,2	108,6
10	110,9	0,6	114,6	0,6	106,5	1	113,8
11	112,6	3,1	115,3	2,9	105,3	1,2	113,9
12	102,5	2,9	102,5	2,5	100,9	2,1	135,3
IV	108,7	2,2	110,8	2,0	104,2	1,4	121,0
2017/1	103,2	1,3	101,7	0,3	96,8	-1,2	104,1
2	104,8	2,2	106,0	1,9	100,4	3,9	98,8
3	115,4	2,9	119,1	3,9	100,1	5,1	109,8
I	107,8	2,1	108,9	2,0	99,1	1,8	104,2
4	106,4	1,1	110	1,7	100,6	4,8	111,4
5	108,7	4,0	113,5	4,5	100,3	4,4	112,6
6	111,2	3,3	116,6	3,2	100,5	4,6	112,6
II	108,8	2,8	113,4	3,1	100,5	4,6	112,3
7	108,1	3,1	112,6	3,7	100,7	3,5	112,6
8	95,8	3,8	98,5	4,6	100,5	3,5	113,9
9	113,3	3,6	118,9	4,1	100,1	3	112,6
III	105,8	3,6	110,0	4,1	100,4	3,3	113,0
10	115,4	4,1	119,8	4,5			116,2
							2,1
							7,4
							8,9
							8,9
							6,2

Naročila, pričakovanja in poslovni optimizem v EU											
	Poslovna klima EU28			Naročila, predelovalna dejavnost EU28			Naročila, gradbeništvo EU28			Poslovni optimizem EU28	
Leto	ocena stanja	mediterna spremembra	ocena stanja	mediterna spremembra	indeks naročil	mediterna spremembra	ocena stanja	mediterna spremembra	ocena stanja	mediterna spremembra	ocena stanja
2012	-0,70	-1,30	-24,07	-12,39	-41,17	-0,86	-5,45	-4,81	-10,70	-10,70	-8,37
2013	-0,44	-0,20	-22,78	1,30	-39,82	1,35	-0,70	4,76	-7,63	-7,63	3,08
2014	0,24	0,68	-14,41	8,31	-35,16	4,43	9,15	9,78	-3,58	-3,58	4,02
2015	0,3	0,0	-12,1	2,0	-29,6	5,1	14,4	4,8	-2,9	-2,9	0,6
2016	0,3	0,0	-11,2	0,9	-24,3	5,4	11,4	-2,9	-2,2	-2,2	0,7
2016/II	0,2	0,0	-10,7	-0,3	-24,2	5,0	13,4	-4,0	-1,3	-1,3	-0,1
7	0,4	0,0	-7,9	3,1	-20,2	5,9	5,1	-2,8	-3,3	-3,3	-0,1
8	0,0	-0,2	-12,1	-2,4	-23,0	2,4	7,7	-7,7	-3,5	-3,5	-0,9
9	0,4	0,1	-10,4	18	-17,6	9,1	11,3	-9,2	-13	-13	0,7
III	0,3	0,0	-10,1	0,8	-20,3	5,8	8,0	-6,6	-2,7	-2,7	-0,1
10	0,6	0,2	-12,3	18	-23,1	5,8	13,7	-6,6	-3,1	-3,1	1,8
11	0,4	0,0	-11,2	3,7	-21,4	8,2	15,9	1,6	-3,8	-3,8	3,7
12	0,8	0,4	-8,2	3,8	-23,4	5,7	10,0	-2,2	-2,3	-2,3	3,9
IV	0,6	0,2	-10,6	3,1	-22,6	6,6	13,2	-2,4	-3,1	-3,1	3,1
2017/1	0,8	0,5	-8,0	5,0	-24,9	5,1	5,9	-1,3	1,9	1,9	4,8
2	0,8	0,7	-4,4	9,9	-21,3	7,5	11,5	0,4	4,7	4,7	6,4
3	0,8	0,7	-3,8	9,4	-16,2	14,2	16,7	1,6	5,0	5,0	5,6
1	0,8	0,6	-5,4	8,1	-20,8	8,9	11,4	0,2	3,9	3,9	5,6
4	1,1	1,0	0,3	11,9	-13,0	14,3	21,1	6,6	6,0	6,0	6,7
5	0,9	0,6	-0,1	11,1	-14,6	7,9	14,8	0,6	5,1	5,1	6,6
6	1,2	0,8	4,1	13,4	-10,5	12,6	14,5	3,0	5,8	5,8	7,4
II	1,1	0,7	1,4	12,1	-12,7	11,6	16,8	3,4	5,6	5,6	6,9
7	1,0	0,7	3,8	11,7	-10,0	10,3	13,3	8,2	4,7	4,7	8,0
8	1,1	1,0	2,3	14,4	-10,7	12,5	10,4	2,7	5,1	5,1	8,6
9	1,3	0,9	2,9	12,9	-7,8	9,8	15,2	4,4	7,0	7,0	8,2
III	1,1	0,9	3,0	13,0	-9,5	10,9	13,0	5,1	5,6	5,6	8,3
10	1,4	0,8	2,9	15,2	-5,8	17,3	15,1	1,4	5,2	5,2	8,3
11	1,5	1,1	4,6	15,8	-9,1	12,3	18,7	2,8	4,1	4,1	7,9

	Gospodarska klima		Naročila, predelovalna dejavnost		Naročila, gradbeništvo		Trgovina na drobno pričakovanja		Poslovni optimizem	
	ocena stanja	medljena spremembra	ocena stanja	medljena spremembra	indeks naročil	medljena spremembra	ocena stanja	medljena spremembra	ocena stanja	medljena spremembra
Leto										
2012	-16,7	-10,0	-32,4	-16,9	-52,7	6,6	20,0	4,7	-10,9	-10,6
2013	-13,4	3,3	-26,5	5,8	-32,5	20,2	24,0	4,0	-5,3	5,5
2014	-2,17	11,25	-9,89	16,68	-15,08	17,47	30,5	6,48	2,05	7,42
2015	5,12	7,28	-1,25	8,64	-22,05	-6,98	37,7	7,19	5,85	3,80
2016	5,67	0,46	-0,01	1,24	-20,59	1,46	43,7	6,05	5,59	-0,26
2016/II	6,3	-0,5	3,3	0,8	-26,7	-4,8	37,0	-8,6	8,2	0,7
7	6,1	1,9	7,9	0,6	-12,8	1,0	42,6	9,6	3,2	-0,5
8	7,3	-0,7	-8,6	-7,8	-16,2	-5,1	29,4	14,8	7,8	-1,3
9	7,7	0,8	-3,0	10	-2,0	22,8	58,9	11,3	6,3	0,0
III	7,0	0,7	-1,2	-2,1	-10,3	6,2	43,6	11,9	5,8	-0,6
10	6,8	1,5	8,0	-1,4	-0,6	16,6	61,0	26,8	5,2	-0,5
11	4,3	2,9	-3,0	4,9	-5,8	8,4	56,6	16,0	-0,8	0,2
12	3,9	2,3	3,1	4,1	-7,0	17,0	41,9	12,1	0,1	1,2
IV	5,0	2,2	2,7	-0,7	4,5	14,0	53,2	18,3	1,5	0,3
2017/1	8,5	5,9	-1,3	9,4	-25,9	8,3	3,0	-24,0	7,6	3,6
2	11,3	7,2	5,6	11,3	-23,7	15,9	49,5	7,0	14,2	6,1
3	14,0	8,8	14,1	12,0	-22,5	26,4	63,1	9,1	16,3	7,6
I	11,3	7,3	6,1	10,9	-24,0	16,9	38,5	-2,6	12,7	5,8
4	14,1	6,4	19,2	12,1	-4,3	29,1	41,3	20,5	14,2	1,8
5	11,9	5,8	7,2	6,0	0,0	23,9	48,3	0,7	8,7	0,7
6	13,1	8,0	17,9	16,4	12,0	34,7	33,1	-9,4	8,4	4,3
II	13,0	6,7	14,8	11,5	2,6	29,2	40,9	3,9	10,4	2,3
7	11,9	5,8	13,3	5,4	19,5	32,3	34,6	-8,0	6	2,8
8	12,3	5,0	4,3	12,9	20,9	37,1	27,2	-2,2	9	1,2
9	13,7	6	7,8	10,8	20,7	22,7	53,8	-5,1	12,8	6,5
III	12,6	5,6	8,5	9,7	20,4	30,7	38,5	-5,1	9,3	3,5
10	15,1	8,3	15,8	7,8	27,7	28,3	63,2	2,2	11	5,8
11	12,8	8,5	15,1	18,1	17,1	22,9	62	5,4	6,9	7,7

Leto	Skupno			Rudarsvstvo			Predelovalna industrija			Oskrba (el., plin, voda)		
	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast
2013	99,6	-4,3	0,31	88,2	-10,4	0,82	97,6	-5,8	0,35	120,1	21,6	0,26
2014	101,5	2,1	0,48	83,4	-0,1	-2,26	101,4	4,2	0,53	103,3	-13,9	-1,09
2015	106,3	5,0	0,38	85,3	8,76	2,23	106,8	5,6	0,46	103,9	0,63	-0,54
2016	113,4	5,9	0,52	85,1	1,9	0,55	115,2	7,2	0,57	100,0	-5,6	-0,38
2016/1	112,1	5,68		81,1	8,32		113,3	6,97		103,9	-6,60	
4	112,0	8,32	0,21	78,8	-8,37	-5,34	114,2	10,13	0,47	93,8	-7,40	-0,52
5	117,5	9,61	1,23	86,4	-6,09	-0,56	119,8	11,13	1,17	97,1	-5,08	0,07
6	122,3	6,91	1,46	80,2	-9,28	-0,63	125,6	8,00	1,47	93,6	-5,26	0,24
II	117,3	8,28		81,8	-7,91		120,2	9,75		94,8	-5,91	
7	111,6	2,01	-0,52	64,1	-24,59	-5,26	113,6	3,37	-0,54	98,2	-8,05	-1,17
8	98,9	9,65	1,33	83,7	9,70	0,75	99,5	11,55	1,29	94,0	-6,00	-0,64
9	123,0	6,86	0,80	111,2	50,27	5,78	125,7	7,25	0,55	95,0	-5,38	-0,56
III	111,2	6,17		86,3	11,79		112,9	7,39		95,7	-6,47	
10	116,9	2,27	-0,80	111,1	33,21	3,80	118,6	2,77	-1,10	98,8	-8,01	-0,90
11	121,7	7,32	0,63	82,9	-15,15	-1,25	123,9	8,68	0,67	104,5	-3,15	0,69
12	108,3	8,52	0,22	76,8	-18,38	0,42	108,2	9,96	0,42	113,5	0,80	0,81
IV	115,7	6,04		90,3	-1,06		116,9	7,13		105,6	-3,45	
2017/1	112,6	7,0	0,46	84,8	5,6	1,39	112,6	6,5	0,33	113,3	9,9	2,95
2	115,6	3,1	0,50	83,7	11,0	2,57	116,8	3,1	0,38	105,9	0,8	1,22
3	135,8	12,4	1,66	101,2	15,4	5,08	139,4	13,4	1,64	104,7	1,1	0,32
1	121,3	7,5		89,9	10,7		122,9	7,7		108,0	3,9	
4	114,0	1,2	-0,44	85,2	8,1	-3,65	116,2	1,2	-0,44	95,7	2,0	0,13
5	127,8	8,2	1,51	94,1	8,9	-0,72	131,3	9,0	1,56	98,1	1,0	-0,04
6	132,2	7,7	1,06	88,0	11,0	-0,59	136,7	8,2	1,29	92,0	0,1	-0,24
II	124,7	5,7		89,1	9,3		128,1	6,1		95,3	1,1	
7	120,5	7,3	-0,16	89,5	40,4	0,95	123,1	7,8	-0,18	99,4	-2,1	-1,34
8	107,2	7,7	1,33	85,7	2,2	0,49	108,2	8	1,54	98,7	5	0,17
9	133,8	8,2	0,91	93,9	-15,6	0,12	137,8	9,1	1,03	100,4	5,7	0,22
III	120,5	7,7		89,7	9,0		123,0	8,3		99,5	2,9	
10	133,8	13,8	0,93	107,4	-3,3	1,83	136,2	14,3	0,82	112,8	14,2	1,74

	Leto	Gradbeništvo			Nočitve domaćih gostova			Nočitve tujih gostova			Skupaj nočitve		
		indeks 2010=100	letni porast	meseca rast	v 1000	letni porast	meseca rast	v 1000	letni porast	meseca rast	v 1000	letni porast	meseca rast
	2013	60,4	-2,5	0,04	3554	-3,4	-0,06	5833	2,7	0,02	9387	0,3	0,01
	2014	72,8	19,5	0,21	3430	-2,7	-0,15	5914	2,4	0,13	9344	0,3	-0,02
	2015	66,9	-8,2	0,00	3646	5,9	0,39	6370	7,1	0,36	10016	6,6	0,37
	2016	55,0	-17,8	-0,25	3749	2,8	0,48	7023	10,3	1,13	10773	7,6	0,87
2016/1	35,4	-31,3			826	1,3		1029	17,4		7855	9,6	
4	48,9	-27,4	-0,70		259	8,5	2,07	378	-5,7	-1,65	638	-0,4	-0,27
5	58,2	-19,5	-0,25		248	-0,5	-1,69	556	3,9	0,59	803	2,5	-0,06
6	62,2	-17,9	0,60		328	-3,1	-0,86	651	2,3	-0,43	979	0,4	-0,40
II	56,4	-21,4			835	1,0		1585	0,8		2420	0,9	
7	61,2	-15,8	-1,68		497	2,3	0,05	1157	10,9	1,29	1654	8,1	1,22
8	60,5	-14,9	0,99		540	1,5	0,20	1374	9,2	0,8	1913	6,9	0,96
9	68,6	-7,4	0,12		302	15,3	2,72	725	14,3	1,22	1026	14,6	1,96
III	63,4	-12,7			1339	4,6		3255	10,9		4594	9,0	
10	66,0	-15,2	-1,33		257	-5,9	-1,36	515	26,9	2,96	773	13,7	1,45
11	71,7	-15,1	0,88		243	11,4	2,25	290	13,6	-1,02	534	12,6	0,33
12	56,6	9,3	-0,10		249	7,0	1,19	349	7,4	1,06	598	7,2	0,93
IV	64,8	-9,2			750	3,4		1154	17,1		1904	11,3	
2017/1	28,7	-9,5	-2,06		229	-2,8	-0,09	398	10,0	0,71	627	5,0	0,36
2	40,7	21,1	3,21		328	-3,8	-1,02	316	9,7	1,68	645	2,5	-0,17
3	58,0	41,5	4,09		302	21,0	1,77	367	-3,1	0,79	669	6,5	0,96
1	42,5	19,8			859	4,0		1081	5,1		1941	4,7	
4	62,0	26,8	3,53		233	-10,2	-1,39	555	46,8	4,46	810	27,0	3,03
5	61,0	5,6	0,33		261	5,5	-0,67	584	5	-0,65	845	5,5	-0,50
6	75,7	7,4	-0,19		360	9,7	0,49	841	29,2	2,82	1200	22,5	2,20
II	66,2	13,3			854	1,7		1980	27,0		2855	18,3	
7	67,6	10,5	0,07		535	7,6	1,21	1349	16,6	1,97	1873	13,2	1,81
8	65,1	7,6	-1,22		561	3,9	0,41	1592	15,9	1,08	2153	12,5	1,16
9	73,3	6,9	-0,37		292	-3,3	1,04	804	10,9	0,49	1096	6,8	0,89
III	68,7	8,3			1388	2,7		3745	14,5		5122	10,8	
10	85,5	29,5	1,97		297	15,6	0,81	537	4,2	0,45	834	8,0	0,45

	Letalski	Promet						Železniški				Luški	
		PKM Mio	letni porast	mesecna rast	tkm	letni porast	mesecna rast	tkm mio	letni porast	mesecna rast	tisoč ton	letni porast	mesecna rast
Leto													
2013	1061	0,56	0,30	15915	1,6	0,39	3799	9,5	-0,01	17185	1,6	0,39	0,39
2014	1178	12,1	1,6	16273	2,4	0,85	4110	8,6	-0,2	18013	4,6	0,6	0,6
2015	1331	12,7	0,8	17921	10,4	0,01	4175	1,6	0,0	19944	13,3	0,4	0,4
2016	1478	11,0	0,21	18715	4,4		4360	4,4		21171	6,2	0,72	0,72
2016/1	260	33,6		4445	1,9		1048	21		5463	12,5		
4	107,0	7,4	-0,27	1596	1,3	0,01	350	-0,8	-0,22	1619	-20,1	1,98	1,98
5	123,6	5,0	-0,63	1576	1,3	0,31	346	-0,8	-0,19	2222	25,0	4,93	4,93
6	148,1	1,2	-1,76	1605	1,3	0,51	352	-0,8	-0,14	1616	-3,6	-2,01	-2,01
II	379	4,1		4776	1,3		1049	-0,8		5457	-0,4		
7	182,4	9,4	-1,38	1620	6,3	1,15	368	5,3	0,33	1597	5,3	-3,45	-3,45
8	185,3	5,2	-2,56	1313	6,3	1,26	298	5,3	0,47	1374	-12,4	-2,16	-2,16
9	159,4	17,1	-0,17	1624	6,3	1,28	369	5,3	0,6	1917	17,2	2,66	2,66
III	527	10,1		4556	6,3		1034	5,3		4888	3,5		
10	142,9	32,3	2,38	1752	8,3	1,03	436	10,7	2,15	1933	30,3	0,31	0,31
11	98,2	1,6	-0,28	1726	8,3	0,98	430	10,7	2,17	1584	-10,6	-1,95	-1,95
12	70,4	-20,4	-4,28	1458	8,3	0,89	363	10,7	2,12	1846	14,3	3,17	3,17
IV	312	6,3		4936	8,3		1229	10,7		5363	10,1		
2017/1	68,7	-15,4	-3,43	1571	14,3	2,01	396	22,2	4,24	1804	-8,1	-0,95	-0,95
2	68	-16,7	-1,45	1682	14,3	1,85	424	22,2	3,76	2162	4,8	5,50	5,50
3	75,4	-22,7	-2,92	1827	14,3	1,60	461	22,2	3,19	1939	34,8	3,20	3,20
I	212	-18,6		5027	14,3		1281	22,2		5905	8,1		
4	90,9	-15,0	-3,82	1748	9,5	0,18	450	28,3	3,01	1776	9,7	-0,34	-0,34
5	90,9	-26,5	-5,98	1726	9,5	-0,04	445	28,3	2,33	2131	-4,1	1,71	1,71
6	106,7	-28,0	-6,44	1757	9,5	-0,23	451	28,3	1,56	1622	0,4	-2,71	-2,71
II	288,5	-23,8		5229	9,5		1346	28,3		5529	1,3		
7	148,0	-18,9	-2,04							1736	8,7	-1,51	-1,51
8	144,1	-22,3	-2,89							1916	39,4	3,13	3,13
9	120,7	-24,3	-0,14							1800	-6,2	-0,55	-0,55
	412,8	-21,3								5452	11,5		
10	99,8	-30,2	1,64							1545	-20,1	-3,84	-3,84

		Zaposlene osebe			Samozaposlene osebe			Iskalcizaposlitve			Skupaj	
	v podjetjih in organizacijah	letni porast	pri samoz. osebah	letni porast	podjetniki in poklici	letni porast	število	letni porast	aktivno prebivalstvo	letni porast	letni porast	
2012	662552	-1,4	54491	4,8	60823	-0,7	110183	-0,5	920184	-1,5		
2013	647584	-2,2	51139	-6,1	61395	0,9	119827	8,8	913423	-0,7		
2014	652557	0,8	50482	-1,3	64351	4,8	120109	0,2	917901	0,5		
2015	662315	1,5	50760	0,6	66845	3,9	112725	-6,2	917362	-0,1		
2016	680214	2,7	50312	-0,9	68654	2,7	103152	-8,5	920361	0,3		
2016/1	663162	1,7	48151	-2,0	67776	3,2	118165	-4,9	916162	-0,3		
2	6666695	1,9	48335	-1,9	67995	3,0	116039	-5,3	917958	-0,2		
3	672648	2,3	49570	-2,1	68150	2,6	110226	-6,7	919421	-0,1		
4	676566	2,6	50402	-1,8	68371	2,5	105453	-8,2	919339	0,2		
5	679928	2,8	50707	-1,4	68506	2,4	102289	-9,0	919933	0,3		
6	682194	2,8	50847	-1,1	68541	2,4	99795	-9,5	919813	0,3		
7	681358	2,8	50849	-0,9	68584	2,5	99117	-9,5	916933	0,2		
8	682156	2,8	50906	-0,8	68725	2,6	97895	-9,3	916631	0,3		
9	687282	3,0	51163	-0,5	69019	2,7	95125	-9,2	919563	0,5		
10	690657	3,1	51517	0,2	69324	2,6	97263	-9,5	926565	0,9		
11	692368	3,2	51469	0,5	69468	2,8	96843	-9,8	927916	1,0		
12	687555	3,3	49822	1,2	69388	3,1	99615	-11,9	924100	0,8		
2017/1	687098	3,6	48715	1,2	69469	2,5	103736	-12,2	926396	1,1		
2	690295	3,5	48938	1,2	69614	2,4	101339	-12,7	927545	1,0		
3	695908	3,5	50573	2,0	69836	2,5	95189	-13,6	928797	1,0		
4	699006	3,3	51264	1,7	69959	2,3	91087	-13,7	933436	1,5		
5	702978	3,4	51753	2,1	69996	2,2	87655	-14,3	934440	1,6		
6	705920	3,5	52125	2,5	70017	2,2	84794	-15,3	934850	1,6		
7	705916	3,6	51667	1,6	70099	2,2	84674	-14,6	931568	1,6		
8	705925	3,5	51599	1,4	70233	2,2	83843	-14,4	931746	1,6		
9	710904	3,4	51606	0,9	70543	2,2	80990	-14,9	934154	1,6		
10	715503	3,4	51788	0,5	70854	2,2	82993	-14,7	941386	1,6		
11							82415	-14,9				

	Cene življenjskih potrebščin x2015=100										Goriva indeks letni porast	
	Življenjske potrebščine			Osnovna inflacija			Bago			Storitve		
Leto in mesec	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	indeks	letni porast	indeks	
2012	98,58	2,60	0,24	97,35	1,67	0,12	100,10	3,05	95,32	1,57	106,37	8,38
2013	100,32	1,77	0,07	98,85	1,55	0,12	101,61	1,51	97,53	2,32	108,72	2,23
2014	100,52	0,20	-0,02	99,70	0,83	0,03	101,18	-0,42	99,10	1,62	107,19	-1,39
2015	100,00	-0,52	-0,05	100,00	0,30	0,01	100,00	-11,7	100,00	0,91	100,00	-6,71
2016	99,95	-0,06	0,03	100,60	0,60	0,06	99,23	-0,77	101,48	1,48	95,37	4,60
2016/I/II	100,35	-0,2	-	100,92	0,8	-	99,99	-12	101,15	1,9	95,42	-6,4
7	100,20	0,2	0,21	100,45	0,8	0,05	98,46	-0,9	103,97	2,5	96,63	-5,0
8	100,16	0,0	0,15	100,73	0,7	0,16	98,28	-1,0	104,25	2,2	95,00	-5,9
9	100,24	0,2	0,01	100,85	0,6	0,09	99,30	-0,6	102,27	1,9	96,22	-2,4
III	100,20	0,2	-	100,68	0,7	-	98,68	-0,8	103,50	2,2	95,95	-4,4
10	100,69	0,6	0,19	101,32	1,0	0,08	100,32	0,1	101,50	1,7	96,34	-2,0
11	100,80	0,6	0,16	101,36	0,7	0,03	100,58	0,2	101,31	1,5	97,45	-0,1
12	100,26	0,5	0,11	100,86	0,5	0,13	99,75	0,0	101,41	1,7	96,80	-0,2
IV	100,58	0,6	-	101,18	0,7	-	100,22	0,1	101,41	1,6	96,86	-0,8
2017//1	99,66	1,30	0,32	99,64	0,50	0,13	99,07	1,34	100,94	1,21	99,50	5,63
2	100,64	2,26	0,43	100,52	1,09	0,29	99,77	2,17	102,51	2,41	99,57	7,54
3	100,99	1,86	0,23	101,11	0,87	0,08	100,63	2,01	101,79	1,54	99,79	7,41
/1	100,43	1,80	-	100,42	0,82	-	99,82	1,84	101,75	1,72	99,62	6,86
4	101,30	1,77	0,06	101,62	1,22	0,18	100,66	1,37	102,70	2,62	98,44	4,73
5	102,00	1,51	0,08	101,90	0,93	0,12	101,64	1,45	102,80	1,67	99,09	3,86
6	101,96	0,92	-0,07	102,06	0,65	0,03	101,00	0,53	104,04	1,75	98,19	1,38
II	101,75	1,40	-	101,86	0,93	-	101,10	1,11	103,18	2,01	98,57	3,33
7	101,23	1,03	-0,05	101,46	1,01	-0,05	99,24	0,79	105,50	1,47	97,38	0,78
8	101,36	1,20	-0,08	101,61	0,87	0,05	99,18	0,92	106,04	1,72	98,18	3,35
9	101,60	1,36	0,05	101,81	0,96	0,04	100,56	1,27	103,84	1,54	98,97	2,86
III	101,40	1,19	-	101,63	0,95	-	99,66	0,99	105,13	1,57	98,18	2,33
10	101,72	1,02	0,03	102,06	0,73	0,04	101,14	0,82	102,94	1,42	99,82	3,61
11	102,02	1,21	0,04	102,29	0,92	-0,08	101,73	1,16	102,67	1,34	100,66	3,29

Harmonizirani indeksi cen v Sloveniji [podatki Eurostata] □2015=100									
	Skupaj		Blago		stvarite		osnovna inflacija		Energija
Leto	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks
2012	98,50	2,81	100,38	3,47	95,24	1,55	97,35	1,67	107,98
2013	100,39	1,93	102,13	1,76	97,37	2,24	98,85	1,55	109,93
2014	100,76	0,37	101,71	-0,42	99,12	1,79	99,70	0,86	108,40
2015	100,00	-0,75	100,00	-1,68	100,00	0,90	100,00	0,30	100,00
2016	99,91	-0,15	98,83	-113	101,60	1,52	100,59	0,55	94,83
2016/01	98,32	-0,77	97,34	-1,58	100,03	0,65	99,14	0,04	93,24
02	98,36	-0,87	97,17	-118	100,43	0,63	99,44	0,22	91,59
03	99,54	-0,95	98,30	-2,03	100,63	0,91	100,24	0,24	92,00
04	99,94	-0,70	98,89	-1,70	100,54	1,07	100,40	0,40	93,36
05	100,33	-0,55	99,71	-1,90	101,40	0,95	100,96	0,69	94,96
06	100,87	0,05	100,13	-1,27	102,15	2,37	101,40	1,12	96,61
07	99,96	-0,11	98,12	-1,50	103,16	2,29	100,45	0,78	96,29
08	99,89	-0,07	97,90	-1,47	103,35	2,01	100,73	0,74	94,29
09	100,18	0,23	99,00	-0,82	102,23	2,04	100,85	0,59	95,83
10	100,60	0,69	99,86	-0,08	101,90	2,01	101,32	0,99	96,04
11	100,69	0,67	100,11	0,01	101,70	1,64	101,36	0,66	97,25
12	100,29	0,63	99,45	0,00	101,75	1,73	100,87	0,56	96,58
2017/01	99,84	1,54	98,95	1,65	101,38	1,34	99,64	0,50	99,64
02	100,79	2,47	99,84	2,73	102,46	2,01	100,52	1,09	99,79
03	101,14	1,99	100,57	2,29	102,14	1,50	101,11	1,87	99,96
04	101,18	1,69	100,05	1,15	103,15	2,59	101,62	1,22	98,44
05	101,86	1,52	101,03	1,31	103,33	1,90	101,90	0,93	99,08
06	101,76	0,88	100,45	1,18	104,03	1,84	102,06	0,65	97,94
07	101,14	1,18	98,90	0,79	104,99	1,77	101,46	1,00	97,07
08	101,27	1,37	98,98	1,07	105,23	1,81	101,61	0,87	97,99
09	101,60	1,42	100,25	1,25	103,96	1,68	101,81	0,96	98,88
10	101,87	1,25	100,88	1,01	103,58	1,65	102,06	0,73	99,72
11									3,83

		Skupaj	Blago	Indeks letna rast	Indeks letna rast	Indeks letna rast	Indeks letna rast	Osnovna inflacija	Indeks letna rast	Indeks letna rast	Energija
Harmonizirani indeksi cen v evro območju x2015=100											
Leto	indeks										
2012	98,21	2,50	99,69	3,02	96,29	1,77	97,14	1,83	108,74	7,65	
2013	99,54	1,35	101,00	1,31	97,65	1,41	98,42	1,32	109,43	0,66	
2014	99,97	0,43	100,83	-0,16	98,85	1,23	99,25	0,84	107,35	-1,90	
2015	100,00	0,03	100,00	-0,83	100,00	1,16	100,00	0,75	100,00	-6,84	
2016	101,03	0,85	100,81	0,61	101,32	1,16	101,37	0,81	97,48	0,73	
2016/01	98,72	0,33	97,78	-0,33	99,92	1,15	99,29	0,91	93,31	-5,38	
02	98,88	-0,19	97,73	-1,00	100,43	1,00	99,61	0,75	92,07	-8,03	
03	100,10	-0,01	99,54	-1,14	100,82	1,36	100,87	0,90	93,03	-8,72	
04	100,14	-0,25	99,94	-1,64	100,41	0,88	100,88	0,69	93,10	-8,82	
05	100,49	-0,12	100,33	-0,95	100,74	1,01	101,06	0,75	94,64	-8,10	
06	100,68	0,08	100,37	-0,73	101,08	1,12	101,06	0,74	96,25	-6,48	
07	101,12	1,16	98,50	-0,65	102,19	1,15	100,55	0,77	95,29	-6,71	
08	100,21	0,23	98,45	-0,48	102,43	1,06	100,78	0,73	94,29	-5,61	
09	100,61	0,42	99,97	-0,17	101,41	1,19	101,18	0,74	96,23	-3,01	
10	100,85	0,51	100,56	0,01	101,23	1,73	101,30	0,70	96,78	-0,93	
11	100,76	0,56	100,67	0,18	100,89	1,08	101,19	0,76	96,61	-1,09	
12	101,31	1,13	100,95	1,03	101,76	1,25	101,55	0,86	98,35	2,55	
2017/01	100,46	1,76	99,98	2,24	101,08	1,16	100,16	0,87	100,82	8,06	
02	100,84	1,98	100,23	2,56	101,61	1,27	100,46	0,86	100,64	9,22	
03	101,65	1,54	101,54	2,00	101,80	0,97	101,63	0,79	99,87	8,18	
04	102,04	1,88	101,87	1,93	102,26	1,84	102,09	1,38	100,13	7,27	
05	101,92	1,40	101,80	1,46	102,09	1,33	102,10	1,03	98,94	4,54	
06	101,95	1,26	101,39	1,02	102,67	1,56	102,31	1,75	98,05	1,92	
07	101,44	0,32	99,58	1,09	103,79	1,57	101,84	1,05	97,40	2,21	
08	101,71	1,50	99,86	1,43	104,04	1,57	102,10	1,31	98,04	3,97	
09	102,15	1,53	101,54	1,57	102,92	1,49	102,47	1,27	99,01	3,94	
10	102,24	1,38	102,08	1,51	102,45	1,21	102,41	1,10	99,66	2,98	
11	102,31	1,54			102,14	1,24			101,14	4,69	

		Industrijske cene						Živiljenjske potrebuščine					
		Skupaj		Oprema		Repromaterial							
	Leto	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast
2012	105,44	0,84	0,10	102,96	1,10	0,04	107,62	0,57	0,08	104,03	0,77	0,16	
2013	105,49	0,05	-0,04	103,60	0,62	0,01	107,08	-0,50	-0,09	104,69	0,66	0,01	
2014	104,85	-0,63	-0,08	103,94	0,33	-0,02	106,20	-0,83	-0,14	104,74	0,04	-0,10	
2015	104,62	-0,22	-0,13	103,77	-0,17	-0,05	106,56	0,34	-0,13	104,52	-0,22	-0,02	
2016	103,17	-1,38	-0,10	103,35	-0,40	-0,05	104,63	-1,78	-0,08	103,60	-0,88	-0,14	
2016/11	102,92	-2,23	-	103,24	-0,57	-	104,42	-2,53	-	103,20	-2,43	-	
7	103,04	-1,80	-0,18	103,12	-0,70	-0,07	104,54	-2,20	0,02	103,57	-1,30	-0,16	
8	103,05	-1,40	-0,16	103,11	-0,60	-0,06	104,63	-1,90	0,05	103,44	-0,70	-0,09	
9	103,20	-0,90	-0,13	103,31	-0,40	-0,04	104,87	-1,20	0,07	103,54	0,00	-0,05	
III	103,10	-1,37	-	103,18	-0,57	-	104,68	-1,77	-	103,52	-0,67	-	
10	103,47	-0,60	-0,11	103,37	-0,40	-0,03	104,71	-1,20	0,08	104,63	0,80	-0,01	
11	103,52	-0,20	-0,06	103,40	-0,30	0,01	104,85	-0,30	0,05	104,50	0,90	0,04	
12	103,92	0,50	0,19	103,41	-0,40	0,02	105,36	0,40	0,26	105,11	1,90	0,06	
IV	103,64	-0,10	-	103,39	-0,37	-	104,97	-0,37	-	104,75	1,20	-	
2017/1	102,75	0,25	0,31	100,90	0,06	0,17	103,35	1,15	0,35	102,17	-1,18	-0,07	
2	102,81	0,71	0,27	101,51	0,68	0,36	103,30	1,77	0,38	102,18	-0,99	-0,07	
3	102,69	0,89	0,22	101,56	0,82	0,33	103,04	1,84	0,34	102,21	-0,60	-0,16	
I	102,75	0,62		101,32	0,52		103,23	1,59		102,19	-0,92	-	
4	103,02	1,33	0,22	102,04	1,57	0,29	103,36	2,10	0,25	102,49	-0,03	-0,15	
5	103,38	1,49	0,15	102,52	2,12	0,44	103,35	1,82	0,13	103,42	0,67	0,13	
6	103,21	1,22	0,07	102,48	2,04	0,18	103,35	1,55	0,03	102,93	0,31	0,09	
II	103,20	1,35		102,35	1,91		103,35	1,82		102,95	0,32	-	
7	103,38	1,37	0,00	102,50	2,04	0,08	103,14	1,43	-0,05	103,79	1,01	0,29	
8	103,50	1,51	-0,06	102,46	2,05	0,01	103,32	1,48	-0,10	103,86	1,32	0,44	
9	103,68	1,59	0,21	102,53	1,97	0,14	103,35	1,49	-0,11	104,31	1,56	0,42	
III	103,52	1,49	0,05	102,50	2,02	0,08	103,27	1,47	-0,09	103,99	1,30	0,38	
10	103,72	1,82	0,19	102,80	2,24	0,11	103,62	1,79	0,07	103,90	1,71	0,36	

	Povprečne plaće						Bruto plaša za delovno uro			
	Skupaj bruto			Skupaj neto			Delovne ure			
Leto	€	letni porast	mesečna rast	€	letni porast	mesečna rast	Število letnih porast	€	letni porast	mesečna rast
2012	1526,26	0,1	-0,09	99147	0,4	-0,05	168	0,6	9,08	0,1
2013	1523,14	-0,2	0,06	996,98	0,6	0,11	168	0,0	9,08	0,0
2014	1540,11	1,1	0,11	1005,34	0,8	0,07	168	-0,02	9,19	1,2
2015	1551,65	0,7	0,08	1009,86	0,4	0,07	169	-0,09	9,30	1,2
2016	1584,40	2,1	0,16	1030,01	2,0	0,15	167	0,1	9,48	2,0
2016/I	1575,76	2,7		1024,04	2,6		167	1,06	9,55	3,0
4	1571,12	1,8	-0,08	1021,74	1,6	0,15	163	-3,6	9,64	4,0
5	1561,26	2,1	0,11	1016,36	1,9	-0,08	169	3,7	9,23	-0,6
6	1564,49	1,6	-0,29	1018,70	1,5	0,07	169	0,0	9,24	-0,2
I	1565,62	1,8		1018,93	1,7		167	0,04	9,37	1,04
7	1549,78	0,5	0,15	1010,78	0,6	-0,2	163	-6,9	9,49	3,3
8	1571,30	3,1	1,15	1023,28	2,8	0,14	176	8,0	8,93	-3,0
9	1558,29	2,4	2,15	1015,33	2,1	0,04	169	0,0	9,21	2,1
III	1559,79	2,0		1016,46	1,8		169	0,37	9,21	0,78
10	1567,99	1,8	3,15	1020,40	1,6	-0,12	163	-3,6	9,61	5,4
11	1687,64	0,5	0,68	1087,08	0,4	0,19	169	3,7	9,99	-3,2
12	1653,67	3,7	0,17	1074,27	3,7	0,72	169	-3,4	9,77	7,5
IV	1636,43	1,9		1060,58	1,9		167	-1,10	9,79	3,2
2017//1	1592,15	2,07	0,18	1039,12	2,29	0,25	169	3,68	9,44	-4,16
2	1581,37	0,45	0,21	1034,20	1,16	0,41	156	-3,70	10,14	4,64
3	1623,57	1,90	0,44	1055,85	2,12	0,46	175	0,00	9,27	1,87
I	1599,03	1,48		1043,06	1,86		167	-0,01	9,62	0,78
4	1591,01	1,27	0,02	1038,05	1,60	0,06	157	-3,68	10,15	5,29
5	1613,73	3,36	0,39	1050,78	3,39	0,35	176	4,14	9,17	-0,65
6	1602,21	2,41	0,19	1045,06	2,59	0,16	170	0,59	9,44	2,16
II	1602,32	2,35		1044,63	2,52		169	0,35	9,59	2,27
7	1593,10	2,80	-0,02	1039,55	2,85	-0,03	171	0,61	9,74	2,63
8	1613,62	2,69	0,41	1051,73	2,78	0,32	172	0,00	9,16	2,58
9	1604,38	2,96	0,32	1047,14	3,13	0,26	173	-3,55	9,84	6,84
III	1603,70	2,82		1046,14	2,92		172	-0,98	9,58	4,02

	Leto	Skupaj			Neposredni davki in ostali prihodki			DDV in trošarine			Carine		
		mio. €	letni porast	meseca rast	mio. €	letni porast	meseca rast	mio. €	letni porast	meseca rast	mio. €	letni porast	meseca rast
2014	14174,40	51	0,23	9405,00	7,9	0,41	4847,11	2,9	-0,11	77,71	0,3	1,98	
2015	14542,90	2,8	0,2	9468,90	2,6	0,4	4991,53	3,4	0,4	82,47	6,9	-0,6	
2016	14995,84	3,6	0,3	9846,28	4,2	0,4	5067,64	3,5	0,3	81,9	0,4	0,5	
2016/1	3507,3			2344,6			1140,4			22,3			
4	1241,3	-7,6	-0,57	795,9	-10,1	-0,3	438,2	-2,6	-0,97	7,2	-10,2	-2,48	
5	1356,8	23,6	1,80	8831	18,6	0,77	467,6	35,1	4	6,2	-7,6	-3,91	
6	1278,5	-0,9	0,56	9101	7,0	1,16	362,0	-16,4	-0,79	6,4	-5,5	-5,03	
II	3876,6			2589,0			1267,8			19,8			
7	1155,0	-0,6	-0,45	669,6	0,4	-0,08	480,0	-1,5	-0,92	5,5	-22,3	-6,59	
8	1320,5	9,5	2,12	869,4	10,9	1,79	443,3	6,6	2,5	7,8	17,4	5,99	
9	1259,0	12,6	0,16	8311	4,6	0,41	420,3	32,4	-0,48	7,5	16,3	9,8	
III	3734,6			2370,1			1343,7			20,8			
10	1258,7	-6,9	-0,81	799,6	0,9	-0,06	452,4	-18,0	-2,09	6,7	-7,9	2,62	
11	1277,5	3,0	0,45	829,5	2,7	0,12	442,0	3,7	101	6,1	3,6		
12	1341,1	3,1	-0,44	913,5	3,1	0,05	421,3	3,3	-1,5	6,3	-2,8		
IV	3877,3			2542,6			1315,7			19,0			
2017/1	1299,9	6,10	0,22	792,4	0,88	-0,27	501,5	15,80	1,14	6,06	9,45		
2	1241,7	8,12	1,12	848,8	9,36	0,21	385,7	5,80	3,04	7,16	-7,38		
3	1146,6	1,15	0,54	795,2	1,57	0,81	343,3	0,16	-0,15	8,13	2,99		
I	3688,3	5,12		2436,4	3,94		1230,5	7,25		21,35	-4,61		
4	1471,6	18,56	1,69	982,4	23,44	1,98	482,7	10,16	1,19	6,41	-10,57		
5	1312,8	-3,24	0,96	899,8	1,90	1,21	406,7	-13,00	0,51	6,23	0,54		
6	1418,1	10,91	1,39	982,3	7,93	1,95	428,1	18,24	0,14	7,73	20,58		
II	4202,6	8,74		2864,6	11,09		1317,6	5,13		20,37	3,52		
7	1226,5	6,19	0,03	725,6	8,37	0,58	493,9	2,90	-0,74	6,98	27,67		
8	1353,5	2,50	1,02	894,5	2,88	0,93	452,0	1,97	1,17	7,07	-9,34		
9	1312,6	4,26	0,62	872,5	4,98	0,04	432,4	2,87	1,85	7,64	1,25		
III	3892,7	4,32		2492,6	5,41		1378,4	2,58		21,69	6,53		
10	1409,4	11,97	-0,18	902,1	12,81	0,81	499,8	10,48	-1,71	7,4	11,87		
11	1374,4	7,59	0,40	881,4	6,26	-0,28	486,7	10,14	1,76	6,2	3,37		

		Prispevki za socialno varnost				Zaposlovanje			
		Skupno		Zdravstveno zavarovanje		Pokojninsko zavarovanje		Zaposlovanje	
		mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast
2014	5740,76	2,4	0,32	2314,13	3,4	0,46	3396,92	1,7	0,22
2015	5922,44	3,2	0,25	2371,68	2,6	0,19	3519,82	3,6	0,32
2016	6163,15	4,2	0,2	2455,55	4,7	0,2	3683,01	4,6	0,3
2016/1	1509,2			6031			898,2		
4	511,5	3,9	-0,8	203,7	3,3	-1,74	305,1	4,2	-0,2
5	515,8	6,1	0,36	2050	51	0,07	3081	6,7	0,39
6	508,6	4,5	0,13	202,5	3,8	-0,14	303,4	5,0	0,13
II	1535,9			611,2			916,5		
7	520,0	5,3	0,57	2081	5,3	0,58	309,2	5,3	0,46
8	499,1	2,2	-0,14	197,4	1,1	-0,59	299,0	2,9	0,03
9	517,6	6,2	0,84	205,4	5,3	0,73	309,5	6,7	1,03
III	1536,6			610,9			917,7		
10	502,1	2,4	-0,01	200,2	2,1	-0,15	299,3	2,6	0
11	512,2	3,7	0,57	203,7	3,0	0,6	305,8	4,1	0,71
12	575,1	4,5	0,61	226,5	3,8	0,64	345,5	5,0	0,72
IV	1589,4			630,4			950,6		
2017/1	502,0	-0,12	-0,01	179,8	-10,70	-0,98	319,3	6,96	0,64
2	555,1	11,30	0,15	240,4	20,81	0,03	311,9	4,96	0,31
3	497,9	-1,97	0,39	178,3	-12,07	0,13	316,8	4,74	0,53
/1	1555,0	3,07		598,5	-0,65		948,1	5,55	
4	578,3	13,05	1,66	248,2	21,84	3,01	327,1	7,22	0,75
5	536,4	3,99	0,62	212,8	3,81	0,83	320,7	4,10	0,52
6	541,1	6,39	0,80	214,3	5,82	0,93	323,9	6,76	0,73
II	1655,7	7,81		675,3	10,49		971,7	6,03	
7	534,4	2,77	0,14	211,9	1,81	0,28	319,7	3,40	0,11
8	539,2	8,04	0,52	213,5	8,15	0,48	322,8	7,97	0,51
9	549,2	6,11	0,81	215,7	5,04	0,65	330,6	6,82	0,98
III	1622,8	5,64		641,1	5,00		973,1	6,06	
10	546,7	8,87	0,59	216,3	8,03	0,40	327,5	9,40	0,60
11	552,1	7,78	0,68	218,4	7,21	0,54	330,7	8,13	0,78

Leto	Krediti podjetjem			Krediti prebivalstvu			Depoziti podjetij			Depoziti prebivalstva		
	mio. €	letni porast	mio. €	letni porast	mio. €	letni porast	mio. €	letni porast	mio. €	letni porast	mio. €	letni porast
2012	18682	-7,02	9267	-1,98	3823	-4,83	15114	-0,24				
2013	14191	-23,88	8918	-3,77	4247	11,06	14613	-3,32				
2014	11190	-20,83	8763	-1,73	4710	10,90	15368	5,17				
2015	10089	-10,85	8815	-0,31	5151	13,38	16014	3,41				
2016	9259	-8,04	9154	3,36	5808	8,83	16936	6,63				
2016/1	10089	-10,85	8815	-0,31	5151	13,38	16014	3,41				
2	9675	-13,72	8789	-0,15	5211	15,26	16109	3,38				
3	9499	-14,91	8830	-0,05	5367	13,95	16210	3,96				
4	9539	-13,71	8863	0,42	5400	16,00	16242	4,85				
5	9447	-13,96	8891	0,50	5365	13,02	16350	5,38				
6	9307	-14,56	8920	0,95	5377	7,56	16476	5,76				
7	9236	-13,60	8892	0,80	5534	12,12	16648	6,29				
8	9045	-14,97	8930	1,34	5486	9,07	16620	6,33				
9	8984	-13,93	8974	1,69	5450	8,54	16607	6,01				
10	9012	-12,73	9041	1,89	5642	12,93	16668	5,86				
11	9002	-11,82	9075	2,46	5718	12,25	16724	6,22				
12	9259	-8,04	9154	3,36	5808	8,83	16936	6,63				
2017/1	9342	-7,40	9173	4,06	5655	9,78	17115	6,88				
2	9408	-2,76	9208	4,77	5666	8,73	17228	6,95				
3	9311	-1,98	9305	5,38	5938	10,64	17193	6,06				
4	9379	-1,68	9352	5,52	5784	7,11	17228	6,07				
5	9337	-1,16	9413	5,87	5778	7,70	17270	5,63				
6	9398	0,98	9447	5,91	5816	8,16	17368	5,41				
7	9421	2,00	9476	6,57	5860	5,89	17552	5,43				
8	9425	4,20	9541	6,84	5997	9,31	17508	5,34				
9	9418	4,83	9604	7,02	6004	10,17	17702	6,59				
10	9427	4,60	9660	6,85	6196	9,82	17647	5,87				

